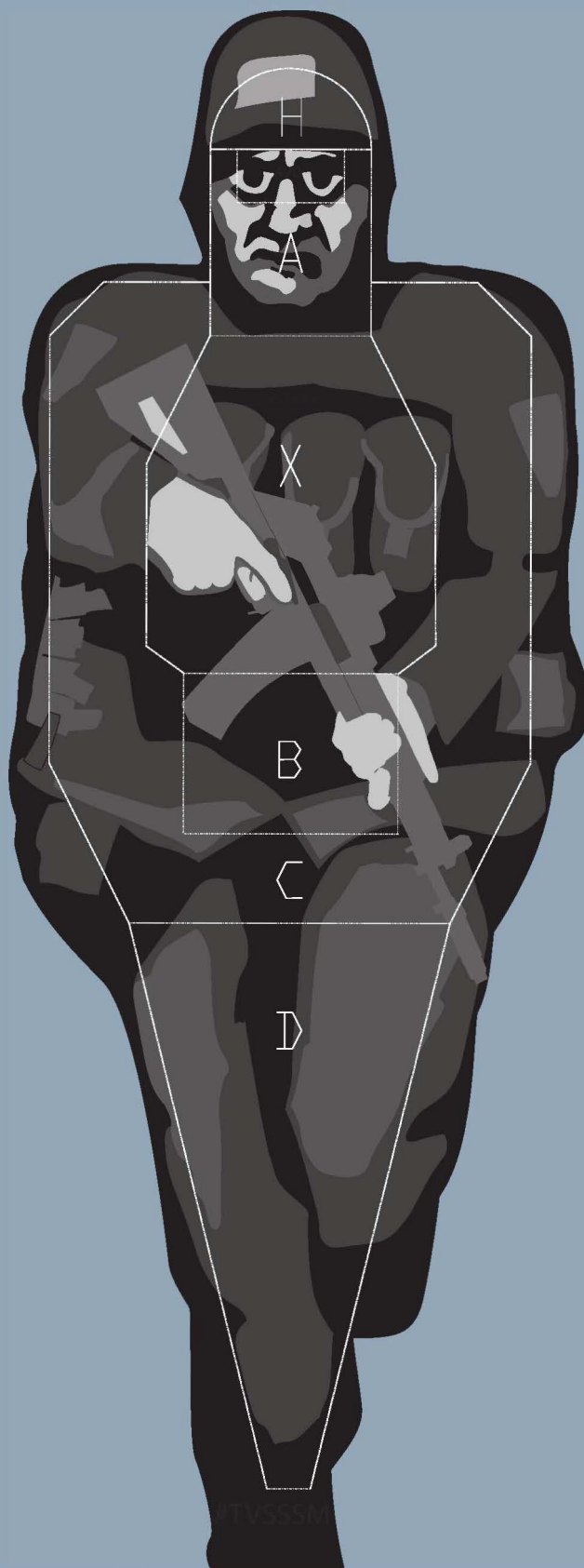

FÖRSVARSMAKTEN

Handbok

Skjututbildning Automatkarbin

2021

Handbok Skjututbildning Automatkarbin

H SKJUTUTB AK 2021

© Försvarsmakten har upphovsrätt till detta verk.
Bilder på omslaget: Johan Ström, MSS
Grafisk bearbetning: Johan Ström, MSS
Produktionsid: 210427033
Produktionsformat: Word, A4
Publikationsområde: Arméchefens publikationer
Förrädsbeteckning: M7739-352144
Tryck:

Beslut om fastställande av Handbok Skjututbildning Automatkarbin 2021

Handbok Skjututbildning Automatkarbin 2021 (H SKJUTB AK 2021) fastställs att gälla från och med 2021-07-01.
Publikationens registrerade M-nr är M7739-352144.

Inga publikationer upphävs i samband med fastställandet.

Publikationen tillgängliggörs genom publicering på intranätet Emilia. Publikationen ska lagerhållas vid FMCL/FBF.

Detta beslut är fattat av generalmajor Karl L E Engelbrektson. I den slutliga handläggningen har överste Rickard Johansson och kapten Johan Ström deltagit, den senare som föredragande.

Karl L E Engelbrektson
Arméchef

Rickard Johansson
C MSS

Ändringar

Version	Ändring nr	Gäller från	Vidarhandling	Anmärkning
1.0	0	2021-07-01	FM2020-12565:3	

Förslag på ändringar och förtydliganden etc. sammanställs publikationsområdesvis insänds linjevägen till mss-publikationer@mil.se.

Upptäckta felaktigheter i handboken avvikelserapporteras i PRIO. Se FM2020-12565 vem som är huvudhandläggare.

Förord

INGET I DENNA HANDBOK ERSÄTTER SUNT FÖRNUFT

Den här handboken innehåller anvisningar med förklaringar och beskrivningar för skjututbildning med automatkarbin. Anvisningar, rekommendationer och riktlinjer i denna handbok bör alltid följas om inte särskilda skäl föreligger för att reglera verksamhet eller administration på ett annat sätt. Handboken omfattar verksamhet som bedrivs i Försvarsmakten samt frivilliga försvarsorganisationer när dessa använder Försvarsmaktens automatkarbiner för utbildning.

Handboken riktar sig i första hand till instruktörer, övnings- och skjutfältspersonal samt även till de som planerar skjututbildning.

I *Reglemente Skjututbildning* beskrivs hur skjututbildning indelas i bas-, tilläggs- och spetsnivå. Den här handboken redogör för de teoretiska och praktiska övningarna en brukare behöver genomföra för att uppnå föreskriven kompetens för basnivån. Handboken innehåller även övningar för olika tilläggsnivåer. Vilka tillägg som genomförs avgörs av brukarens befattning, d.v.s. vilka uppgifter och i vilka situationer denne ska verka. Spetsnivån tas vid behov fram av respektive C OrgE med stöd av MSS.

Skjututbildning, hur instruktören ska göra för att mest effektivt lära skytten att uppnå tillräcklig verkan så snart som möjligt, beskrivs i denna handbok. Syftet med eldgivningen anges med hjälp av elduppgifter. Dessa beskrivs i *Handbok Markstrid – Grupp*. Stridstekniska grunder beskrivs i *Handbok Markstrid - Taktiska Fältsiga grunder*.

Denna handbok beskriver detaljer men det är svårt att med text och bilder beskriva ett praktiskt hantverk. Informationen i reglementet måste kompletteras med utbildning av erfarna instruktörer. Efterhand kommer stöd till utbildaren att läggas upp på samarbetsytan [Skjututbildning i Försvarsmakten](#).

Bilderna är **exempel** som syftar till att illustrera handhavande i olika situationer. De ska inte ses som en norm för utrustning och dess bärande. **Handhavandet måste anpassas efter situationens krav**. Av säkerhetsskäl har det inte funnits ammunition i magasinerna under fotograferingen. För att detaljer ska ses tydligare har inga handskar burits. Handboken är skriven för Ak 5 och Ak 4 men är generellt tillämpligt på andra typer av automatkarbiner.

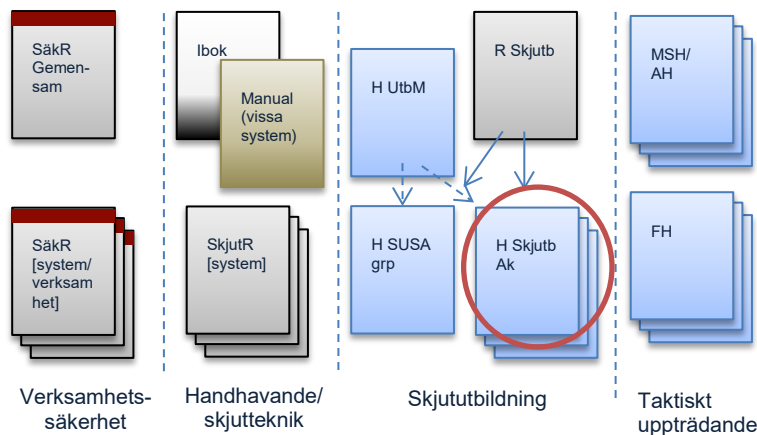
I texten refereras det till skjuthand, skjutarm, skjutsida och skjutöga respektive stöd-hand, stödarm, stödsida och stödöga. Skjuthand är den hand som normalt håller om pistolgreppet vid skjutning och stödhanden är den hand normalt håller runt handskyddet vid skjutning samt som används för att utföra eldhandgrepp, omladdningar m fl. åtgärder på automatkarbinen. Skjutarm, skjutsida och skjutöga är den arm, kroppssida och det öga som motsvarar skjuthanden.

Handbok Skjututbildning Automatkarbin gäller i fred och hela konfliktskalan.

Innehållet i denna publikation omfattas inte av sekretess.

Läsanvisning

Denna bok (inringad) ingår i ett system tillsammans med andra böcker. Systemet beskrivs i stora drag nedan.

För varje vapensystem (automatkarbin, kulsprutor, pansarskott, stridsfordon m.m.) utarbetas publikationer som reglerar handhavande, skjutning och skjututbildning.

I *Reglemente Verksamhets-säkerhet (SakR)* finns bestämmelser för att verksamhet ska genomföras med en tolerabel risknivå för personalen och för att minimera skador på materiel, miljö och tredje man.

I *Manual för vapen eller system (manual (vissa system))* beskrivs konstruktion, funktion, funktionsmässigt handhavande och vård om detta inte framgår av exempelvis instruktionsbok utgiven av FMV.

I *Reglemente skjutning för vapen eller system [system]*, regleras bestämmelser för hur brukaren använder systemet för att uppnå avsedd verkan. Vidare beskrivs vilka specifika säkerhetsbestämmelser för systemet som gäller under stridshandling. Vapenspecifik skjutlära ingår om det behövs för att verkan ska kunna uppnås.

I *Reglemente Skjututbildning (R SKJUTB)* regleras förhållningssätt och bindande bestämmelser för skjututbildning med direktriktade vapensystem. Publikationen redogör för målet med skjututbildning och hur den bör planeras. Reglementet innehåller även en kategoriindelning för vapen, befattningar och de utbildningsnivåer som ska användas och definierar vad som utgör erforderlig kompetens som instruktör. Reglementet riktar sig i första hand till chefer som planerar utbildning.

I *Handbok Skjututbildning (H SKJUTB)* för respektive vapen eller system beskrivs hur utbildaren ska genomföra utbildning i att använda systemet skjuttekniskt. Handboken innehåller exempel på övningar för olika förmågenivåer och förbandsnivåer och beskriver hur utbildningshjälpmedel används. Den beskriver också de obligatoriska övningar och eventuella teoretiska och praktiska prov som krävs för att uppnå grundlagd förmåga. Handböckerna för stridsfordon och vapenstationer beskriver som lägst utbildning upp till eldenhet. Handböckerna för burna vapen beskriver som lägst utbildning upp till brukare. I *Handbok Utbildningsmetodik (H UTBM)* beskrivs generellt hur utbildning ska planeras och

genomförs. Denna handbok bör användas parallellt vid planering och genomförande av utbildning.

I *Handbok Stridsutbildning skarp ammunition grupp (H SUS A grp*, planerad att komma ut 2021) beskrivs hur enheter till fots med burna vapensystem samtränas till eldenheter och stridsenheter. Handboken är tänkt att ersätta de kapitel i *Skjutreglemente för Armén, pansarskott, eldhandvapen och kulsprutor (del 1 & 2)* 1994, som beskriver stridsövningar och stridsutbildning i grupp. Handboken är främst till för att användas vid grundläggande officers- eller specialistofficersutbildning och vid genomförande av grundutbildning.

I *Handbok Markstrid-serien (MSH)* beskrivs generella stridstekniska och taktiska tillämpningar på olika nivåer. I *Handbok förband (FH)* för respektive typförband beskrivs stridstekniska och taktiska tillämpningar för olika system och förbandsnivåer.

Innehåll

1. Inledning	11
1.1. Grunder.....	11
1.2. Planering av skjututbildning.....	12
1.2.1. Indelning av skjututbildning automatkarbin.....	13
1.3. Genomförande av skjututbildning.....	14
1.3.1. Beräkning av poängkvot.....	15
1.3.2. Målmateriel.....	16
2. Skjutinstruktören	18
2.1. Ledord.....	18
2.1.1. Ordning och reda.....	18
2.1.2. Säkerhet.....	18
2.1.3. Enkelhet.....	18
2.1.4. Stegring.....	19
2.1.5. Utvärdering.....	19
2.2. Order och kommandon.....	20
2.3. Exempel på genomförande av skjutpass.....	20
2.4. Träffbildsanalys.....	24
3. Träffsannolikhet och verkan	34
4. Övningsförteckning basutbildning	36
4.1. Grundövningar BAS - Lär känna ditt vapen.....	36
Målsättning.....	36
Genomförande.....	36
Grundövning 1 – Säkerhet – grunder.....	37
Grundövning 2 – Kontroll av dominant öga.....	38
Grundövning 3 – Delars namn, grundläggande funktion och montering rödpunktssikte.....	39
Grundövning 4 – Ladda och patron ur.....	40
Grundövning 5 – Ammunitionskunskap.....	41
Grundövning 6 – Vapenverkan.....	42
Grundövning 7 – Skottets svårighetsgrad, siktbild och avfyrningsteknik.....	43
Grundövning 8 – Rekylkontroll – stående ställning.....	44
Grundövning 9 – Stridsparsvis torrövning.....	45
Grundövning 10 – Utrustningens placering.....	45
Grundövning 11 – Vapenställningar.....	46
Grundövning 12 – Hålla och framrycka med vapen.....	47
Grundövning 13 – Vapenkontroll.....	48
Grundövning 14 – Visitation före och efter skjutning.....	49
Grundövning 15 – Prov vapenhantering och säkerhetsbestämmelser.....	50
Grundövning 16 – Vårda ditt vapen.....	50
Grundövning 17 – Vårda ditt vapen 2.....	50
Grundövning 18 – Öva med ditt vapen.....	51
4.2. Skjututbildning BAS.....	51
Målsättning.....	51

<i>Genomförande</i>	51
<i>Delmoment 1 – Målbildsförevisning</i>	52
<i>Delmoment 2 – SAR Stående</i>	53
<i>Delmoment 3 – SAR Knästående utan stöd</i>	54
<i>Delmoment 4 – SAR Liggande</i>	56
<i>Delmoment 5 – SAR Knästående/ sittande med stödarmsstöd</i>	57
<i>Delmoment 6 – Eldhandgrepp</i>	59
<i>Delmoment 7 – 100 m</i>	61
<i>Delmoment 8 – Ställningsväxling</i>	63
<i>Delmoment 9 – Målväxling och vändningar</i>	64
<i>Delmoment 10 – Mörker Bas</i>	67
<i>Delmoment 11 – Skyddsmask</i>	68
<i>Delmoment 12 – Kompetensprov Bas</i>	69
5. Övningsförteckning tilläggsutbildning	71
5.1. Övningar TILLÄGG.....	71
<i>Målsättning</i>	71
<i>Delmoment 13 – Fördjupning säkerhet</i>	72
<i>Delmoment 14 – Fördjupad teknisk förståelse och förebyggande underhåll</i>	72
<i>Delmoment 15 – Fördjupad ammunitions kunskap</i>	72
<i>Delmoment 16 – 200 m</i>	73
<i>Delmoment 17 – 300 m</i>	74
<i>Delmoment 18 – Mörker längre avstånd</i>	75
<i>Delmoment 19 – Öppna riktmedel</i>	76
<i>Delmoment 20 – Skjutning med burna sensorer 1</i>	79
<i>Delmoment 21 – Skjuttabellsskjutning</i>	82
<i>Delmoment 22 – Skytte från stödaxel</i>	85
<i>Delmoment 23 – Skjutning med begränsande vapen-, skjutställnings- och riktmedelslägen</i>	88
<i>Delmoment 24 – Skjutning från tillämpade skjutställningar</i>	95
<i>Delmoment 25 – Skjutning från eldställning med skjutstöd</i>	99
<i>Delmoment 26 – Skjutning med burna sensorer 2</i>	104
<i>Delmoment 27 – Rörligt mål</i>	104
<i>Delmoment 28 – Skjutning under förflyttning</i>	106
<i>Delmoment 29 – Nödförfarande Eldhandgrepp</i>	110
<i>Delmoment 30 – Automateld</i>	113
<i>Delmoment 31 – Skjutning med påtagna skidor eller snöskor</i>	114
6. Prisskjutning	118
6.1. Bedömningar och krav	118
6.1.1. <i>Genomförande</i>	118
6.1.2. <i>Krav</i>	118
6.2. Utrustning	119
6.3. Övningar	120
Bilaga 1 – Prov vapenhantering och säkerhetsbestämmelser automatkarbin	121
<i>Referenser</i>	122
<i>Bedömnings- och svarsprotokoll</i>	123

Bilaga 2 – Omutbildning mellan vapen	126
Ingående delar	126
<i>Grundövningar (tillämpliga delar) .....</i>	<i>126</i>
<i>Skjututbildning Bas.....</i>	<i>126</i>
Bilaga 3 - Exempel på stående skjutstöd.....	127
Bilaga 4 – Minneskort skjutregler.....	128
Redaktionell information	129
Bildförteckning	130
Källförteckning.....	131

1. Inledning

1.1. Grunder

”Sammanstöt!” Något stort hade träffat dem, en RPG, ett skott från ett raketgevär eller så hade de kört på en vägbomb. Nu var de tvungna att komma bort från platsen så fort som möjligt, ta sig ut ur Kill zone. ”Sedan låg vi där ensamma i det disiga mörkret och väntade, dyngsura men upprymda över att vi hade klarat oss och var vid liv”.

”Elva siluetter kom gående rätt mot oss, de var bara sjuttio meter bort. Jag ville inte tro att det var sant, vi hade ju överlevt smällen och jag trodde det var över. Männerna var klädda i tunikor och bar sjalar så först hoppades jag att de var bönder som skulle ut och jobba på åkrarna i natten. Men frontmannen hade en RPG, ett raketgevär, i handen och de gick i patrullformation. Det var fullkomligt överkligt.”

”Hela tiden siktade jag på frontmannens bröst med det infraröda siktet. De var så många och vi var bara tre. Men jag var inte rädd, bara arg och beslutsam. Överlevnads-mekanismen hade gått igång. Nu är de jävligt nära. Nu ska vi ta mig fan överleva det här”. ”Jag skjuter”. Två motståndare föll. Sekunden efter öppnade gruppchefen och signalisten eld.

”Jag kröp i skydd och beordrade fram patrian som nu hade anlänt och öppnade eld”. Motståndarna sköt två skott från raketgeväret. ”När den värsta röken lagt sig kröp jag åter upp i eldställningen och såg då ytterligare några siluetter, öppnade eld på nytt och en insurgent föll.”

”RPG-skottet gick nära oss, ett svoschande ljud, sedan en explosion. Jag var så fokuserad på det jag gjorde att jag inte tänkte eller kände så mycket. Jag sköt, bytte ställning, sköt igen. Det kändes som en evighet men i själva verket varade striden bara ett par minuter. Därefter drog vi oss tillbaka, ner i diket, bort mot patrian.”

”Tre afghaner dog den natten, en skadad ombändertogs. Egentligen är det helt otroligt att vi klarade oss. Men det känns bra att veta att träningen fungerade och att jag agerar rätt i svåra situationer. Det ger mig ett lugn.”

Krigare: Ett personligt reportage om de svenska soldaterna i Afghanistan¹

Den generella målsättningen med skjututbildning på automatkarbin är att utveckla skickliga skyttar som kan avge eld med den hastighet och precision som situationen kräver. Syftet är att uppnå tillräcklig verkan så snart som möjligt med så god stridsekonomi som möjligt.

Brukarens befattning avgör vilken kompetensnivå som erfordras. Därför är brukarutbildningen för vissa vapen uppdelad i olika nivåer. C OrgE ansvarar för att fastställa målen för vapenutbildningen för en viss befattning utifrån krigsförbandets målsättningar. Läs mer om detta i *Reglemente Skjututbildning*.

¹ Hildebrandt, Johanne 2011. *Krigare: Ett personligt reportage om de svenska soldaterna i Afghanistan*.

För att bli godkänd brukare på basnivå och därmed ha den formella skjuttekniska kompetensen att självständigt få använda automatkarbin som sitt grundvapen krävs:

- Godkänt prov i vapenhantering och säkerhetsbestämmelser enligt *Grundövning 15 – Prov vapenhantering och säkerhetsbestämmelser*.
- Godkänt kompetensprov Bas enligt *Delmoment 12 – Kompetensprov Bas*.
- Dokumentation i skjutbok.

Dessa krav är tvingande (se *Reglemente Skjututbildning 2021* bestämmelse 0302).

Utbildningen på basnivå riktar sig till alla och syftar till att ge förmåga att använda sitt vapen i stridsituationer som kan uppstå i samband med posttjänst och försvar av stridsställning. Ett tydligt exempel som alla soldater ska kunna är att uppträda som patrullerande post, infartspost och försvar av grupperingsplats i egen förläggning.

För brukare med behov utöver basnivån genomförs tilläggsövningar ur de olika delmomenten. Den utbildningen skräddarsys efter förbandets och befattningens behov. Samtliga delmoment och tilläggsövningar behöver inte genomföras, utan C OrgE beslutar om vad som ska genomföras, i vilken ordning samt krav för att bli godkänd.

Chef för försvarsgren eller stridskraftsavdelning bestämmer med vilken frekvens godkänd personal ska genomföra återkommande Kompetensprov Bas.

Utbildningen ska utgå från bestämmelser och anvisningar i *Reglemente Skjutning Automatkarbin* och materieldokumentation (instruktionsböcker, manualer, m.m.).

All utbildning och alla resultat dokumenteras i *Skjutbok Automatkarbin*.

1.2. Planering av skjututbildning

Det som kommer avgöra hur bra skyttarna blir och hur lång tid utbildningen tar är instruktörernas kompetens och engagemang.

Eftersträva ett inledande instruktörs- och elevförhållande på 1/5. Tidsåtgång beror på truppens antal och mognad, instruktörens erfarenhet och yttre förhållanden. Utbildningen är målstyrd, inte tidsstyrd. Ibland tar det längre tid, ibland kortare. De uppskattade tider som anges nedan är effektiv övnings- och skjuttid och omfattar inte runtomkringverksamhet som uppstart, dukning, avdukning, visitationer och transporter. Beroende på förutsättningar och organisation tar detta olika lång tid.

Omutbildning mellan olika automatkarbiner genomförs enligt *Bilaga 2 – Omutbildning mellan vapen*.

Brukare som är utbildade i tidigare utbildningssystem eller som saknar dokumentation, valideras genom att instruktör kontrollerar vapenhantering och kunskap om säkerhetsbestämmelser. Sedan genomförs kompetensprov.²

---

² *Reglemente Skjututbildning 2021*, bestämmelse 0101

1.2.1. Indelning av skjututbildning automatkarbin

Indelningen av skjututbildningen utgår från de vapen kategorier och utbildningsnivåer som beskrivs i *Reglemente Skjututbildning*. Indelningen medger en hög grad av handlingsfrihet att genomföra utbildningen utifrån krigsförbandsmålsättningar och lokala förutsättningar.

Del 1. Grundövningar BAS, ca 12-18 h.

Målsättningen med grundövningarna är att skapa förståelse för vapenhantering och skjutteknik samt öva upp färdigheten så att vapnet kan hanteras på ett säkert och effektivt sätt. Förtrogenhet i vapenhantering och skjutteknik grundläggs genom att skytten genomför skjutövningarna.

Del 2. Skjutövningar BAS, ca 40 h, 379-417 skott.

Målsättningen är att skytten, i olika situationer och med varierande tid till eldförberedelser, med flera skott ska kunna träffa flera mål i dager och i stridsfältsbelyst mörker på avstånd mellan 10 till 100 m. Skytten ska kunna åtgärda eldavsrott och genomföra magasinsbyten och omladdningar.

Del 3. Övningar TILLÄGG, ca 68 h, ca 1000-1100 skott.

Målsättningar att utgå ifrån när befattningsutbildningar utformas finns under respektive delmoment. Observera att det inte är tänkt att alla ska genomföra alla tilläggsövningar utan att det ska göras ett urval utifrån befattningens behov.

Ordningföljden i Del 2 Skjutövningar BAS följer en pedagogisk stegringsmodell och bygger på beprövad erfarenhet och modern pedagogik. Den kan dock i vissa fall behöva förändras med hänsyn till lokala förhållanden, till exempel tillgång till akustisk bana, kortaste skjutavstånd och skjutfält. Den pedagogiska idén med utformningen, ordningen och stegringen av övningarna strävar efter rationalitet och att rensa bort tidstjuvar.

För de befattningar som ska ha en mer omfattande skjututbildning bör en analys genomföras av i vilken ordning övningarna ska genomföras för att samordna skjututbildningen med stridsutbildningen. Exempelvis kan det vara lämpligt att genomföra delmomentet skjutning under förflyttning i samband med stridutbildningen i sammanstöt och strid i anfallsmålet.

Istället för att skjuta träffbilder med enbart cm-krav använder vi oss av målytor vilket ger oss ett cm-krav och en placering. Vi ställer således krav på träffsäkerhet och inte enbart precision. Vi spar dessutom tid på att inte behöva använda en linjal. De olika målytorna i figurerna medger en variation av skottets svårighetsgrad utan att behöva duka om eller byta avstånd. Målytan A-box på 30 meter är ca 3x2 milliradianer (mrad) vilket motsvarar målytan C-zon på 200 m som är ca 2x3 mrad. Detta gör att man sparar tid genom att man behöver förflytta sig 140 m kortare per markering om man inte har tillgång till en skjutbana med inmätning på längre håll.

Beskrivning av mallen för skjutövningarna

Avstånd	Vilket avstånd det ska skjutas från	
Mål	Vilket eller vilka mål som det ska skjutas på	
Ställning	Vilken ställning som övningen börjar i och eventuella ställningsväxlingar	
Antal	Hur många träffar som ska skjutas och hur många gånger (serier)	
Träffkrav	Vilka träffkrav som gäller och eventuell poängkvot, Pk <i>Så snart som möjligt</i> förkortas SSSM	
Målyta	Helfigur, HF 2020	Helfigur, HF 2016
Fokus	De saker som skytten ska tänka på under genomförandet	
Genomförande/instruktörskontroller: Beskrivning av hur övningen ska genomföras och vad instruktören ska fokusera på eller kontrollera. <i>Denna ruta är för instruktören – den ska inte läsas upp för skytten.</i>		

1.3. Genomförande av skjututbildning

Var noggrann med grunderna så att förståelse och självförtroende skapas. Uppmuntra och hjälp skytten att anpassa sig efter situationen och efter sina individuella förutsättningar. Framhåll alltid det positiva i skyttens prestation, även om skytten inte har träffat tillräckligt bra. En av dina uppgifter är att få skytten att tro på sig själv och det är din erfarenhet och pedagogiska förmåga som får även lägre presterande skyttar att nå målen.

Övningarna anger antal träff och inte antal skott. Det är önskvärt att skyttarna tränar sin förmåga att tolka siktbilden i skottet så att skytten kan bedöma var träffen sitter. Skjututbildningen ska därför uppmuntra att skytten ska bättra missar och träffar som inte ger avsedd verkan. Samtidigt är inte meningen att skytten regelmässigt ska skjuta ett större antal skott än nödvändigt för att säkerställa tillräckligt antal träff.

För att spara tid och underlätta uppföljning av skyttarna bör träffarna kritas istället för att klistras. När träffarna blir för många eller inför övning då poängkvot ska räknas klistras tavlorna. När tavlorna klistras görs detta utifrån och in så det sista skytten ser är de bästa träffarna. Använd rätt färg på klisterlapparna och klistra så att träffytor och utseendet på figuren bibehålls. Tryck till klisterlappens ordentligt så att kanterna verkligen fäster i figuren. Hylsfångare bör inte användas när moment med eldhandgrepp ingår.

Skjuttimer ska användas och dokumentation av tid och träff ska göras vid de övningar där kravet står angivet som ”Pk” (poängkvot). Dokumentation av träff och G eller U ska göras på varje övning. Övningarna bör skjutas det antal serier som anges oavsett om resultatet är G eller U. Detta för att kunna hålla ihop truppen och övningarna, dvs alla skjuter samma övning för att kunna varva teori och praktik. Detta spar tid. Alla lär sig olika fort och de som har problem i början av utbildningen kommer ofta ikapp efter ett tag.

Enligt *Reglemente Skjutning Automatkarbin* ska ställningar med stöd för vapen och kropp, med så bra skydd och skyl som möjligt, eftersträvas. Skjututbildningen bör därför tidigt inriktas mot att lära skytten att skjuta med stöd av terräng och föremål. Skjutbanor och utbildningsanordningar är ännu inte utformade efter detta förhållningssätt överallt, utan behöver utvecklas för att uppfylla de krav nutida skjutreglementen ställer. *Handbok Skjututbildning Automatkarbin* och andra vapen kommer att utformas mot denna bakgrund så snart som infrastrukturen hunnit ikapp.

Övningarna i handboken är inte bara till för utbildning utan de syftar även till färdighetsträning. Konceptet med *siktbild*, *avfyrning* och *rekyllkontroll* (SAR) och *tillräcklig verkan så snart som möjligt* (TVSSSM) tillämpas från och med första skjutövningen. Skyttarna tränas att tillämpa SAR och TVSSSM i olika situationer och med olika friktioner. Även färdighet i skytte följer *specificitetsprincipen*: man blir bra på det man tränar.

1.3.1. Beräkning av poängkvot

Poängkvot beräknas som en kvot av träffresultatet och tiden – ju högre poängkvot desto bättre resultat. Poängkvoten avrundas till andra decimalen. För att den högre poängen ska räknas måste linjen tydligt vara bruten eller anges med akustisk inmätning. Poäng per träffzon är lika oavsett vapen.

Helfigur 2020 ska i första hand användas. Helfigur 2016 kan användas med nedanstående mall för konvertering av poäng (se även *kapitel 1.3.2*).

Helfigur 2020	
Träffzon	Poäng
H	1
A	5
X	2
B	4
C	3
D	3

Helfigur 2016	
Träffzon	Poäng
A-box	5
B+hakzon	5
A	2
C	4
D	3

Exempel på uträkning av poängkvot

Helfigur 2020

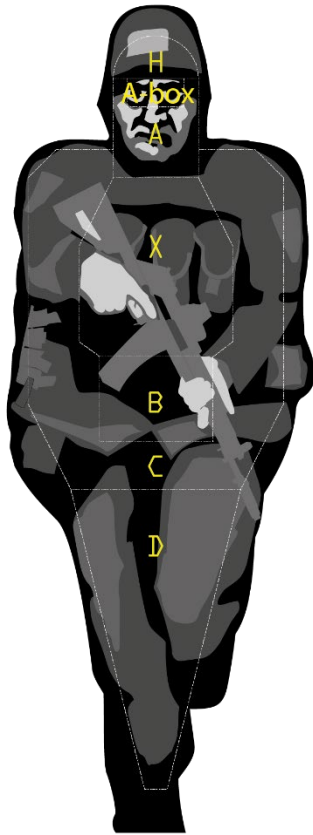
Skjuttid: 20 sek.

Poäng: A, A, A, A, B, B, B, C, D = 5+5+5+5+4+4+4+3+3 = 38p

Poängkvot = 38p/20 s = 1,90

1.3.2. Målmateriel

Övningarna bygger på användning av Helfigur 2020. Under en övergångsperiod kommer även Helfigur 2016 att finnas kvar, och används då med följande konvertering:

HF 2020	HF 2016
Träffyta	Motsvarar
HAXBCD	Hela tavlan
ABCD	Hela tavlan minus A-zon
ABC	D-zon minus A-zon
B	C-box (buk)
HA	B plus hakzon
A-zon	B
A-box	A-box

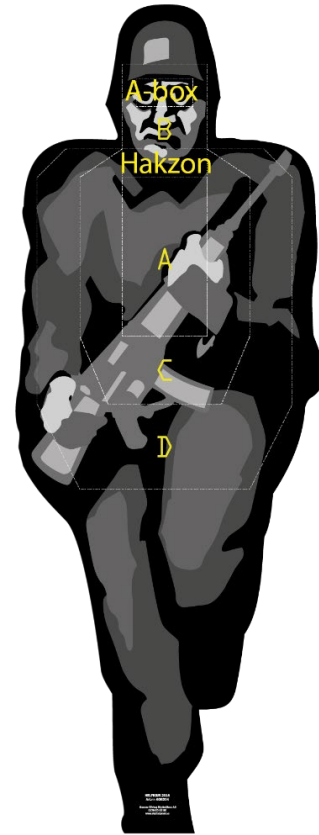

Bild 1.1 Helfigur 2020

Bild 1.2 Helfigur 2016

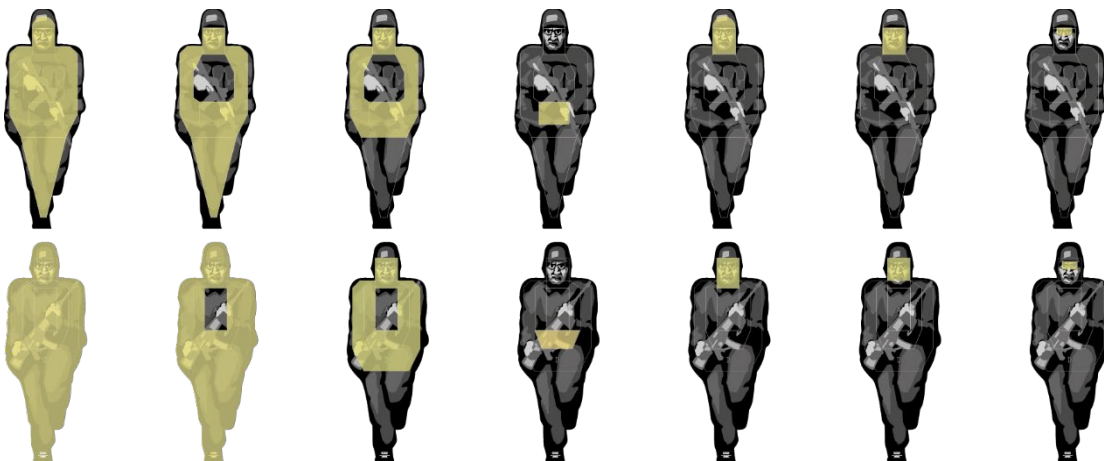

Bild 1.3 Träffzoner på Helfigur 2020 (övre raden) jämfört med Helfigur 2016 (undre raden).
Samtliga bilder på sidan Johan Ström/Försvarsmakten

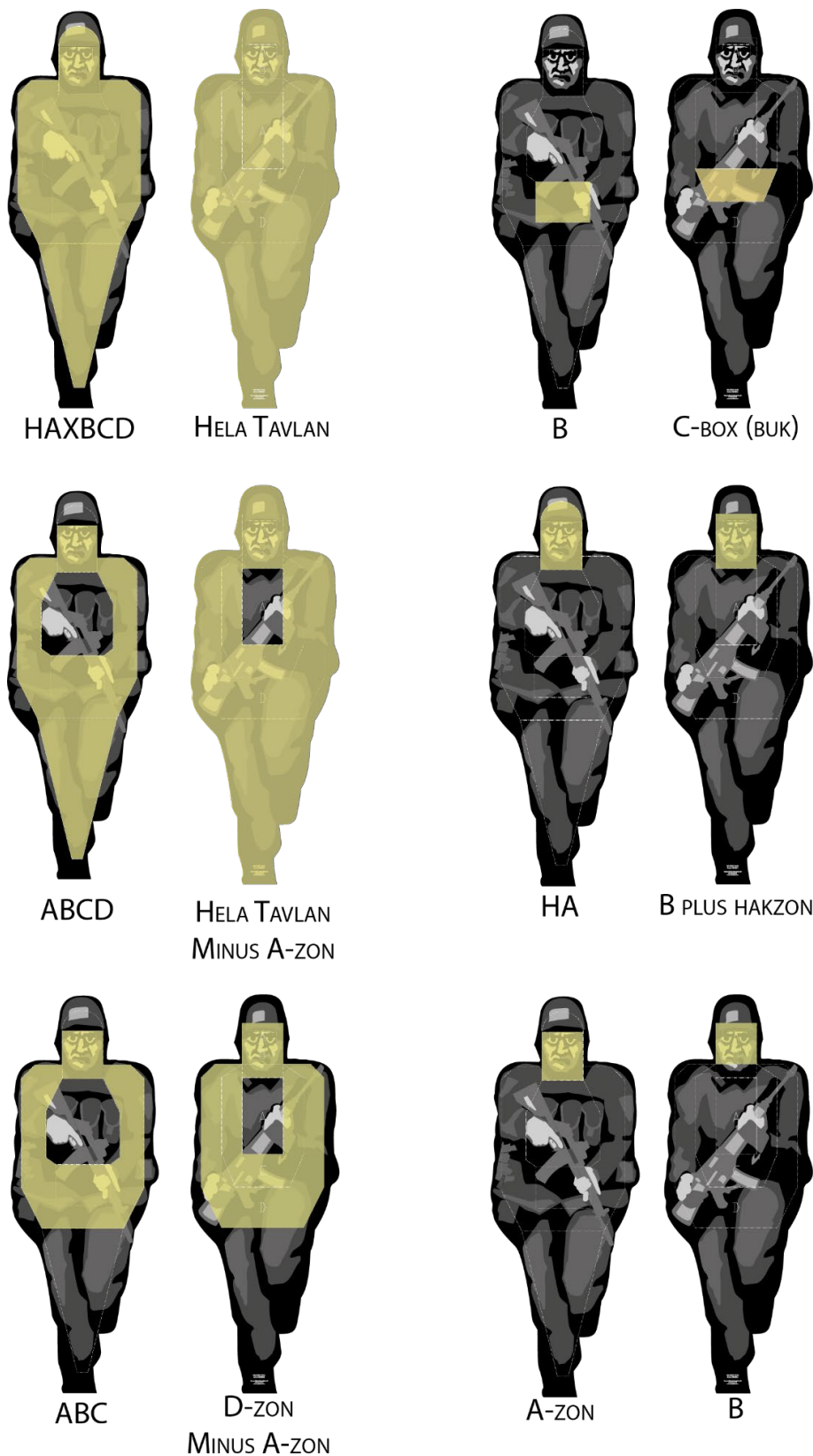

Bild 1.4 Träffzoner helfigur 2020 (t.v. i resp. par) jämfört med träffzoner Helfigur 2016 (t.h. i resp. par). Samtliga bilder på sidan Johan Ström/Försvarsmakten

2. Skjutinstruktören

Skjutinstruktörens uppgift är att på ett så professionellt och rationellt sätt som möjligt genomföra skjututbildning enligt styrande handböcker och reglementen.

Grundläggande principer för hur utbildningen planeras och genomförs återfinns i *Handbok Utbildningsmetodik*. Detta kapitel syftar till att ge en praktisk vägledning i några av de områden som särskilt berör skjutinstruktörer. Bestämmelser som påverkar skjututbildningen återfinns även i *SäkeR* och lokala instruktioner.

2.1. Ledord

Skjututbildningen ska präglas av ledorden *ordning och reda, säkerhet, enkelhet, stegring* och *utvärdering*.

2.1.1. Ordning och reda

Slarv leder till ineffektivitet och en kultur som tillåter slarv och släpphänthet kan i förlängningen leda till personskador eller dödsfall. Säkerställ genom personligt föredöme att utbildningstillfället redan från början präglas av ordning och reda. Var tydlig kring utrustningens bärande och hur materielen ska placeras på skjutbanan och följ kontinuerligt upp ordningen. Var inte rädd för att kontrollera och påtala eventuella brister som uppstår.

2.1.2. Säkerhet

Som instruktör ska du vara ett föredöme. Följ de säkerhetsbestämmelser som finns och anpassa övningens svårighetsgrad efter truppens utbildningsnivå och övningsledarnas kompetens. Ta även hänsyn till stridsvärdet hos både trupp och dig själv som övningsledare. Skjutbanan är fel plats att ta genvägar vad gäller säkerhet. Våra vapen är gjorda för att skada och döda människor. Behandla vapnen och utbildningssituationen därefter.

2.1.3. Enkelhet

I krig är endast det enkla möjligt och skjututbildningen bör genomföras med det i minne. Din uppgift som skjutinstruktör är inte att få eleverna att uppnå perfektion genom att skjuta väldigt små träffbilder. Din uppgift är att lära eleverna att uppnå tillräcklig verkan och att de ska kunna uppnå tillräcklig verkan så snart som möjligt. När deras förmåga till precision är tillräcklig räcker det. De ska därefter träna på att leverera den tillräckliga precisionen med så lite tid som möjligt till förfogande. Det är lätt att som skjutinstruktör fastna i fällan att försöka finslipa skyttar till perfektion genom att flytta på en armbåge någon centimeter här och en vinkel i en knäled någon grad där. Undvik det, eftersom det inte leder till målet.

Fastna inte heller i långa invecklade förklaringar eller teorier om varför ett skott hamnade här eller där. Om huvuddelen av träffarna sitter på rätt plats så är det tillräckligt bra. Tiden används bättre genom att skjuta en serie till istället för att prata.

Att lära sig att skjuta är egentligen ganska enkelt. Det handlar om att kunna samordna den information du får in i ögat med avtryckarfingrets rörelse. När du väl förstått sambandet mellan siktbild och avfyrning handlar resten om träning och att tillämpa detta i olika situationer. Ta följande exempel: Det är krig i Sverige och du ska mobilisera. Innan du påbörjar din resa har du två timmar på dig att lära din partner, som ska ingå i den organiserade motståndsrörelsen, att skjuta. Hur skulle du disponera dessa timmar om du hade tillgång till vapen, ammunition och en skjutbana? Det bästa sättet hade sannolikt varit att genomföra instruktörskontrollen i stående ställning.

Därefter hade det kunna låta så här:

"Sätt i magasinet och kontrollera att det sitter fast. Tänk på att alltid hantera vapnet som det vore laddat och att aldrig rikta det mot nått du inte är beredd att bekämpa. Håll fingret från avtryckaren. Dra nu manöverhandtaget så långt tillbaka som det går och släpp. Vapnet är nu laddat. Titta på helfiguren som står där vid kulfånget. Lyft upp vapnet till ögat på samma sätt som vi övade tidigare och osäkra samtidigt. När du ser att den röda prickken är hyfsat still i figuren trycker du avtryckaren jämnt och stadigt bakåt tills skottet går." (Skottet går och träffar)

"Bra! Då gör du likadant igen. Lägg prickken i figuren och tryck av." (Skottet går och träffar)

"Bra! Och igen." (Skottet går och träffar). "Bra! Ta bort fingret från avtryckaren och ta ner vapnet.

Det här var väl inte så svårt? Vi stegrar lite. Titta på figuren i höjd med byxbältet. Lyft upp vapnet och osäkra. Rikta i byxbältet. Lägg nu fingret på avtryckaren och tryck långsamt bakåt tills du känner att motståndet ökar" Din elev gör så. "Bra. Du är nu på tryckpunkten. Bara lite mer kraft så kommer skottet att gå. När rödpunkten är vid den övre delen av B-boxen trycker du av precis om du trycker på en strömbrytare." (Skottet går och träffar). "Bra! Så fort skottet går släpper du avtryckaren helt och tar till tryckpunkten igen. Då kan du trycka av igen så snart som du har fått rödpunkten på rätt plats igen."

Sen är det bara att fortsätta att stegra tills tiden eller ammunitionen är slut.

2.1.4. Stegring

Övningarna i *Handbok Skjututbildning Automatkarbin* följer en pedagogisk stegringsmodell. Följer man ordningsföljden så stegras utbildningen automatiskt. Tänk även på att anpassa din egen utbildningsmetodik efter truppens utbildningsståndpunkt. Du behöver handleda nybörjare betydligt mer handfast än när du utbildar personal med hög utbildningsståndpunkt. Det är lätt att ramla i fällan att vilja lära dina elever allt på en gång. Se istället stegringen som att du först gör en skiss och att du sedan fyller i detaljerna efter hand. Eller som en skulptur som grovhuggs först för att sedan finputsas till sitt slutliga utseende.

2.1.5. Utvärdering

Sträva efter att varje skott som skjuts ska utvärderas. Sträva efter att låta skytten i så stor utsträckning som möjligt själv komma fram till varför resultatet blev som det blev. Ha som mål att skytten ska lämna skjutpasset med en känsla av självförtroende och att skytten har blivit ännu bättre. Fokusera på det som är viktigt, inte på oväsentliga detaljer.

2.2. Order och kommandon

Följande order och kommandon och deras innebörd bör vara kända av truppen innan skjututbildning påbörjas:

- eldställningar
- ladda
- övningen börjar
- grundställning
- färdigställning
- anläggning
- eld
- eld upphör
- övningen avbryts
- patron ur
- Är det någon skytt som inte är klar?
- markera.

Se även respektive delmoment och övning.

2.3. Exempel på genomförande av skjutpass

Ett schematiskt exempel på genomförande av skjutövning kan vara följande:

1. Ge order om dukning och vapenkontroll.
2. Visitera truppen - fyll på ammunition.
3. Övningsgenomgång.
4. Säkerhetsgenomgång.
5. Samla truppen – ge förutsättningar för nästa övning.
6. Genomför skjutövning: kommandon enligt nedan.
7. Avsluta skjutpasset: töm magasin – visitera snarast efter skjutning.
8. Genomför ”genomgång efter övning”/utvärdering.
9. Duka av, plocka tomhylsor, återställ.
10. Visitera skjutplatsen.

Detta beskrivs stegvis nedan.

Ta befälet.

Ge order om framryckning till skjutbanan, parkering av fordon och vad som inledningsvis ska ske. Med rutinerad trupp kan du ge order som sträcker sig fram till att truppen har dukat måltavlor, gjort vapenkontroll och är uppställda för visitation före skjutning.

Framryck själv till skjutbanan. Lås vid behov upp målbodar och bommar. Kontrollera att tavlor och klisterlappar finns.

Genomför vapenkontroll på ditt eget vapen och ta på dig din stridsväst eller motsvarande. Du bör som övningsledare bära stridsutrustning och medföra ditt egna vapen av flera skäl. Dels för att visa föregångsmannaskap men också för att själv färdighetsträna med din egen

utrustning. Det är naturligt att byta om till fyskläder som övningsledare för en fysövning, därför är det lika naturligt att bära stridsutrustning under skjutövning.

När truppen anländer – överse alternativt led dukningen och åtgärder före skjutning.

På kommando **“Gör klart för visitation före skjutning”** ska följande ske:

- Uppställning på linje med vapnet upphakat och på höger axel.
- Magasinen i fickorna med magasinläpparna uppåt.
- Anmäl: **“Fanjunkare, vapenkontroll genomförd, fyra magasin”**.
- Visitera soldaten och kontrollera dagsformen.
- Kontrollera omställaren.
- Kontrollera flamdämparen alt lösskjutningsanordning.
- Kontrollera loppet (innan skarpskjutning).
- Kontrollera magasinen.
- På kommando **“Visitation upphör”** (**“Efterhand visitation upphör”**), blindavfyr och återställ materielen på rätt plats

Efter visitation och eventuella omvisitationer, ger du order om uppfyllnad av ammunition samt vart och hur truppen ska ställa upp efter uppfyllnad.

Under tiden truppen fyller upp ammunition kontrollerar du att måltavlorna är klistrade och rätt ordnade.

När truppen är uppställd med påfylld ammunition håller du övningsledargenomgång.

Exempel på övningsledargenomgång

Jag är övningsledare vid dagens övning, fj X och Y är biträden. Dagens skjutövningar kommer att vara på 30 och 100 meter. Vi kommer att fortsätta där vi slutade igår och ni ska gruppera i samma ordning som igår.

Ammunitionsplats vid...

Skräpplats vid...

Er personliga utrustning vid..

Jag kommer att visa samtliga övningar, mot tavlan på plats nummer 10. När jag visar övningen så ska ni på order snabbt gruppera på åskådarformering till vänster och höger om mig så att ni kan se vad jag gör. Det är mig ni ska titta på när jag visar, inte tavlan.

På tio meterslinjen, mot respektive tavla, linje på stället.

Indelning i skjutlag.

Tavelindelning från vänster.

Därefter håller du säkerhetsgenomgång.

Exempel på säkerhetsgenomgång

Samla truppen för genomgång.

Säkerhetsgenomgång: Vi befinner oss på skjutbana A på Prästtomta skjutfält.

Koordinater till platsen finns nedskrivna på ett papper i min bröstficka.

Mobiltelefon finns i min bröstficka och hos båda biträdena.

Om någon skadas svårt ringer vi 112 och begär ambulans. I första hand kommer Fj X att ringa.

Brytpunkt för ambulans finns vid...

Invisningspost kommer att ledas av Fj Y i första hand.

Bår och sjukvårdsväska finns i skjutboden. Dörren är öppen och utrustningen finns direkt in till vänster.

Om någon skadas svårt kommer i första hand jag att genomföra ombändertagandet.

Personlig sjukvårdsutrustning ska bäras av den enskilde under övningen (kontrollera befintlighet).

*Hörselskydd och skyddsglasögon ska bäras från det att jag kommenderar **"Hörselskydd på"** till dess att jag kommenderar **"Hörselskydd av"**.*

Jag kommer att ge order för när och var vapnen ska laddas och när det ska göras patron ur.

*Samtlig personal ska kommendera **AVBRYT, ELD UPPHÖR** om man upptäcker något som kan bli farligt, exempelvis att personal är på väg in i eldområdet, eller att något annat håller på att ske.*

Enskild som hör kommandot ska omedelbart sluta skjuta, ta bort fingret från avtryckaren, säkra vapnet, behålla det i ofarlig riktning samt repetera kommandot. Vänta därefter på nästa order.

(Ställ kontrollfrågor).

Slut säkerhetsgenomgång

Efter säkerhetsgenomgången – gruppera truppen på åskådarformering för att visa första övningen. Kommendera **"Hörselskydd på"** och kontrollera att samtlig personal har hört och lyder kommandot.

Visa övningen genom att antingen ge dig själv eldkommando eller låta ett biträde göra det. Visa övningen på det sätt som du vill att eleverna ska genomföra övningen efteråt. Prata inte under tiden. Visa inte i för lågt tempo och inte heller så högt tempo att du tappar kontrollen, visa ett tempo som du behärskar. Om du skulle misslyckas med övningen eller få ett eldåvbrott motsvarande så är det oerhört viktigt att du fortsätter och löser uppgiften. Sluta inte mitt i och börja om utan åtgärda problemen och skjut det antal träff som övningen föreskriver. Detta är ett utmärkt tillfälle att visa vikten av att aldrig ge upp utan att fortsätta kämpa. Bortförklara aldrig ett dåligt resultat utan stå för det och var ärlig med att alla kan ha en dålig dag. Visa hellre övningen en gång till efteråt.

Efter att du har visat övningen ska du instruera. Ska eleverna öva en ny teknik för första gången behöver du instruera själva tekniken som ska utföras, sen behöver du också instruera hur själva övningen går till. När du instruerar tekniken ska du använda nyckelord och sträva efter att prata så lite som möjligt. Du ska så snart som möjligt kunna börja öva.

Inled med att förklara behovet av tekniken – varför man behöver lära sig just den här tekniken. Dela därefter upp tekniken i delar och instruera dessa stegvis.

Låt eleverna först öva stegvis innan du sätter ihop helheten och övar torrt, utan att skjuta, tills du är nöjd. Under tiden soldaterna övar letar du och dina biträden efter avvikande beteenden som behöver rättas till innan ni skjuter skarpt. Ser ni något som behöver rättas till så påtala det för den enskilde. Om det är ett vanligt förekommande fel kan det bero på att du glömt instruera en viktig del av tekniken eller att du helt enkelt har blivit missförstådd. Avbryt då, gruppera truppen på åskådarformering och förtydliga instruktionen för samtliga. När samtliga förstår tekniken är det dags att instruera övningen.

Exempel på instruktion

Start i stående grundställning. På eldkommando, inta liggande ställning så snart som möjligt och skjut tre träff i A-zon. När ni skjutit ert sista skott säkrar ni vapnet och står upp.

Gruppera truppen framför respektive tavla. Placera dig själv som övningsledare och dina biträden där ni gör bäst nytta. Ofta är detta med dig själv centralt bakom truppen och dina biträden på respektive sida om dig. Under tiden eleverna skjuter överblickar ni helheten och letar efter avvikande beteenden, om det finns någon som gör något som fångar er uppmärksamhet. Det kan vara att någon gungar med i rekylen, att någon hukar sig eller står för rakt upp eller att någon rör vapnet för mycket. Notera vilka som uppvisat avvikande beteenden och memorera dessa tills det är dags att markera och utvärdera träffresultatet.

När samtliga verkar vara klara ställer du frågan **”Är det någon skytt som inte är klar?”** Ge skyttarna några sekunder att svara om någon inte är det, därefter kommenderar du **”Eld upphör”**. Säkerställ att samtliga repeterar kommandot. Har truppen lägre utbildningsståndpunkt eller är okänd för dig så bör du här genomföra patron ur innan markering sker.

Kommendera **”Vid tavlorna uppställning”**. Truppen framrycker till tavlorna och tar plats framför utan att röra vid dem.

Antingen delar du in truppen i lika många delar som ni är övningsledare och biträden och sen utvärderar ni varsin del eller så vill du som övningsledare se samtliga träffresultat och själv utvärdera varje skytt. Situationen och kompetensen på dina biträden avgör.

Efter genomförd serie sker utvärdering vid tavlan (se *kapitel 2.4*). När samtliga skyttar har utvärderats och kritat alternativt klistrat träffarna framrycker alla tillbaka till skjutplats för att skjuta nästa serie alternativt observera när du visar nästa övning. Har patron ur gjorts innan markering så ska du kommendera ladda innan du ger nästa eldkommando.

Och så fortskrider övningen tills ni är klara.

1. Visa.
2. Instruera.
3. Öva torrt.
4. Öva skarpt.
5. Utvärdera.
6. Sammanfatta.

Lägg in raster när så behövs. Skjuttrötthet kan komma snabbt och när den inträtt så går utbildningseffekten ned. Här hjälper det om du också bär stridsutrustning och vapen, så delar du truppens vedermödor och känner själv lättare av när det är dags att ta en rast.

När ni skjutit klart sista serien för dagen är det lämpligt att du ger order om avveckling innan ni går fram och markerar. Då kan respektive skytt direkt börja avveckla efter att denne har utvärderats.

Avvecklingen består av att klistra och återställa tavlor och klisterlappslåda motsv., städa upp övningsplatsen och plocka tomhylsor, tömma kvarvarande ammunition ur magasinerna i ammunitionslådorna, genomföra åtgärder efter skjutning och ställa upp för visitation efter skjutning.

På kommando ***“Gör klart för visitation efter skjutning”***.

- Uppställning på linje med vapnet upphakat och på höger axel.
- Magasinen i fickor med magasinläpparna uppåt.
- Anmäl: ***”Kapten, ingen ammunition kvar, fyra magasin”***.
- Kontrollera patronläge tomt, vid behov med kontrolldon.
- Kontrollera magasinerna.
- Kontrollera fickor där ammunition får förvaras.
- På kommando ***“Visitation upphör”*** (***”Efterhand visitation upphör”***).
- Blindavfyra i ofarlig riktning och återställ materielen på rätt plats.

Därefter visiterar du av övningsplatsen och skickar tillbaka truppen.

Efter övning rapporterar du till din chef, lämnar eventuellt in ammunition till förrådet och löser eventuell kvarvarande administration i form av miljörapporter m.m.

2.4. Träffbildsanalys

Träffbildsanalysen ska sträva efter att hitta om skytten valt rätt riktpunkt och om skytten håller rätt balans mellan tempo och precision. Träffbildsanalysen ska även utgöra grund för en diskussion med skytten om vad denna kan utveckla.

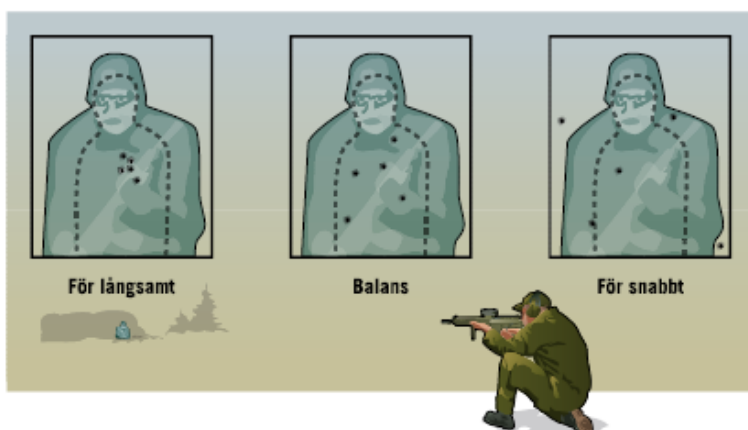

Bild 2.1. Träffbildsanalys. Ur SkjutR FM Grunder 2011

Börja med att räkna antalet hål i tavlan och fråga skytten hur många skott personen sköt.

Titta därefter på var träffarna befinner sig. Om samtliga träff är i den träffyta som övningen föreskrev och skytten inte sköt fler skott än det föreskrivna antalet träff så har skytten gjort ett bra jobb. Feedback bör bli ”Bra jobbat!”

Om det finns fler träff än det föreskrivna antalet varav något eller några har missat föreskriven träffyta bör du fråga skytten varför denna sköt fler. Om svaret visar på att skytten gjort rätt analys av uppgiften, tolkat siktbilden och fattat beslut om att fortsätta skjuta tills tillräcklig verkan har uppnåtts, bör detta uppmuntras med positiv feedback.

Exempel

- ”Jag såg i siktbilden att det första skottet missade A-zon, därför sköt jag ett skott till så att jag fick tre träff i A-zon”

- ”Mycket bra jobbat, helt rätt agerat!”

Om det finns fler träff än det föreskrivna antalet och skytten inte har ett bra svar på varför så bör skytten anvisas att lägga mer energi på att läsa sin siktbild och lita på informationen från den.

Om det finns för få träff eller om träffarna är placerade på helt fel plats i tavlan bör du börja med att låta skytten beskriva vad som hänt, vad skytten såg i siktbilden vid skotten och vad skytten själv tror kan vara orsaken. En bra utgångspunkt är att fråga vilken riktpunkt skytten hade. Efter att skytten har fått möjlighet att komma fram till lösningen själv kan du fylla i om du har en egen teori. Här spelar din erfarenhet och egna skjutskicklighet stor roll. Hitta inte på något. Det här är en skytt du eller ett biträde ska observera noggrant under nästa serie.

Att tänka på:

- Låt om möjligt skytten själv komma fram till anledningen till resultatet och vad skytten kan förbättra.
- Ställ frågor snarare än att tala om för skytten vad personen gjort för fel.

Exempel

”Vad hade du för riktpunkt?”

”Vad tror du själv att det beror på att du träffade där och inte där du hade tänkt dig?”

”Vad kan du göra annorlunda till nästa gång för att träffa där du tänkt dig?”

”Vad kan du effektivisera till nästa gång så att du uppnår samma goda träffresultat fast på kortare tid?”

- Hitta alltid något positivt hos skyttens resultat och framhåll detta. Om inte det är möjligt, var då tydlig med att du tror på skytten och att du kommer att titta speciellt på personen vid nästa serie och att ni kommer att hitta problemet. Låt aldrig skytten lämna tavlan eller skjutbanan med en känsla av otillräcklighet och hopplöshet. Ditt jobb är att skapa skyttar som tror på sig själva och sin förmåga, inte att avkräva perfektion och vara missnöjd med allt annat än perfektion.

- Släpp tanken på att du som övningsledare kan tala om för skytten vad skytten gjort för fel bara genom att titta på träffbilden. Det finns ingen mall över hur träffbildens utseende korrelerar med ställnings- eller avfyrningsfel som är relevant och applicerbar på Försvarmaktens skjututbildning. Samma fel kan ha en mängd olika orsaker och även om skytten gör allt rätt kan träffbilden bli avvikande om vapnet eller ammunitionen inte presterar på konsekvent nivå.
- Om det är svårt för skytten att samla träffarna tillräckligt trots feedback eller om träffbilden flyttar sig oförutsägbart mellan serier så provskjut vapnet själv. Vapnet kan ha gått sönder så att det är omöjligt att prestera konsekvent och förutsägbart. Om även du får motsvarande resultat så är det sannolikt vapnet som är problemet. Kontrollera det då särskilt med avseende på svetsarna som håller låsblocket i lådan (Ak 5). Har någon av dessa släppt så ska vapnet beläggas med skjutförbud och lämnas in till tekniker.

Du ska inte överanalysera en godkänd träffbild. Om två träff sitter centralt och en lite ut mot kanten i föreskriven träffyta spelar det ingen roll så länge som träffresultatet är godkänt. Vi skjuter inte för att uppnå små träffbilder, vi skjuter för att uppnå tillräcklig verkan så snart som möjligt.

Exempel 1 på dialog mellan övningsledare och skytt

Förutsättning: Övningen föreskriver tre träff i A-zon på 30 m

Bild 2.2 Träffbild. Johan Ström/Försvarmakten

ÖL: -"Bra skjutet! Du skjuter riktigt tätt. Tror du att du kan gasa på ännu mer så att du uppnår tre träff i A-zon på kortare tid?"

Exempel 2 på dialog mellan övningsledare och skytt

Förutsättning: Övningen föreskriver tre träff i A-zon på 30 m

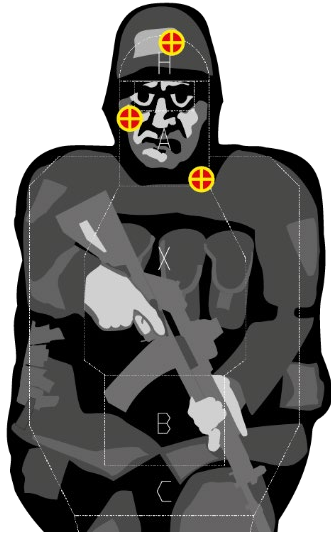

Bild 2.3 Träffbild. Johan Ström/Försvarsmakten

ÖL – "Bra, du är på rätt plats i tavlan. Hur kändes det när du sköt? Gick det fort eller hann du återfå tillräcklig siktbild innan skotten?"

Skytt – "Nja det gick nog lite väl fort, jag var ganska stressad att få iväg skotten".

ÖL – "Ok, det ser ut att ha gått lite för fort. Sakta ner lite och tänk på att bita tillräcklig siktbild innan du trycker av".

Exempel 3 på dialog mellan övningsledare och skytt

Förutsättning: Övningen föreskriver tre träff i A-zon på 30 m

Bild 2.4 Träffbild. Johan Ström/Försvarmakten

ÖL - "Vilken riktpunkt hade du?"

Skytt - "B-Zon, fanjunkare".

ÖL - "Ok, bra skjutet, du träffar precis där du riktar. Men uppgiften var tre träff i A-zon. Fortsätt precis som du gör men använd rätt riktpunkt nästa gång".

Exempel 4 på dialog mellan övningsledare och skytt

Förutsättning: Övningen föreskriver tre träff i A-zon på 30 m

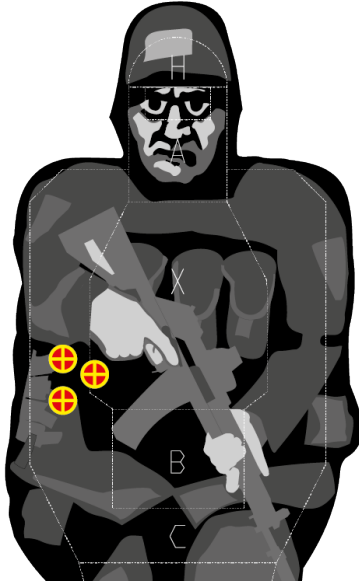

Bild 2.5 Träffbild. Johan Ström/Försvarmakten

ÖL - "Vilken riktpunkt hade du?"

Skytt - "Mitt i näsan, fanjunkare".

ÖL - "Ok. Bra skjutet, du håller ihop träffarna. Vad tror du det kan bero på att du träffar här nere istället för mitt i A-Zon?"

Skytt - "Jag bytte rödpunktssikte till ett nytt i morse och det är inte skottställt rätt?"

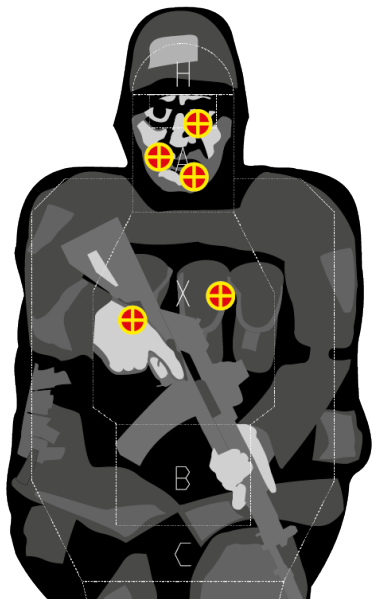
ÖL - "Det låter som en rimlig förklaring. Hur ska du skruva på skottställningsrattarna för att hamna rätt?"

Skytt - "10 klick böger och 30 klick upp?"

ÖL - "Rätt. Skruva så och skjut en serie till så tittar vi på resultaten nästa gång".

Exempel 5 på dialog mellan övningsledare och skytt

Förutsättning: Övningen föreskriver tre träff i A-zon på 30 m

Bild 2.6 Träffbild. Johan Ström/Försvarmakten

ÖL - "Hur många skott sköt du?"

Skytt - "Fem skott fanjunkare. Först två i bröstet, sen kom jag på att jag skulle skjuta i ansiktet så då sköt jag tre skott där så att jag fick tre träff i A-zon".

ÖL - "UTMÄRKT jobbat, helt rätt!"

Exempel 6 på dialog mellan övningsledare och skytt

Förutsättning: Övningen föreskriver tre träff i A-zon på 30 m

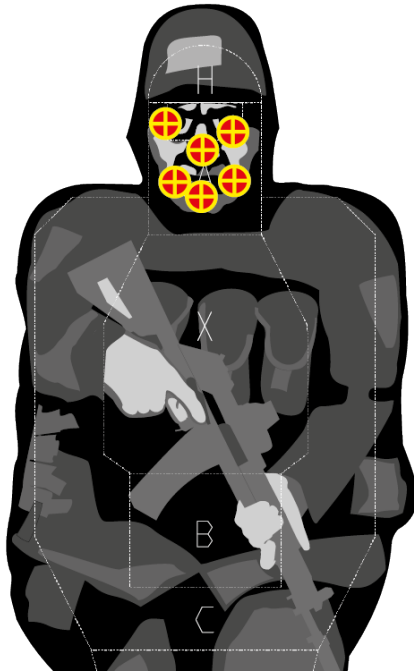

Bild 2.7 Träffbild. Johan Ström/Försvarmakten

ÖL - "Hur många skott sköt du?"

Skytt - "Sex skott, fanjunkare. Lika bra att skjuta några fler".

ÖL - "Ok. Du skjuter bra, du träffar det du siktar på. Men uppgiften var att skjuta tre träff, inte sex. Du slösar med ammunitionen just nu. Skjut inte mer än vad som krävs för att uppnå tillräcklig verkan. Tre träff innebär tre träff, skjuter du sex skott när du träffade med dina tre första så dubblar du ammunitionsförbrukningen och halverar din uthållighet i strid. Fortsätt skjuta bra, men använd informationen din siktbild ger dig och skjut inte mer än vad du behöver skjuta".

Exempel 7 på dialog mellan övningsledare och skytt

Förutsättning: Tre träff i A-box på 10 meter

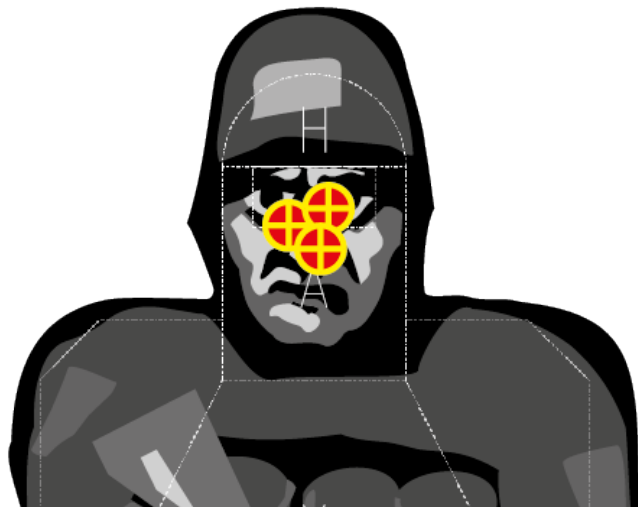

Bild 2.8 Träffbild. Johan Ström/Försvarmakten

ÖL - "Vad hade du för riktpunkt?"

Skytt - "Mitt i A-box, fanjunkare".

ÖL - "Ok. Bra skjutet, du håller ihop träffarna bra. Träffen i näsan är utanför A-boxen, men på en människa hade den träffen medfört omedelbar verkan. Det är alltså en bra träff du har skjutit trots att du missade A-boxen. Hur träffar ditt vapen på tio meters skjutavstånd?"

Skytt - "5 cm lågt, fanjunkare".

ÖL - "Rätt. Så var skulle du behöva rikta för att träffa mitt i A-boxen?"

Skytt - "5 cm över, nånstans i nederkant av den ljusa fläcken i hjälmen?"

ÖL - "Rätt. Byt riktpunkt dit så skjut vi en serie till så ska du se att du träffar alla i A-boxen den här gången".

Exempel 8 på dialog mellan övningsledare och skytt

Förutsättning: Övningen föreskriver tre träff i HA-zon på 100 m

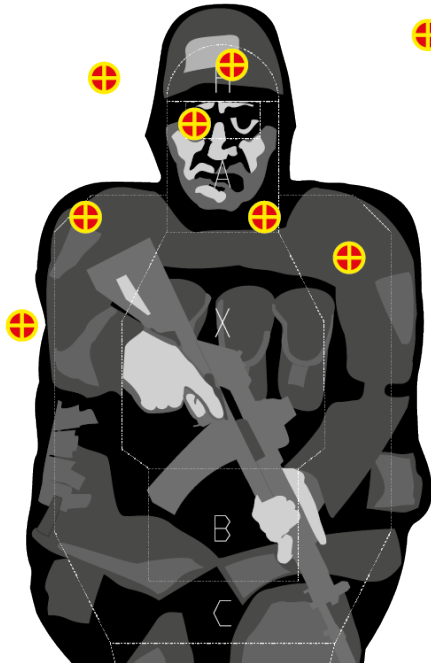

Bild 2.9 Träffbild. Johan Ström/Försvarmakten

Öl - "Hur många skott sköt du?"

Skytt - "Åtta skott, fanjunkare. Det är ju tillräcklig verkan som gäller så det är ju bara att ösa på tills man träffar, det har jag hört av en KB i matkön".

ÖL - "Svar nej. Det är inte bara att ösa på. Du ska sträva efter att träffa med varje skott och du är ansvarig för varje skott som lämnar ditt vapen. Om övningen föreskriver tre träff så är det tre träff du ska uppnå, och det ska du göra så snart som möjligt. Det är inte OK att slarva och missa målytan med mer än hälften av ammunitionen bara för att du ska uppnå tillräcklig verkan så snart som möjligt".

Här kan det vara lämpligt att samla skyttarna för att samlat repetera och befästa innebörden av begreppet "tillräcklig verkan så snart som möjligt".

3. Träffsannolikhet och verkan

Träffsannolikhetsberäkningar för automatkarbiner har begränsad användning då dessa beräknas för enskilda skott och inte tar hänsyn till tiden skytten har tillförfogande för att uppnå tillräcklig verkan. Faktum är också att motståndaren med stor sannolikhet inte är kvar på samma ställe eller visar samma målyta som innan det första skottet skjuts.

För varje övning i övningsförteckningarna för skjututbildningen finns det föreskrivet vilka krav som ska uppnås. Där framgår krav för respektive övning som beskrivs med skjutställning, avstånd, målyta och antal träff. Tidskraven under skjututbildningen anges normalt som SSSM, så snart som möjligt. Om antal avlossade skott och träffar dokumenteras kan träffsannolikheten beräknas.

Att göra ett heltäckande tabellverk för automatkarbiner med olika vapen och riktmedelskonfigurationer, olika ställningar och olika utbildningsnivåer och därmed kompetens hos skyttarna är ett väldigt omfattande arbete. Det är sannolikt inte värt de resurser som skulle behöva avdelas för att kunna åstadkomma detta.

I en verklig eldstrid så kommer så många andra faktorer påverka skottets svårighetsgrad och därigenom ammunitionsinsats och verkan.

En övningsledare behöver dock kunna bedöma vilka krav denne kan ställa på skyttar under eldexercis och stridutbildning med skarp ammunition så dessa inte blir orimligt svåra eller att ammunitionsförbrukningen blir för stor eller att uppgiften blir omöjlig att lösa.

FOI har genomfört försök och beräkningar av verkan och kommit fram till den indelning och poängsättning av träffzoner på en helfigur som beskrivs i handboken. Med utgångspunkt i detta kan vi sätta tillräcklig verkan till 5 poäng, d.v.s. det värdet en träff i A-zon ger. Utifrån det kan man härleda att 3 träff i X-zon ger 6 poäng. Så om man inte har möjlighet att mäta vart träffarna tar, t.ex. vid användning av fallmål så kan man fastställa att tillräcklig verkan är 3 träff.

Så hur lång tid har man då på sig att uppnå tillräcklig verkan?

I Reglemente Skjutning Automatkarbin står "Hur länge "så snart som möjligt" är beror på situationen och är svår, om inte omöjlig att kvantifiera i absoluta tal. Frågan besvaras därför med - "resten av ditt liv".

I utbildnings- och träningssituationen finns dock behov av att kunna kvantifiera tiden. Utifrån kompetensprovets krav så kan vi härleda en kvantifierbar tid att använda vid planering av eldexercis och stridutbildning med skarp ammunition.

Kravet för godkänd är en poängkvot på 1,0. Om man skjuter 9 träffar i A-zon ger detta mig 45 poäng. För att nå upp till en poängkvot på 1,0 behöver man alltså skjuta alla 9 träffarna på 45 sekunder. Tiden man har tillförfogande för att uppnå tillräcklig verkan, d.v.s. skjuta 1 träff i A-zon härleds alltså enligt följande: $9/9 = 1$ träff vilket ger $45/9 = 5$ sekunder. A-zonen målyta motsvarar en skytt i observationsställning.

Om man istället skjuter 9 träff i X-zonen så ger detta $9 \times 2 = 18$ poäng. För att uppnå en poängkvot på 1,0 behöver man då skjuta på $18 \text{ poäng} / 1,0 = 18$ sekunder. Tiden man har tillförfogande för att uppnå tillräcklig verkan, d.v.s. 3 träff blir då $18/3 = 6$ sekunder. Träff i X-zon motsvarar träff i en helfigur (fallmål).

Som utgångspunkt bör därför övningar, där skjutavståndet är 50 m eller mer, planeras och dukas så att en helfigur (fallmål) träffas med 3 skott inom max 6 sekunder från att första skottet skjuts och att ett huvudmål (kubbmål) träffas med 1 skott inom max 5 sekunder.

Detta kommer på längre skjutavstånd innebära att flera skyttar måste skjuta mot samma mål för eldenheten ska kunna lösa sin uppgift. Mer om hur övningar, planeras, dukas och kravställs går att läsa i *Handbok Stridsutbildning skarp ammunition grupp*.

4. Övningsförteckning basutbildning

4.1. Grundövningar BAS - Lär känna ditt vapen

Målsättning

Målsättningen med grundövningarna är att skapa förståelse för vapenhantering och skjutteknik samt öva upp färdigheten så att vapnet kan hanteras på ett säkert och effektivt sätt.

Genomförande

Förtrogenhet i vapenhantering och skjutteknik grundläggs genom att genomföra skjutövningarna. Innehållet i grundövningarna behöver löpande repeteras och återkopplas till under den fortsatta skjut- och stridsutbildningen. Det gäller framförallt säkerhet samt skottets svårighetsgrad och dess påverkan på siktbild, avfyrning och rekyllkontroll för att uppnå tillräcklig verkan så snart som möjligt.

Tabell 4.1 Översikt grundövningar bas.

Övning	Omfattning	Ingår i omutbildning ³
1	Säkerhet	
2	Kontroll av dominant öga	
3	Delars namn, grundläggande funktion och montering rödpunktssikte	X
4	Ladda och patron ur	X
5	Ammunikationskunskap	X
6	Vapenverkan	
7	Skottets svårighetsgrad, siktbild och avfyrningsteknik	
8	Rekyllkontroll – stående ställning	
9	Stridsparsvis torrövning	X
10	Utrustningens placering	
11	Vapenställningar	X
12	Hur hålla och framrycka med vapen	
13	Vapenkontroll	X
14	Åtgärder före och efter skjutning	X
15	Prov vapenhantering och säkerhetsbestämmelser	X
16	Vårda ditt vapen 1	X
17	Vårda ditt vapen 2	X
18	Öva med ditt vapen	X

³ Se bilaga 2.

Grundövning 1 – Säkerhet – grunder

Innehållet i denna övning måste ständigt repeteras och övas så att skytten utvecklar en förtrogenhet att tillämpa säkerhetsbestämmelserna.

Målsättning

- Skytten ska få förståelse för riskerna med vapen och skjutning samt kunna redogöra för de grundläggande bestämmelserna för vapenhantering.
- Skytten ska kunna förklara vad ofarlig riktning, skjutgränser och eldområde är.
- Skytten ska kunna redogöra för riskområden skapade av automatkarbin och de begrepp som de benämns med.
- Skytten ska få en grundläggande förståelse för hur förbiskjutning får göras.
- Skytten ska kunna redogöra för vad som är vital del, vad som gäller för överlämnade av vapen, när vapnet får vara osäkrat samt när hörselskydd och skyddsglasögon ska bäras.

De grundläggande säkerhetsreglerna för vapenhantering

Lägg grunden för all vapenhantering genom att åskådliggöra de fyra grundläggande säkerhetsreglerna för vapenhantering samt minnesregeln ”Mynning – Finger – Säkring”. Se *kapitel 11 Säkerhet* i *Reglemente Skjutning Automatkarbin 2021*.

Ofarlig riktning

Definiera och klargör begreppet ofarlig riktning.

”Ofarlig riktning är den riktning som innebär minsta risk för skador på egen personal, materiel eller icke kombattanter då ett skott avlossas. Normalt är den rakt fram mot motståndaren, skjutområdet eller ett kulfång. Om inte ofarlig riktning angetts av chef eller övningsledare måste skytten själv bedöma var denna är.”

Reglemente Skjutning Automatkarbin 2021 bestämmelse 1105

Riskområden skapade av vapen

Visa och instruera vapnets riskområde med hänsyn till tryckpåverkan, riskvinkel för sidspridning (V) och riskvinkel vid studs (Q) samt riskområde för splitter (k).

KOM IHÅG!

Kontrollera aktuella värden i *SäkR*.

Förklara begreppen och skillnaden mellan skjutgräns och eldområde.

Förbiskjutningsreglerna kan visas genom att dra upp vinklarna med avspärningsband eller motsvarande. Beroende på storleken på händer och armlängd kan följande tumregler användas:

- ”Tre fingrar”: Detta tillgodoser kravet på förbiskjutning när riskvinkeln är 100 mils.
- ”Knuten hand”: Detta tillgodoser kravet på förbiskjutning när riskvinkeln är 200 mils.
- ”Tio i två”: Detta tillgodoser kravet på förbiskjutning när riskvinkeln är 1000 mils. Kärnlinjen på vapnet motsvarar tolv på en klocka, om något som inte får bekämpas befinner sig inom sektorn ”tio i två” måste soldaten sluta skjuta eller rikta om.
- ”2:1”, avståndet i djup får inte överstiga halva luckan i sida. Detta tillgodoser kravet på förbiskjutning när riskvinkeln är 1000 mils

Övriga bestämmelser

- Vad som är vital del.
- Vad som gäller vid överlämning av vapen.
- När vapnet får vara osäkrat.
- Antal skott får skjutas i snabb följd.
- När hörselskydd och skyddsglasögon ska bäras.

KOM IHÅG!

Kontrollera aktuella värden i manual och *Säker*.

Grundövning 2 – Kontroll av dominant öga

Målsättning

Skytten ska veta vilket öga som är dominant.

Genomförande

Det finns olika sätt att kontrollera vilket det dominanta ögat är. Ett enkelt sätt för instruktören är att göra på följande sätt:

Ställ upp skyttarna på en formering så att alla kan se instruktören. Instruera:

”Sträck ut armarna rakt fram med handflatorna mot mig och tummen vinkelrätt ut så att handen bildar en L-form. För ihop händerna så att det bildas ett litet hål mellan tumvecken på händerna. Titta genom hålet mot mitt öga (peka på ditt dominanta öga). För nu händerna sakta mot ditt ansikte och håll kvar”.

Instruktören ser nu vilket öga skyttarna håller hålet framför och talar om för dem vilket öga som är deras dominanta. Det är oftast bäst om skytten skjuter från sin ögondominanta sida. Läs mer i *Reglemente Skjutning Automatkarbin*.

Grundövning 3 – Delars namn, grundläggande funktion och montering rödpunktssikte

Målsättning

Skytten ska kunna ta emot instruktion vid fortsatt utbildning samt kunna grundställa och montera rödpunktssikte på automatkarbinen.

KOM IHÅG!

Kontrollera aktuell manual.

Delars namn

Inleds med att övningsledaren säkerställer att vapnen är oladdade.

Utbilda här endast på de yttre och inre delar som är nödvändiga för patron ur och vapenkontroll. Fördjupande materielkunskap genomförs vid första vårdpasset.

Vapnets grundläggande funktion

En mycket grundläggande nivå är tillräckligt. Fördjupning sker vid första vårdpasset.

Exempel på tillräcklig nivå

”Ammunition fylls på i magasinet, magasinet sätts i vapnet, när mekanismen förs fram matas en patron in i patronläget, när man trycker på avtryckaren avfyras vapnet och laddas om automatiskt med hjälp av krutgaser (Ak 5) eller rekylkraft (Ak 4). Skytten behöver bara släppa avtryckaren och trycka in den igen för att avfyra nästa skott.”

Rödpunktssiktets grundläggande funktion

Exempel

”Rödpunktssiktet består av en innertub med en diod och en välvd frontlins och en yttertub med batterifack, justerskruvar och skyddslinser i vardera änden. Dioden projicerar en röd punkt på frontlinsens baksida som skytten använder som kornpunkt. Med hjälp av justerskruvarna kan innertubens vinkel mot yttertuben justeras i höjd och sidled, vilket gör att skytten kan skottställa siktet.”

Funktionskontroll rödpunktssikte

Vrid på justerratt för ljusstyrka från lägst intensitet till maximal intensitet. Kontrollera genom att titta genom okularet att rödpunkten blir synlig efter de första bildförstärkarlägena och sen lyser starkare för varje klick. Vrid ner intensiteten efter genomförd kontroll.

Grundställning av rödpunktssikte

Var försiktig när ändlägena nås. Risk finns att dra sönder justeranordningen.

Sidojustering

1. Vrid på rödpunktsiktets sidojusteringsratt medurs till ändläge. Försiktigt vid ändläget!
2. Kontrollera att innertuben snedställs i maxläge i sida.
3. Vrid sedan sidojusterratten åt andra hållet till ändläge.
4. Kontrollera att innertuben snedställs i motsatt maxläge.
5. Vrid slutligen tillbaka sidojusterratten tills att innertuben är centrerad mot yttertuben i sida.

Höjdjustering

1. Vrid på rödpunktsiktets höjdjusteringsratt moturs till ändläget. Försiktig vid ändläget!
2. Kontrollera att innertuben snedställs i maxläge i höjddled.
3. Vrid sedan tillbaka höjdjusteringen åt andra hållet i maxläge.
4. Kontrollera att innertuben snedställs i motsatt maxläge.
5. Vrid slutligen tillbaka höjdjusterratten tills att innertuben är centrerad mot yttertuben i sida.
6. Rödpunktssiktet är nu grundställt i sida och höjd.

Montering

Fäst rödpunktsiktet på vapnets fästskena. Passa in fästets rekyklack så att fästets främre del är höjd med fästskenas främsta skruv (Ak 5C/D) alternativt i höjd med fästskenas främsta del (Ak 4B). I övrigt se respektive manual.

Hantering av linsskydd

Utbilda på linsskyddens funktion och handhavande.

Grundövning 4 – Ladda och patron ur

Målsättning

Skytten ska utan belastning i stående och liggande ställning kunna ladda och göra patron ur samt göra magasin i.

Ladda och patron ur

Utbilda på ladda och patron ur enligt manual.

Beakta eventuella vänsterskyttar.

Skytten ska veta hur det ser ut och känns med en patron (laddblind) i patronläget när skytten kontrollerar med kontrolldonet (finger för skytt med Ak 4).

Ak 5: Visa på problemet med att inte dra manöverhandtaget till ändläget (slutstycket passerar inte utkastaren och patronen kastas inte ut).

Magasin i (Ak 5)

Utbilda på magasin i enligt manual.

Tyst laddning samt användande av säkringsplåt (Ak 4)

Utbilda på tyst laddning samt användande av säkringsplåt enligt manual.

Fastsättning och borttagande av hylsfångarpåse (Ak 4)

Utbilda på fastsättning och borttagande av hylsfångarpåse enligt manual.

Grundövning 5 – Ammunitionskunskap

Målsättning

Skytten ska få förståelse för hur en patron är uppbyggd och få kunskap om Försvarens ammunitions för automatkarbin. Utifrån den kunskapen ska skytten kunna:

- skilja mellan laddblind, lös ammunition och skarp ammunition inklusive spårlyjus
- identifiera skadad ammunition (klämd, klickad och intryckt projektil)
- hantera och öppna ammunitionsemballage på rätt sätt.

Ammunitionen

Utbilda på ammunitionssorter och förpackningar enligt manual. Blind-, skarp-, spårlyjus- och övningsammunition ska ingå.

Gå igenom säkerhet runt ammunition med hänsyn till öppen eld.

KOM IHÅG!

Kontrollera bestämmelser i *SäkeR*.

Visa hur skadad ammunition ser ut. Visa på skillnaden mellan en klickad patron och en patron som varit laddad i patronläget, dvs. djupet på anslaget från tändstiftet.

Grundövning 6 – Vapenverkan

Målsättning

Skytten ska få förståelse för verkan av finkalibrig ammunition och veta var önskade träfflägen på kroppen är. Skytten ska kunna redogöra för de fem olika typerna av vapenverkan.

Håll den första övningen i vapenverkan kort. Återkoppla dock regelbundet bedömd effekt av träffar under den fortsatta skjut- och stridsutbildningen.

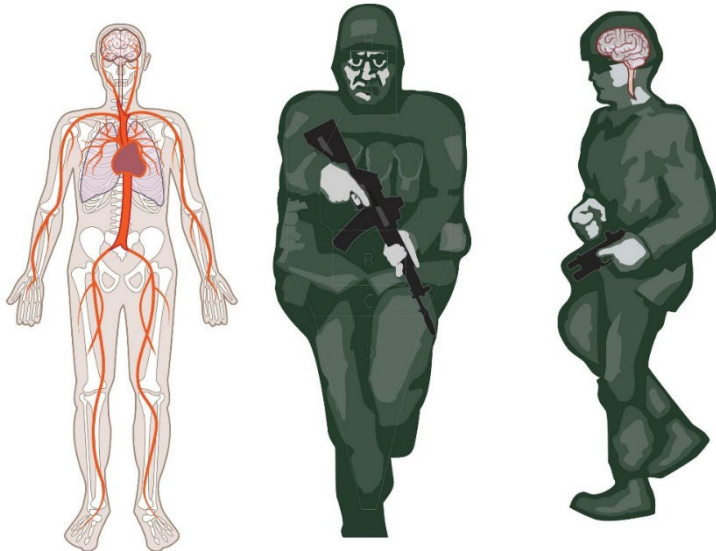

Bild 4.1. Verkansområden i två dimensioner. Anna-Karin Wetzig/Försvarmakten

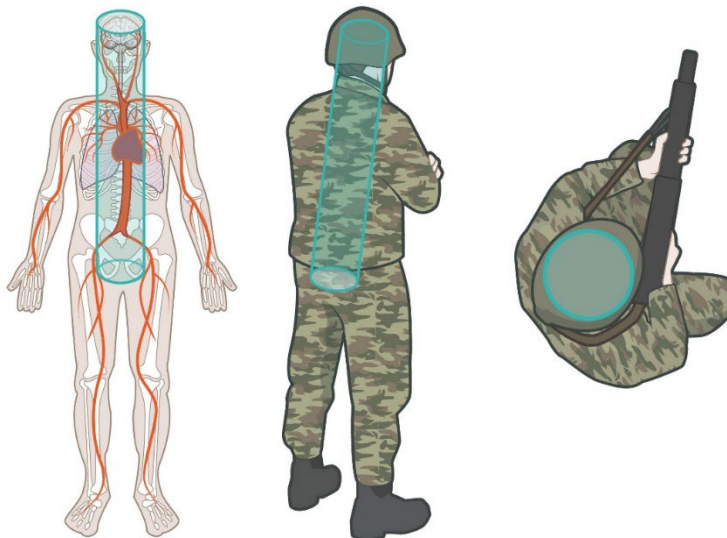

Bild 4.2 Verkansområden i tre dimensioner. Anna-Karin Wetzig/Försvarmakten

Grundövning 7 – Skottets svårighetsgrad, siktbild och avfyrningsteknik

Målsättning

- Skytten ska få förståelse för de faktorer som påverkar skottets svårighetsgrad och hur detta påverkar kravet på siktbild och avfyrningsteknik.
- Skytten ska förstå principerna för riktning och modellen med krav på siktbildens noggrannhet.
- Skytten ska kunna förklara begreppen; siktbild, kornpunkt, riktpunkt, sikotlinje, kärnlinje och projektilbana.
- Skytten ska förstå principerna för avfyrning och modellen med krav på avfyrningens noggrannhet.

Genomförande

Beskriv innebörderna av skottets svårighetsgrad, siktbild och avfyrning, baserat på motsvarande kapitel i *Reglemente Skjutning Automatkarbin*. Håll den första genomgången avseende skottets svårighetsgrad kort och återkoppla till den samt fördjupa den efterhand som skyttarna går framåt i sin utbildning. Torröva de olika avfyrningsteknikerna inklusive att släppa och ta tryckpunkten.

Exempel på torrövning

Ställ upp skyttarna på en formering så att alla kan se instruktören.

Genomför patron ur.

Visa och instruera:

Inta knästående utan stöd och vila vapnet över knät.

Gör mekanismrörelse.

På kommando "Ta" - ta tryckpunkt och på kommando "Tryck" - avfyr. "Ta – tryck".

Håll inne avtryckaren och gör mekanismrörelse med stödbanden.

På kommando "Ta" släpp avtryckaren helt och ta tryckpunkt.

Om tryckpunkten passeras innan kommandot för avfyrning och hanen faller gör skytten på eget initiativ om. Här handlar det om att lära sig vart tryckpunkten är.

På kommando "Tryck" avfyr.

Håll inne avtryckaren och gör ny mekanismrörelse.

Repetera process enligt ovan ca tio gånger.

Stegra efter ett tag till att släppa ut helt och ta tryckpunkten igen i rekylrörelsen (när mekanismen rör sig). Gör ny avfyrning och håll inne avtryckaren. Ny mekanismrörelse osv. "Släpp-ta" ska med träning automatiseras och alltid genomföras snabbt oavsett skottets svårighetsgrad.

Genomför övning enligt ovan med avfyrningsteknik "Krama" och "In&Ut".

Denna övning lämpar sig för återkommande torrövning.

Grundövning 8 – Rekyllkontroll – stående ställning

Målsättning

Skytten ska få förståelse för hur rekyll kan kontrolleras och varför rekyllkontroll är viktig för att kunna träffa snabbt igen. Skytten ska kunna redogöra för de grundläggande principerna för rekyllkontroll som gäller i alla ställningar och specifikt i stående ställning. Skytten ska kunna kontrollera rekylen i stående ställning.

Genomförande

Kontrollen som instruktören gör för att kontrollera skyttens rekyllkontroll ska genomföras effektivt (ca 10 sekunder per skytt), snabb feedback, därefter nästa skytt. Detta är en grundövning, skytten kommer få ökad förtrogenhet när väl skjutövningarna genomförs. När instruktörskontrollen genomförs på skyttar i liggande och knästående ställningar tillkommer att lägga ett lätt tryck på vapnet mellan stödjepunkterna.

Bild 4.3. Exempel på rekyllkontroll i stående ställning. Kontrollpunkterna axel framför höft framför häl. Peppe Ericsson, Studio Ljusspel

Exempel på instruktörskontroll

Ställ upp skyttarna på linje.

Skyttarna torrövar skjutställning och intar anläggning med riktpunkt tagen mot angivet lämpligt föremål när instruktören påbörjar kontroll av den enskilde. Riktpunkten ska skytten sedan sträva efter att behålla under hela kontrollen.

Instruktör rör sig från skytt till skytt och kontrollerar följande:

1. *Visuell överblick av skyttens ställning. Ge eventuell feedback innan du börjar påverka skytten.*
2. *Tryck vapnet mot axeln tills skytten intar rätt position med bakre ben och håller emot med vikten framåt neråt på fotbladen. Kontrollera att axelstödet har kontakt mot axeln och att skytten inte trycks bakåt av rekylen. Tårna ska vara kvar mot marken.*
3. *Ett kort drag framåt. Kontrollera att vapnet behåller kontakt mot axeln och att skytten snarare följer med framåt.*
4. *Tryck mynningen lätt åt sidorna, upp och ner för att tvinga skytten att greppa långt fram för att kunna hålla emot och kontrollera mynningen.*
5. *Vrid vapnet runt sin egen längdaxel. Vapnet ska hållas stabilt och inte rotera med.*
6. *Tryck huvud lätt från axelstödet. Kinden bör vara tryckt mot axelstöd och inte följa med.*

Grundövning 9 – Stridsparsvis torrövning

Målsättning

- Skytten ska få förståelse för
  - hur skottets svårighetsgrad påverkar kravet siktbild och avfyrning samt
  - hur rekylkontroll påverkar tempot.
- Skytten ska träna på siktbild, avfyrning och rekylkontroll.

Genomförande

1. Dela in skyttarna i stridspar. Skyttar med Ak 4 sätter i ett tomt magasin i vapnet.
2. Övad skytt gör anläggning mot tavla på ca 15 meter. Kamrat väljer vilken målyta som ska användas (t.ex. C, A eller A-box).
3. Skytt riktar mot angiven målyta med tillräcklig siktbild och avfyrar sedan med tillräcklig avfyrningsteknik. Skytten håller kvar avtryckaren intryckt och bibehåller siktbilden.
4. a) För Ak 5: Kamraten gör mekanismrörelse och simulerar därigenom rekyl.
b) För Ak 4: Skytten behåller avtryckaren intryckt, gör själv mekanismrörelse och återtar siktbild. Kamrat simulerar rekyl genom att slå lätt på magasinets framsida.
5. Skytten släpper och tar i den simulerade rekyl, återtar tillräcklig siktbild och avfyrar så snart som möjligt med tillräcklig avfyrningsteknik.

Kamraten varierar efter hand målytorna, kontrollerar att skytten släpper avtryckaren, tar tryckpunkt i rekyl och kontrollerar rekyl.

Skytten kontrollerar att kornpunkten ligger kvar i träffytan under avfyrningen. Rör den sig utanför träffytan är siktbilden och avfyrningen för grov.

Denna övning lämpar sig för återkommande torrövning. I princip så ”skjuter” skytten fast, utan att det smäller.

Grundövning 10 – Utrustningens placering

Målsättning

Skytten ska förstå principerna bakom utrustningens placering och själv kunna ordna och placera den på lämplig plats.

Utrustningens placering

Utbilda var magasin och tillbehör placeras i stridsutrustningen. Principen är att den utrustning och materiel som är tidskritisk att komma åt ska vara tillgänglig med båda händerna i alla ställningar. Detta regleras normalt i förbandets stående order.

Grundövning 11 – Vapenställningar

Målsättning

- Skytten ska på ett säkert och mynningsmedvetet sätt kunna bära, hantera vapnet på olika sätt.
- Skytten ska på ett säkert och mynningsmedvetet sätt kunna hantera omställaren på vapnet.
- Skytten ska veta hur vapenremmen kan fästas i vapnet och kunna tillpassa den.
- Skytten ska på ett säkert sätt kunna lägga och ta upp automatkarbinen från marken.
- Skytten ska kunna redogöra för begreppen eldställning och skyddsställning.
- Skytten ska förstå när grundställning, färdigställning och anläggning används och kunna utföra rätt åtgärder när dessa ställningar intas.

Vapenställningar

Visa och instruera olika sätt att bära och hantera vapnet. Hur man tar på och av vapnet från kroppen och hur man plockar upp saker från marken utan att svepa eller peka på andra med mynningen.

Exempel

Med två händer: Grundställning, mynning upp vänster sida huvud, mynning upp höger sida huvud. Med en hand: Mynning upp höger sida huvud, på höften mynning fram, längs benet, bakom benet.

I handen gevär, lägg och ta gevär.

Tekniker för att osäkra och säkra vapnet.

Begrepp

Utbilda på begreppen *grundställning*, *färdigställning*, *anläggning*, *eldställning* och *skyddsställning*.

Vapenremmen

Utbilda på de grundläggande sätten att använda remmen.

- I yttre fästen, västfäste, lång slinga och kort slinga (Ak 5).
- I yttre fästen, västfäste och kort slinga i kolvfäste (Ak 4).

Endast momenten ”Vapenställningar” och ”Vapenremmen” ingår i omutbildning.

Grundövning 12 – Hålla och framrycka med vapen

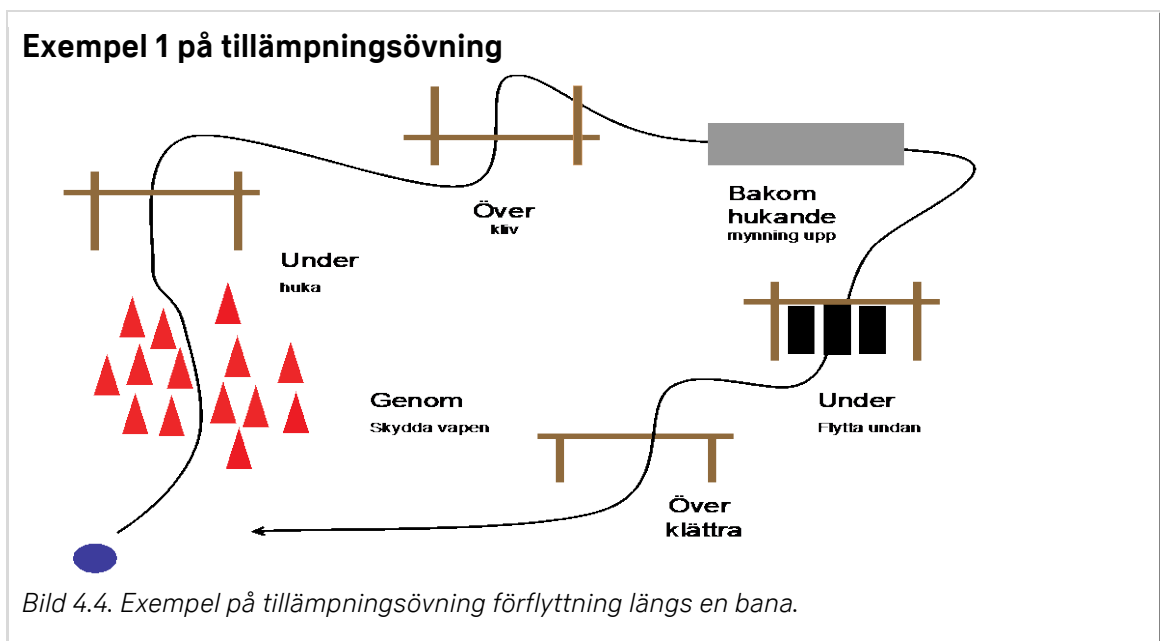
Målsättning

Skytten ska kunna röra sig en varierad miljö med bibehållen säkerhet och rumsuppfattning.

Genomförande

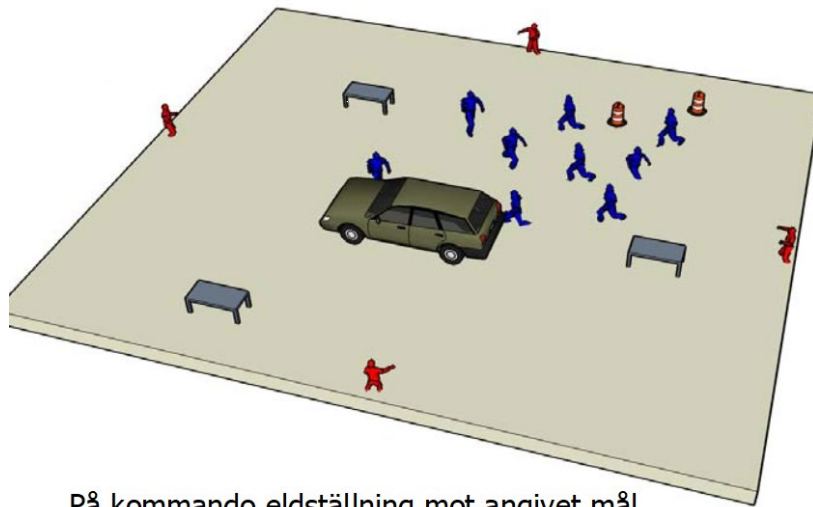
Genomför tillämpningsövningar där skyttarnas färdighet att förflytta sig med bibehållen mynningsmedvetenhet tränas. Exempel på övningar kan vara:

- Genomför förflyttning längs bana där vapnet bärs på olika sätt för att kunna ta sig fram.
- Rör sig inom en yta och inta på kommando anläggning mot angivna mål. Då kan även tillämpning av förbiskjutningsreglerna kontrolleras.

Exempel 2 på tillämpningsövning

CIRKELÖVNINGEN

På kommando eldställning mot angivet mål

Bild 4.5. Exempel på tillämpningsövning där soldaterna rör sig inom en avgränsad yta. Johan Ström/Försvarmakten

Grundövning 13 – Vapenkontroll

Målsättning

Skytten ska få förståelse för varför och hur vapenkontroll genomförs.

Vapenkontroll

Utbilda på vapenkontroll enligt manual.

En sista säkerhets- och funktionskontroll i samband med skjutning eller förberedelser för strid.

För skytt med Ak 4B, utbilda även på åtgärd av omställare om den löper för lätt mellan lägena.

Grundövning 14 – Visitation före och efter skjutning

Målsättning

Skytten ska kunna genomföra rätt åtgärder och ställa upp för visitation före och efter skjutning.

OBSERVERA!

Nedanstående metod är exempel. Andra metoder kan vid behov användas.

Chef fastställer metod. Genomför minst kontroll enligt *Säker*.

Visitation före skjutning

Utbilda på visitation före skjutning

På kommando “Gör klart för visitation före skjutning” görs följande:

1. Uppställning på linje med vapnet upphakat och på höger axel.
2. Magasinen i fickorna med magasinläpparna uppåt.
3. Anmäl: “*Fanjunkare, vapenkontroll genomförd, fyra magasin*”.
4. Visitera soldaten och kontrollera dagsformen.
5. Kontrollera omställaren och titta i patronläget.
6. Kontrollera flamdämparen eller lösskjutningsanordningen.
7. Kontrollera loppet (innan skarpskjutning).
8. Kontrollera magasinen.

På kommando “*Visitation upphör*” (“*Efterhand visitation upphör*”). Blindavfyra och återställ materielen på rätt plats.

Om laserpekare är monterad, håll för utblickarna för att skydda ögonen.

Visitation efter skjutning

Utbilda på visitation efter skjutning.

På kommando “*Gör klart för visitation efter skjutning*” görs följande:

1. Uppställning på linje med vapnet upphakat och på höger axel.
2. Magasinen i fickorna med magasinläpparna uppåt.
3. Anmäl: “*Fanjunkare, ingen ammunition kvar, fyra magasin*”.
4. Kontrollera patronläge tomt, vid behov med kontrolldon.
5. Kontrollera magasinen.
6. Kontrollera fickor där ammunition får förvaras.

På kommando “*Visitation upphör*” (“*Efterhand visitation upphör*”). Blindavfyra i ofarlig riktning och återställ materielen på rätt plats.

Grundövning 15 – Prov vapenhantering och säkerhetsbestämmelser

Målsättning

Skytten ska kunna uppvisa säker vapenhantering och genomföra ladda och patron ur på ett säkert sätt. Skytten ska bli godkänd på formellt prov avseende säkerhetsbestämmelser.

Genomförande

Genomför och dokumentera provet enligt bilaga 1. Spara dokumentationen under utbildningsåret och för över resultatet i skytten skjutbok.

Provet genomförs med fördel som ett tillämpat praktiskt prov med muntliga frågor. Provet kan genomföras i två delar. En del som genomförs före första skottet (moment 1-10) och en del som genomförs vid senare tillfälle (moment 11-15). Den andra delen ska genomföras innan utbildning där risker som förbiskjutning förekommer.

Grundövning 16 – Vårda ditt vapen

Målsättning

Skytten ska kunna genomföra dagligt förebyggande underhåll och få förståelse för vapnets funktion. Skytten ska kunna genomföra kontroll och åtgärder före, under och efter skjutning inkluderande vapenkontroll. Läs mera i *Manual Förebyggande underhåll vapen*.

Genomförande

Genomförs vid det första vårdtillfället.

Grundövning 17 – Vårda ditt vapen 2

Målsättning

Skytten ska kunna genomföra periodisk eller driftstyrkt förebyggande underhåll och få förståelse för vapnets funktion. Skytten ska kunna genomföra kontroll och åtgärder enligt särskild tillsyn.

Genomförande

Genomförs vid det lämpligt vårdtillfälle.

KOM IHÅG!

Kontrollera gällande bestämmelser i manualer och eventuella tekniska ordrar.

Grundövning 18 – Öva med ditt vapen

Målsättning

Skytten ska kunna genomföra rätt åtgärder vid övning med lös ammunition, simulatorer och färgmarkering.

Genomförande

Genomförs inför första övning med respektive materiel.

4.2. Skjututbildning BAS

Målsättning

Målsättningen är att skytten, i olika situationer och med varierande tid till eldförberedelser, med flera skott ska kunna träffa flera mål i dager och i stridsfältsbelyst mörker på avstånd mellan 10 till 100 m. Skytten ska kunna åtgärda eldavsrott och genomföra magasinsbyten och omladdningar.

Genomförande

Innan skjututbildningen påbörjas ska deltagarna vara godkända på prov enligt grundövning 15 (se sidan 50). Det är möjligt att genomföra delmomenten i annan ordning än den som beskrivs nedan.

Tabell 4.2 Översikt skjutövningar bas.

Delmoment	Övning	Omfattning	Minsta antal patroner
1		Målbildsförevisning	
2	1-3	SAR Stående	20
3	4-5	SAR Knästående utan stöd	15
4	6-8	SAR Liggande	33
5	9-11	SAR Knästående/sittande med stöd	27
6	12-16	Eldhandgrepp	35
7	17-21	100 m	51
8	22-25	Ställningsväxling	63
9	26-32	Målväxling	72
10	33-36	Mörker Bas	24
11	37-40	Skyddsmask	12
12		Kompetensprov: Bas	27
			Summa: 379

Målbildförevisning är ett effektivt sätt att skapa en förståelse och en bild av vad skytten förväntas uppnå. Instruktören bör förevisa varje delmoment och i vissa fall varje övning.

Progressionen i de första fem delmomenten är vald utifrån komplexiteten i skjutställningen och även rörligheten hos skyttarna. Om skyttarna inte har tidigare erfarenhet av skytte har de sannolikt aldrig suttit i en knästående ställning där man tar stöd med armbågen mot

benet. Däremot har de flesta stått upp i någon form av atletisk ställning. De har också med stor sannolikhet stått på knä och legat ner.

Börja övningarna med fulla magasin om inget annat föreskrivs.

- Efter övning 12 genomförs målkontroll efter varje övning.
- Efter övning 14 ska alla eldavsbrott som uppstår åtgärdas utan order, så att övningarna avslutas med ett fungerande vapen.
- Efter övning 15 ska varje övning avslutas med att byta till ett fullt magasin.

De första delmomenten kan med fördel genomföras med kartongfärgade figurer. På korta håll syns träffarna och ger därigenom en omedelbar feedback till skytten.

Personal som ingår i befattningskategori 1⁴ genomför inte delmoment 10 och 11.

Delmoment 1 – Målbildsförevisning

Förevisa exempel i ett scenario på det som ska klaras av efter genomförd utbildning. T.ex. hur skytten anpassar skjutställning och förflyttar sig till skydd. Kan t.ex. innehålla skjutning i stående ställning, förflyttning till skydd, omladdning i skydd, skjutning i lägre ställning från skydd, åtgärder eldavsbrott stängd mekanism och byte av eldställning i skydd.

---

⁴ Se *Reglemente Skjututbildning*

Delmoment 2 – SAR Stående

Under övningarna som genomförs innan skottställning genomförs ska kravet på placering vara underordnat kravet på att samlingen av skotten motsvarar angiven målyta. Lagg tyngdpunkten på att utvärdera SAR och val av riktpunkt. Justera riktmedlen om träffläget avviker mycket från det förväntade. I kommande delmoment 3-8 är en del av syftet att förstå skottets svårighetsgrad och dess påverkan på kravet på siktbild och avfyrning.

Övning 1 Stående - första gången

Avstånd	10 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående grundställning	
Antal	5 skott - 1 serie	
Träffkrav	5 i egen takt på kommando	
Målyta	HAXBCD	Hela tavlan
Fokus	Siktbild, Avfyrning och Rekyllkontroll. Riktpunkt B-zon	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i>		
Skapa positiv upplevelse - ett skott i taget med instruktör.		
Rödpointssiktet ska vara monterat och påslaget med öppet främre lock.		
Genomför övningen momentvis på kommando:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Anläggning: Skytten för upp vapnet i anläggning, osäkrar i rörelsen och tar siktbild och tryckpunkt. Instruktör kontrollerar ställning och att pipan är inom kulfånget. 2. Eld: Skytten avfyrar, släpper avtryckaren och tar tryckpunkt i rekyllrörelsen. 		
Instruktör kontrollerar balans och rekyllkontroll. Vikten framåt, stödhanden greppar långt fram.		
Krita träffar.		

Övning 2 SAR Stående – lättare skott

Avstånd	10 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående grundställning	
Antal	3 träff – 1 serie	
Träffkrav	3 – Så snart som möjligt (SSSM)	
Målyta	BCD	D-zon minus A-zon
Fokus	SAR	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i>		
Syftet är att skjuta fler träff i en följd så snart som möjligt. Välj bokstaven C som riktpunkt. Justera riktmedlen om träffläget avviker mycket från det förväntade.		
Krita träffar.		

Övning 3 SAR Stående – svårare skott

Avstånd	10 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående grundställning	
Antal	3 träff – 2 omgångar om 1 serie mot varje träffyta.	
Träffkrav	3 - SSSM	
Målyta	B A-Box	C-Box A-Box
Fokus	SAR – Anpassa siktbild och avfyrning efter skottets svårighetsgrad Skillnad siktlinje och kärnlinje	
<p><i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Syftet är att skjuta skott med högre svårighetsgrad genom att minska målytan. Övningen består av fyra serier. Skjut första serien med träff i B. Skjut andra serien med träff i A-Box. Detta är en omgång.</p> <p>Ange för skyttarna förväntad skillnad mellan riktpunkt och träffläge innan de skjuter. Krita/klistra därefter och skjut övningen igen.</p> <p>Denna övning är lämplig som uppvärmningsövning vid kommande skjutpass om det gått lång tid mellan skjutpassen. Justera riktmedlen om träffläget avviker mycket från det förväntade.</p>		

Delmoment 3 – SAR Knästående utan stöd**Övning 4 SAR Knästående utan stöd**

Avstånd	20 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående grundställning -> Knästående utan stöd	
Antal	3 träff – 1 serie	
Träffkrav	3 – SSSM	
Målyta	BCD	D-Zon minus A-Zon
Fokus	SAR	
<p><i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Visa och instruera med både steg framåt och bakåt. Välj bokstaven C som riktpunkt.</p>		

Övning 5 SAR Knästående utan stöd

Avstånd	20 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående grundställning -> Knästående utan stöd	
Antal	3 träff – 2 omgångar om 1 serie mot varje träffyta	
Träffkrav	3 – SSSM	
Målyta	B A-Box	C-Box A-Box
Fokus	SAR	
<p><i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Starta från stående grundställning. Skjut första serien med träff i B. Sitt kvar och inta färdigställning. Skjut andra serien med träff i A-Box. Krita/klistra därefter och skjut en ny likadan omgång.</p>		

Delmoment 4 – SAR Liggande

Övning 6 Skottställning

Avstånd	30 m
Mål	Riktprick 4 cm
Ställning	Liggande med stöd (3) och liggande utan stöd (3)
Antal	3 skott - 6 serier eller tills vapnet är skottställt. Var inte överdrivet noggrann. Lägg istället den tiden på övning 17, kontrollskjutning på 100 m.
Träffkrav	Inom 4 cm. Träffläge enligt skjuttabell. -1 cm från riktpunkten med Ak 5.
Fokus	SAR – Andning och rätt stöd
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Repetera siktbild, riktpunkt och siktlinje.	
<p>Visa och instruera liggande Y-ställning enligt <i>Reglemente Skjutning Automatkarbin</i>. Justera axelstödet längd i liggande ställning. Instruera hur stödet används med stödet mot underarm/handled.</p> <p>Genomför instruktörskontroll av liggande skjutställning. Samma kontroller som i stående med tillägg av att du trycker vapnet neråt mellan skyttens stödjepunkter.</p> <p>Gå igenom hur skytten gör för att få tillräckligt siktbild:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Välj riktpunkt, behåll ögonkontakt med riktpunkten, kom till en så bra liggande skjutställning som möjligt. 2. Sträva efter att rikta vapnet med så lite muskelanspanning som möjligt. 3. Slappna vid behov av med kontrollerad djupandning. Se riktmedlen röra sig runt riktpunkten i mindre och mindre rörelser. 4. Vid behov sker sista finriktningen och avfyrningen under andningspaus. Riktmedlens rörelse saktas då ner till tillräcklig siktbild, avfyrning sker med så bra siktbild som möjligt. <p>Efter avfyrningen – rekyllkontroll samt ny tryckpunkt: Notera var i målet kornpunkten befinner sig precis i avfyrningen och åt vilket håll kornpunkten rör sig i rekylrörelsens början.</p> <p>Genom att lära sig att tolka siktbilden på det viset kan man arbeta upp en god känsla för var i målet träffen sitter. Avtryckaren släpps helt och ny tryckpunkt tas direkt efter skottet har gått. Detta görs när skytten ser riktmedlets rörelse från riktpunkten och känner rekylen i axeln .</p> <p>Skjut först tre serier med stöd och sedan utan stöd. Justera <i>inte</i> riktmedlen utan notera skillnaden mellan träfflägen med och utan stöd.</p> <p>Efterhand som skyttar blir klara med skottställning – fortsatt mot helfigur, träff i A.</p>	

Övning 7 SAR Valfri liggande

Avstånd	30 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående -> Valfri liggande färdigställning	
Antal	3 träff – 1 serie	
Träffkrav	3 – SSSM	
Målyta	BCD	D-zon minus A-zon
Fokus	Liggande	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Visa och instruera olika varianter på liggande (Y och h med och utan magasinstitöd). Starta från stående grundställning. Välj bokstaven C som riktpunkt.		

Övning 8 SAR Valfri liggande

Avstånd	30 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående -> Valfri liggande färdigställning	
Antal	3 träff – 2 omgångar om 1 serie mot varje träffyta	
Träffkrav	3 - SSSM	
Målyta	B A-Box	C-Box A-Box
Fokus	Liggande	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Starta från stående grundställning. Skjut första serien med träff i B. Stanna kvar i liggande färdigställning efter 1:a serien. Övningsledaren kommenderar ” Anläggning ” när samtliga skyttar intagit färdigställning På kommando ” ELD ” skjuts andra serien med träff i A-Box. Krita/klistra därefter och skjut en ny likadan omgång.		

Delmoment 5 – SAR Knästående/sittande med stödarmsstöd**Övning 9 SAR Knästående med stöd eller stödarmsstöd**

Avstånd	30 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående grundställning -> Knästående med stöd eller stödarmsstöd	
Antal	3 träff – 1 serie	
Träffkrav	3 – SSSM	
Målyta	BCD	D-zon minus A-zon
Fokus	Knästående	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Visa och instruera knästående med stöd eller stödarmsstöd. Starta från stående grundställning. Välj bokstaven C som riktpunkt.		

Övning 10 SAR Knästående med stöd eller stödarmsstöd

Avstånd	30 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående grundställning -> Knästående med stöd eller stödarmsstöd	
Antal	3 träff – 2 omgångar om 1 serie mot varje träffyta	
Träffkrav	3 – SSSM	
Målyta	B A-Box	C-Box A-Box
Fokus	Knästående	
<p><i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Starta från stående grundställning. Skjut första serien med träff i B. Stanna kvar i knästående färdigställning efter 1:a serien. Övningsledaren kommenderar ”Anläggning” när samtliga skyttar antagit färdigställning På kommando ”ELD” skjuts andra serien med träff i A-Box. Krita/klistra därefter och skjut en ny likadan omgång.</p>		

Övning 11 SAR sittande

Avstånd	30 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående grundställning -> Sittande färdigställning	
Antal	3 träff – 2 omgångar om 1 serie mot varje träffyta	
Träffkrav	3 - SSSM	
Målyta	B A-Box	C-Box A-Box
Fokus	Sittande, kontrollerad rörelse ner till och upp ur skjutställning	
<p><i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Visa, instruera och torröva sittande med stöd för ena armbågen, båda armbågarna och skraddarställning. Starta från stående grundställning. Skjut övningen från den ställning som passar skytten bäst. Skytten avgör. Skjut första serien med träff i B. Stanna kvar i knästående färdigställning efter 1:a serien. Övningsledaren kommenderar ”Anläggning” när samtliga skyttar antagit färdigställning På kommando ”ELD” skjuts andra serien med träff i A-Box. Krita/klistra därefter och skjut en ny likadan omgång.</p>		

Delmoment 6 – Eldhandgrepp

Syftet är att öva eldhandgrepp. Övningarna kan skjutas med lös ammunition. Eldhandgreppen befästs genom torrträning.

Övning 12 Målkontroll

Avstånd	30/50 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående – grundställning	
Antal	3 träff – 1 serie	
Träffkrav	3 - SSSM	
Målyta	ABC	D-Zon minus A-Zon
Fokus	Målkontroll	
<p><i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Visa och instruera på målkontroll. Stridsmåla motståndarens agerande vid skjutningen. Från och med nu avslutas varje övning med en målkontroll.</p>		

Övning 13 Eldavbrott – stängd mekanism

Avstånd	30/50 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående – grundställning	
Antal	4 träff – 1 serie	
Träffkrav	4 - SSSM	
Målyta	ABC	D-Zon minus A-Zon
Fokus	Åtgärder eldavbrott	
<p><i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Visa och instruera på eldavbrott med stängd mekanism. Ordna magasin med slumpvis laddblind – byt med kamrat. Ordna alternativt ordna vapnet med tomt patronläge och med spänd hane och magasin i vapnet.</p>		

Övning 14 Eldavbrott – öppen mekanism

Avstånd	30/50 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående – grundställning	
Antal	4 träff – 1 serie	
Träffkrav	4 - SSSM	
Målyta	ABC	D-Zon minus A-Zon
Fokus	Åtgärder eldavbrott	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Visa och instruera på eldavbrott med öppen mekanism. Ordna eldavbrott med tomhylsa i utkastaröppningen. Från och med nu åtgärdas utan order alltid eldavbrott som uppstår så att övningarna avslutas med ett fungerande vapen.		

Övning 15 Magasinsbyte

Avstånd	30/50 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående – knästående – liggande	
Antal	4 träff – 3 serier	
Träffkrav	4 – SSSM	
Målyta	ABC	D-Zon minus A-Zon
Fokus	Vapenhantering	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Syftet är att öva magasinbyte från alla magasin fickorna i tre olika ställningar. Ordna utrustningen med fulla magasin i magasin fickorna. Skjut 1 träff, genomför målkontroll och magasinbyte. Repetera till skytten bytt till nytt magasin från alla magasin fickor. Detta görs en gång per ställning: stående, knästående/sittande och liggande. Från och med nu avslutas varje övning med att byta till ett fullt magasin eller det med mest ammunition i.		

Övning 16 Omladdning

Avstånd	30/50 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående – knästående – liggande	
Antal	4 träff – 3 serier	
Träffkrav	4 – SSSM	
Målyta	ABC	D-Zon minus A-Zon
Fokus	Vapenhantering	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Fyll på 1 patron per magasin. Skjut 1 träff och genomför omladdningar med samtliga magasin i en följd. Detta görs en gång per ställning: stående, knästående/sittande och liggande.		

Delmoment 7 – 100 m

Skjutregler

Repetera sambandet mellan riktpunkt, siktlinje, projektilbana och avstånd.

Instruera på skjutregler, banhöjdstabell, val av riktpunkt, rödpunktens storlek på olika avstånd enligt *Reglemente Skjutning Automatkarbin*.

Övning 17 100 m kontrollskjutning

Avstånd	100 m
Mål	20 cm riktprick
Ställning	Liggande med stöd
Antal	3 träff – Tills inskjuten
Träffkrav	Samlad träffbild med rätt träffläge – se <i>Reglemente Skjutning Automatkarbin</i>
Fokus	SAR – rätt stöd. Riktpunkt – träffpunkt
<p><i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Rikta antingen med riktprickens centrum som riktpunkt eller genom att förlägga rödpunkten undertill och i kant med riktpricken, som siffran 8. Skyttens preferens avgör. Kontrollera att stöden blir rätt. Klarlägg förväntad skillnad mellan riktpunkt och träffpunkt. Skjut därefter 1-2 serier utan stöd och 1-2 serier med magasinstitöd för att se skillnad i träffpunkt. Efterhand som skyttar blir klara, övergå till att skjuta på helfigur med HA som målyta. Ett rimligt krav på samling av träffbilderna i det här skedet av utbildningen är ca 15 cm</p>	

Övning 18 100 m valfri liggande

Avstånd	100 m
Mål	1/1 figur
Ställning	Valfri liggande
Antal	3 träff – 3 serier
Träffkrav	3 – SSSM
Målyta	A B
Fokus	SAR. Riktpunkt – träffpunkt
<p><i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Ansiktsskott. Starta från liggande färdigställning. Övningsledaren kommenderar ”Anläggning” när samtliga skyttar antagit färdigställning På kommando ”ELD” skjuts 3 träff i A SSSM.</p>	

Övning 19 100 m valfri liggande

Avstånd	100 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Valfri liggande	
Antal	3 träff – 3 serier	
Träffkrav	3 – SSSM	
Målyta	ABC	D-Zon minus A-Zon
Fokus	SAR. Riktunkt – träffpunkt	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Öka tempot. Starta från stående grundställning.		

Övning 20 100m valfri knästående/sittande med/utan stöd

Avstånd	100 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Valfri knästående/sittande med/utan stöd	
Antal	3 träff – 3 serier	
Träffkrav	3 - SSSM	
Målyta	ABC	D-Zon minus A-Zon
Fokus	SAR. Riktunkt – träffpunkt	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Repetera vid behov ställning. Starta från knästående/sittande grundställning. Övningsledaren kommenderar ” Anläggning ” när samtliga skyttar antagit färdigställning På kommando ” ELD ” skjuts 3 träff SSSM.		

Övning 21 100 m valfri knästående/sittande med/utan stöd

Avstånd	100 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående -> Valfri knästående/sittande med/utan stöd	
Antal	3 träff – 3 serier	
Träffkrav	3 - SSSM	
Målyta	ABC	D-Zon minus A-Zon
Fokus	SAR. Riktunkt – träffpunkt	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Öka tempot. Starta från stående grundställning och skjut från valfri knästående eller sittande ställning.		

Delmoment 8 – Ställningsväxling

Övning 22 Ställningsväxling

Avstånd	50/100 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående → Valfri knästående/sittande utan/med stöd → Stående	
Antal	6 träff – 2 serier	
Träffkrav	6– SSSM	
Målyta	ABC (50 m) ABCD (100 m)	D-Zon minus A-Zon (50 m) Hela tavlan minus A-zon (100 m)
Fokus	Effektiv rörelse och vapenhantering	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Övningen genomförs antingen på 50 eller 100 m. Skjut 2 träff i stående, 2 träff i valfri knästående/sittande och 2 träff i stående igen.		

Övning 23 Ställningsväxling

Avstånd	50/100 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående → Valfri liggande → Stående	
Antal	6 träff – 2 serier	
Träffkrav	6– SSSM	
Målyta	ABC (50 m) ABCD (100 m)	D-Zon minus A-Zon (50 m) Hela tavlan minus A-zon (100 m)
Fokus	Effektiv rörelse och vapenhantering	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Övningen genomförs antingen på 50 eller 100 m. Skjut 2 träff per ställning.		

Övning 24 Ställningsväxling

Avstånd	50/100 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Start Stående. På eldkommando Valfri liggande → Valfri knästående/sittande utan/med stöd → Valfri liggande	
Antal	6 träff – 2 serier	
Träffkrav	6– SSSM	
Målyta	ABC (50m) ABCD (100m)	D-Zon minus A-Zon (50m) Hela tavlan minus A-zon (100m)
Fokus	Effektiv rörelse och vapenhantering	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Övningen genomförs antingen på 50 eller 100 m. Skjut 2 träff per ställning.		

Övning 25 Ställningsväxling med omladdning

Avstånd	50 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Start stående. Valfri liggande (stöd är tillåtet) → Valfri knästående/sittande utan/med stöd → Stående	
Antal	9 träff – 3 serier	
Krav	Pk: 1.0	
Målyta	HAXBCD	Hela tavlan
Fokus	SAR, effektiv rörelse och vapenhantering	
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i>		
Skjut med timer. Räkna poängkvot		
1. ”Startposition: Stående grundställning bakom eldställningen. Vapnet laddat med sex patroner. Ett fullt magasin i magasinsficka.		
2. På startsignal inta valfri liggande ställning, skjut tre skott.		
3. Inta därefter valfri knästående/sittande ställning och skjut tre skott.		
4. Genomför därefter omladdning och skjut tre träff från stående ställning. Totalt antal träff för att vara godkänd är nio, eventuella bättringar genomförs efter omladdning och i stående ställning.		
5. ”Har skytten några frågor?”		
Övningen är identisk med Delmoment 12 Kompetensprov BAS.		

Delmoment 9 – Målväxling och vändningar

Från och med övning 26 varierar vinkeln mot målet i stående startpositioner.

Övning 26 Målväxling inom mål

Avstånd	10 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående grundställning – 90/180 grader vänster/höger	
Antal	2+1 träff – 2 serier	
Träffkrav	2+1 – SSSM	
Målyta	2 B + 1 A-Box	2 C-Box + 1 A-Box
Fokus	Effektiv rörelse och vapenhantering	
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i>		
From nu varierar vinkeln mot målet i startpositionen vid varje övning.		

Övning 27 Målväxling inom mål

Avstånd	10 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående grundställning – 90/180 grader vänster/höger	
Antal	1+2 träff – 2 serier	
Träffkrav	1+2 – SSSM	
Målyta	1 A-Box + 2 B	1 A-Box + 2 C-Box
Fokus	Effektiv rörelse och vapenhantering	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Variera vinkeln mot målet i startpositionen.		

Övning 28 Målväxling mellan mål

Avstånd	10 m	
Mål	2 x 1/1 figur	
Ställning	Stående grundställning – 90/180 grader vänster/höger	
Antal	2+2 – 2 serier	
Träffkrav	2+2 – SSSM V->H, H->V	
Målyta	B+B	C-Box + C-box
Fokus	Effektiv rörelse och vapenhantering	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Variera vinkeln mot målet i startpositionen. Ena serien skjuts från vänster till höger. Den andra från höger till vänster.		

Övning 29 Målväxling mellan mål

Avstånd	10 m	
Mål	2 x 1/1 figur	
Ställning	Stående grundställning – 90/180 grader vänster/höger	
Antal	1+1 – 2 serier	
Träffkrav	1+1 – SSSM V->H, H->V	
Målyta	1 A-box + 1 A-box	1 A-box + 1 A-box
Fokus	Effektiv rörelse och vapenhantering	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Variera vinkeln mot målet i startpositionen. Ena serien skjuts från vänster till höger. Den andra från höger till vänster.		

Övning 30 Målväxling inom och mellan mål

Avstånd	10 m	
Mål	2 x 1/1 figur	
Ställning	Stående grundställning – 90/180 grader vänster/höger	
Antal	2+1+1+2 – 2 serier	
Träffkrav	2+1+1+2 – SSSM V->H, H->V □	
Målyta	2 B + 1 A-box + 1 A-box + 2 B	2 C-box + 1 A-box + 1 A-box + 2 C-box
Fokus	Effektiv rörelse och vapenhantering	
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Variera vinkeln mot målet i startpositionen. Ena serien skjuts från vänster till höger. Den andra från höger till vänster.		

Övning 31 Målväxling inom och mellan mål

Avstånd	10 m	
Mål	2 x 1/1 figur	
Ställning	Stående grundställning – 90/180 grader vänster/höger	
Antal	1+2+2+1 – 2 serier	
Träffkrav	1+2 B+2 B+1 – SSSM V->H, H->V □	
Målyta	1 A-box + 2 B + 2 B + 1 A-box	1 A-box + 2 C-box + 2 C-box + 1 A-box
Fokus	Effektiv rörelse och vapenhantering	
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Variera vinkeln mot målet i startpositionen. Ena serien skjuts från vänster till höger. Den andra från höger till vänster.		

Övning 32 Målväxling flera mål

Avstånd	20 m	
Mål	3 x 1/1 figur med ca 1 meters avstånd i sida.	
Ställning	Stående grundställning med ryggen mot målen.	
Antal	2+2+2 skott, omladdning 2+2+2 träff – 2 serier	
Träffkrav	4 träff i varje figur.	
Målyta	ABCD	Hela tavlan minus A-zon
Fokus	På riktningbyte och eldhandgrepp	
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Vapnet laddat med 6 patroner. På signal vänd om och skjut i stående ställning 2 skott mot var och en av de 3 tilldelade 1/1 figurerna. Genomför en omladdning (Ak 5C/D: mekanism upphakad på sistaskottspärr) med ett magasin som finns i en magasinshållare och skjut i stående ställning ytterligare 2 träff mot var och en av de 3 tilldelade 1/1 figurerna. Säkerställ minst 4 träff i respektive 1/1 figur.		

Delmoment 10 – Mörker Bas

Övning 33 Mörker stående

Avstånd	10 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående - grundställning	
Antal	3 träff - 2 serier	
Träffkrav	3 - SSSM	
Målyta	HA	B plus Hakzon
Fokus	SAR	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Siluettskjutning. Skjuts i skymning tills målen inte syns eller i mörker med hjälp av t.ex. fordonsstrålkastare ordnad så att målen syns svagt.		

Övning 34 Mörker knästående utan stöd

Avstånd	20 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Knästående utan stöd	
Antal	3 träff - 2 serier	
Träffkrav	3 – SSSM	
Målyta	B	C-Box
Fokus	SAR	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Starta från stående grundställning. Siluettskjutning. Skjuts i skymning tills målen inte syns eller i mörker med hjälp av t.ex. fordonsstrålkastare ordnad så att målen syns svagt.		

Övning 35 Mörker valfri knästående/sittande med/utan stöd

Avstånd	100 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Valfri knästående/sittande med/utan stöd	
Antal	3 träff - 2 serie	
Träffkrav	3 – SSSM	
Målyta	ABCD	Hela tavlan minus A-zon
Fokus	SAR	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Starta från stående grundställning. Skjuts med stridsfältsbelysning (lyspatron eller närlys).		

Övning 36 Mörker liggande

Avstånd	100 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Valfri liggande	
Antal	3 träff – 2 serie	
Träffkrav	3 – SSSM	
Målyta	ABC	D-Zon minus A-Zon
Fokus	SAR	
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Starta från valfri liggande i anläggning. Använd reglementerade kommandon för lysskjutning. Skjuts med stridsfältsbelysning (lyspatron eller närlys).		

Delmoment 11 – Skyddsmask**Övning 37 Skyddsmask stående**

Avstånd	10 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående - grundställning	
Antal	3 träff - 1 serie	
Träffkrav	3 - SSSM	
Målyta	HA	B+Hakzon
Fokus	SAR	
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Kontrollera att hörselskydd bärs på rätt sätt.		

Övning 38 Skyddsmask knästående utan stöd

Avstånd	20 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Knästående utan stöd	
Antal	3 träff - 1 serie	
Träffkrav	3 – SSSM	
Målyta	B	C-Box
Fokus	SAR	
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Starta från stående grundställning.		

Övning 39 Skyddsmask valfri knästående/sittande med/utan stöd

Avstånd	100 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Valfri knästående/sittande med/utan stöd	
Antal	3 träff - 1 serie	
Träffkrav	3 – SSSM	
Målyta	ABCD	Hela tavlan minus A-zon
Fokus	SAR	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Starta från stående grundställning.		

Övning 40 Skyddsmask liggande

Avstånd	100 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Valfri liggande	
Antal	3 träff - 1 serie	
Träffkrav	3 – SSSM	
Målyta	ABC	D-Zon minus A-Zon
Fokus	SAR	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Starta från stående grundställning.		

Delmoment 12 – Kompetensprov Bas

Skjuttiden mäts med skjuttimer. Tiden mäts mellan startsignal och sista skott.

Skytten får bättre missar eller dåliga träffar genom att skjuta fler än tre skott i stående ställning efter att ha genomfört omladdning. De nio bästa träffarna räknas. Observera att det inte är meningen att skyttarna ska försöka utnyttja reglerna genom att skjuta orimligt många skott väldigt fort utan bättringen ska komma som en konsekvens av att skytten tolkar siktbilden. Poängkvot beräknas enligt *kapitel 1.3.1*.

Bedömningar och krav

Vid osäker eller felaktig vapenhantering blir skytten underkänd. Vapenhantering ska genomföras enligt respektive manual och SäKR.

Övningen får skjutas tre gånger. Skytten ska därefter ges kompletterande träning och erbjudas nytt provtillfälle. Nytt provtillfälle kan vara samma dag.

Kompetensprov Bas Liggande med stöd, knästående/sittande, stående

Avstånd	50 m
Mål	1/1-figur
Ställning	Stående grundställning -> Valfri liggande skjutställning (stöd är tillåtet) -> Valfri knästående/sittande skjutställning -> Stående skjutställning.
Antal	9 träff
Krav	9 träff, poängkvot minst 1,0.
<p><i>Genomförande och instruktion till skytten:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Startposition: Stående grundställning bakom eldställningen. Vapnet laddat med sex patroner. Ett fullt magasin i en stängd magasinshicka. 2. På startsignal inta valfri liggande ställning, skjut tre skott. 3. Inta därefter valfri knästående/sittande ställning och skjut tre skott. 4. Genomför därefter omladdning och skjut tre träff från stående ställning. Totalt antal träff för att vara godkänd är nio, eventuella bättringar genomförs efter omladdning och i stående ställning. 5. ”Har skytten några frågor?” 6. ”Grundställning” – ge startsignal med timer. 	

Dokumentation

Resultat dokumenteras i skyttens skjutbok och på plutonslista eller motsvarande.

5. Övningsförteckning tilläggsutbildning

5.1. Övningar TILLÄGG

Målsättning

Skytten ska i tillämpade skjutställningar i dager och i mörker med burna sensorer kunna träffa flera mål på avstånd upp till 400 m. Det är möjligt för ett förband att själva välja vilka målsättningar och delmoment som ska övas.

Skytten ska i tillämpade skjutställningar och varierande situationer under korta tidsförhållanden i mörker med och utan burna sensorer, kunna träffa flera mål på avstånd mellan 0 till 100 m. Skytten ska även kunna skjuta på skidor eller snöskor, skjuta under förflyttning och kunna träffa rörliga mål.

Tabell 5.1 Översikt övningar tillägg.

Delmoment	Övning	Omfattning	Ungefärligt antal patroner
13		Fördjupning säkerhet	
14		Fördjupad teknisk förståelse och förebyggande underhåll	
15		Fördjupad ammunitionskunskap	
16	41-43	200 m	30
17	44-46	300 m	30
18	47-50	Mörker längre avstånd	24
19	51-58	Öppna riktmedel	69
20	59-61	Skjutning med burna sensorer 1	99
21	62-63	Skjuttabellsskjutning	50
22	64-72	Skytte från stödaxel	40
23	73-86	Skjutning med begränsande vapen, skjutställnings- och riktmedelslägen	117
24	87-92	Skjutning från tillämpade skjutställningar	62
25	93-100	Skjutning från eldställning med skjutstöd	88
26	Urval	Skjutning med burna sensorer 2 (urval av övningar ur DM 21-25)	X
27	101-103	Rörligt mål	24
28	104-113	Skjutning under förflyttning	102
29	114-120	Nödförfarande eldhandgrepp	48
30	121-124	Automateld	88
31	125-129	Skjutning med påtagna skidor eller snöskor	74

Delmoment 13 – Fördjupning säkerhet

Målsättning

Skytten ska få en fördjupad förståelse för riskerna med vapen och veta vilka bestämmelser som gäller.

Omfattning

Studs, fragmentation och verkan av olika typer av ammunition i olika typer av material. Olika riskfall och Q och c i olika typer av terräng. L , h , A_{min} , A_{max} och D_{max} . Bör genomföras som en verkansförevisning där olika typer av föremål och material beskjuts så att studsinklar, eventuell fragmentation och verkan kan visualiseras. Koppling mot tabellvärden i *SäkeR* och stridsteknik görs.

Delmoment 14 – Fördjupad teknisk förståelse och förebyggande underhåll

Målsättning

- Skytten ska kunna genomföra förebyggande underhåll under särskilda förhållanden som damm, saltvatten, snö och is.
- Skytten ska få en fördjupad förståelse för vapnets konstruktion och funktionsprincip. Skytten ska kunna redogöra för säkringar mot för tidig avfyrning.
- Skytten ska veta vilka modifikationer och anpassningar som får och kan göras på vapnet.
- Skytten ska kunna kontrollera vanliga fel och slitage på vapnet.
- Skytten ska kunna genomföra felrapportering och avvikelserapportering enligt förbandets rutiner.

Delmoment 15 – Fördjupad ammunitions kunskap

Målsättning

- Skytten ska få en fördjupad förståelse för Försvarmaktens ammunition för automatkarbin.
- Skytten ska kunna beskriva konstruktion, funktion och märkning av patroner för automatkarbin samt skilja svensk ammunition från utländsk.
- Skytten ska få förståelse för risker med användning av skadad eller felaktig ammunition.
- Skytten ska kunna tyda partinummer och transport- och förvaringskod (F-kod).
- Skytten ska kunna genomföra felrapportering och avvikelserapportering enligt förbandets rutiner.
- Skytten ska veta hur ammunition ska förvaras i fordon och förläggning under fältförhållanden.

Delmoment 16 – 200 m

Övning 41 200 m Valfri liggande

Avstånd	200 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Valfri liggande - Färdigställning	
Antal	3 träff – 3 serier	
Träffkrav	3 - SSSM	
Målyta	ABC	D-Zon minus A-Zon
Fokus	SAR. Rikt punkt – träffpunkt	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Repetera skjutregler. Övningsledaren kommenderar ” Anläggning ” när samtliga skyttar antagit färdigställning. På kommando ” ELD ” skjut tre träff - SSSM.		

Övning 42 200 m Valfri liggande

Avstånd	200 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående grundställning - Valfri liggande	
Antal	3 träff – 3 serier	
Träffkrav	3 ABCD – SSSM	
Målyta	ABCD	Hela tavlan minus A-Zon
Fokus	SAR. Rikt punkt – träffpunkt	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Repetera skjutregler. Börja i stående grundställning. På kommando ” ELD ” inta valfri liggande ställning och skjut tre träff - SSSM.		

Övning 43 200 m Valfri liggande – Målväxling

Avstånd	200 m	
Mål	2 x 1/1 figur	
Ställning	Stående grundställning -Valfri liggande	
Antal	2+2 träff – 3 serier	
Träffkrav	2+2 – SSSM	
Målyta	HAXBCD	Hela tavlan
Fokus	SAR. Rikt punkt – träffpunkt	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Öka tempot. Börja i stående grundställning. På kommando ” ELD ” inta valfri liggande ställning och skjut två+två träff - SSSM.		

Delmoment 17 – 300 m

Övning 44 300 m Valfri liggande

Avstånd	300 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Valfri liggande - Färdigställning	
Antal	3 träff – 3 serier	
Träffkrav	3 - SSSM	
Målyta	ABCD	Hela tavlan minus A-zon
Fokus	SAR. Riktpunkt – träffpunkt	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Repetera skjutregler. Övningsledaren kommenderar ” Anläggning ” när samtliga skyttar antagit färdigställning På kommando ” ELD ” skjut tre träff - SSSM.		

Övning 45 300 m Valfri liggande

Avstånd	300 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående grundställning - Valfri liggande	
Antal	3 träff – 3 serier	
Träffkrav	3 - SSSM	
Målyta	HAXBCD	Hela tavlan
Fokus	SAR. Riktpunkt – träffpunkt	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Repetera skjutregler. Börja i stående grundställning. På kommando ” ELD ” inta valfri liggande ställning och skjut tre träff - SSSM.		

Övning 46 300 m Valfri liggande – målväxling

Avstånd	300 m	
Mål	2 x 1/1 figur	
Ställning	Stående grundställning - Valfri liggande	
Antal	2+2 träff – 3 serier	
Träffkrav	2+2 – SSSM	
Målyta	HAXBCD	Hela tavlan
Fokus	SAR. Riktpunkt – träffpunkt	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Öka tempot. Börja i stående grundställning. På kommando ” ELD ” inta valfri liggande ställning och skjut två+två träff - SSSM.		

Delmoment 18 – Mörker längre avstånd

Övning 47 Mörker valfri knästående/sittande med/utan stöd

Avstånd	200 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Valfri knästående/sittande med/utan stöd	
Antal	3 träff - 2 serier	
Träffkrav	3 - SSSM	
Målyta	HAXBCD	Hela tavlan
Fokus	SAR	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Siluettskjutning. Skjuts i skymning tills målen inte syns eller i mörker med hjälp av t.ex. fordonsstrålkastare ordnat så att målen syns svagt.		

Övning 48 Mörker valfri knästående/sittande med/utan stöd

Avstånd	200 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Valfri knästående/sittande med/utan stöd	
Antal	3 träff - 2 serie	
Träffkrav	3 – SSSM	
Målyta	HAXBCD	Hela tavlan
Fokus	SAR	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Starta från knästående färdigställning. Skjuts med stridsfältsbelysning (lyspatron eller närlys).		

Övning 49 Mörker liggande

Avstånd	200 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Valfri liggande	
Antal	3 träff – 2 serie	
Träffkrav	3 ABCD – SSSM	
Målyta	ABCD	Hela tavlan minus A-zon
Fokus	SAR	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Starta från liggande färdigställning. Skjuts med stridsfältsbelysning (lyspatron eller närlys).		

Övning 50 Mörker liggande

Avstånd	300 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Valfri liggande	
Antal	3 träff – 2 serie	
Träffkrav	3 – SSSM	
Målyta	HAXBCD	Hela tavlan
Fokus	SAR	
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Starta från liggande färdigställning. Skjuts med stridsfältsbelysning (lyspatron eller närlys).		

Delmoment 19 – Öppna riktmedel**Övning 51 SAR Stående – öppna riktmedel**

Avstånd	10 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående – grundställning	
Antal	3 träff – 1 omgång om 1 serie mot varje träffyta	
Träffkrav	3 – SSSM	
Målyta	B A-Box	C-Box A-Box
Fokus	SAR – Anpassa siktbild och avfyrning efter skottets svårighetsgrad Skillnad siktlinje och kärnlinje	
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Skjut första serien med träff i B. Skjut andra serien med träff i A-Box. Denna övning är lämplig som uppvärmningsövning vid kommande skjutpass. Genomför vid behov en grov skottställning av siktet.		

Övning 52 SAR Knästående utan stöd – öppna riktmedel

Avstånd	20 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Knästående - färdigställning	
Antal	3 träff – 1 omgång om 1 serie mot varje träffyta	
Träffkrav	3 – SSSM	
Målyta	B A-Box	C-Box A-Box
Fokus	SAR	
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Starta från stående grundställning. Skjut första serien med träff i B. Skjut andra serien med träff i A-Box.		

Övning 53 Skottställning – öppna riktmedel

Avstånd	30 m
Mål	Riktprick Ak 5
Ställning	Liggande med stöd
Antal	3 skottsserier tills vapnet är skottställt.
Träffkrav	Inom cirkeln
Fokus	SAR – Andning och rätt stöd
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Riktmedel skottställs enligt manual.	

Övning 54 SAR Valfri liggande – öppna riktmedel

Avstånd	30 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Valfri liggande - färdigställning	
Antal	3 träff – 2 omgångar om 1 serie mot varje träffyta	
Träffkrav	3 – SSSM	
Målyta	B A-Box	C-Box A-Box
Fokus	Liggande	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Starta från stående grundställning. Skjut första serien med träff i B. Stanna kvar i liggande färdigställning efter serien. Övningsledaren kommenderar ” Anläggning ” när samtliga skyttar antagit färdigställning På kommando ” ELD ” skjuts andra serien med träff i A-Box. Krita/klistra därefter och skjut en ny likadan omgång.		

Övning 55 SAR Valfri knästående/sittande med/utan stöd – öppna riktmedel

Avstånd	30 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Valfri knästående/sittande med/utan stöd - färdigställning	
Antal	3 träff – 2 omgångar om 1 serie mot varje träffyta	
Träffkrav	3 – SSSM	
Målyta	B A-Box	C-Box A-Box
Fokus	Knästående	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Starta från stående grundställning. Skjut första serien med träff i B. Stanna kvar i färdigställning efter serien. Övningsledaren kommenderar ” Anläggning ” när samtliga skyttar antagit färdigställning På kommando ” ELD ” skjuts andra serien med träff i A-Box. Krita/klistra därefter och skjut en ny likadan omgång.		

Övning 56 100 m Kontrollskjutning – öppna riktmedel

Avstånd	100 m
Mål	20 cm riktprick
Ställning	Liggande med stöd
Antal	3 träff – 2 serier
Träffkrav	Samlad träffbild
Fokus	SAR – rätt stöd. Riktpunkt – träffpunkt
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Rikta antingen med riktprickens centrum som riktpunkt eller genom att förlägga korncentern undertill och i kant med riktpricken, som en golfboll på en peg. Skyttens preferens avgör. Kontrollera att stöden blir rätt. Skillnad mellan riktpunkt och träffpunkt. Skjut därefter 1-2 serier utan stöd samt 1-2 serier med magasinstitöd för att se skillnad i träffpunkt. Efterhand som skyttar blir klara, övergå till att skjuta på helfigur med HA som målyta.	

Övning 57 100 m Valfri liggande – öppna riktmedel

Avstånd	100 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Valfri liggande	
Antal	3 träff – 2 serier	
Träffkrav	3 – SSSM	
Målyta	HA	B-zon plus hakzon
Fokus	SAR. Riktpunkt – träffpunkt	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Starta från stående grundställning.		

Övning 58 100 m Valfri knästående/sittande med/utan stöd – öppna riktmedel

Avstånd	100 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående -> Valfri knästående/sittande med/utan stöd	
Antal	3 träff – 2 serier	
Träffkrav	3 - SSSM	
Målyta	ABC	D-zon minus A-zon
Fokus	SAR. Riktpunkt – träffpunkt	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Starta från knästående grundställning. Övningsledaren kommenderar ” Anläggning ” när samtliga skyttar antagit färdigställning På kommando ” ELD ” skjuts 3 träff - SSSM.		

Delmoment 20 – Skjutning med burna sensorer 1

Målsättning

Skytten ska med sitt vapen kunna träffa mål i mörker med stöd av burna sensorer.

Genomförande

Samtliga övningar i delmomentet kan skjutas med samtliga nedanstående konfigurationer. Förbandets utrustning, uppgifter och förmågekrav styr vilka konfigurationer där färdigheten hos soldaten ska vara högst. Skjutövningarna skjuts med de olika konfigurationerna för att säkerställa färdighet med vapensystem och sensorer.

Förband med tilldelning av bildförstärkare:

I första hand

- bildförstärkare huvudmonterad + rödpunktsikte

I andra hand

bildförstärkare vapenmonterad + rödpunktsikte

Förband med tilldelning av bildförstärkare och mörkerriktmedel:

I första hand

- bildförstärkare huvudmonterad + IR-pek
- bildförstärkare huvudmonterad + IR-pek och IR-belysare
- bildförstärkare huvudmonterad + rödpunktsikte

I andra hand

- vitt ljus (vapenlampa)+ synlig pek
- rödpunktsikte + vitt ljus (vapenlampa)

Förband med tilldelning av IRV-sikten

- genomför skjutövningarna med IRV-sikte monterat på vapnet.

Skjut en serie per övning med de konfigurationer som ska användas innan ny övning, detta för att maximera antalet gånger skytten måste ändra konfiguration på mörkerriktmedel och bildförstärkare för att därigenom öka färdighetsträningen.

Övning 59 Nollställning mörkerriktmedel

Avstånd	30/50/100 m
Mål	Skottställningsstavla med riktprick
Ställning	Liggande med stöd
<p><i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Det finns tre alternativa sätt att nollställa mörkerriktmedel. Tid till förfogande, tillgång till skjutbanor och förbandets uppgift avgör vilken metod som används.</p> <p>Alternativ 1: Träffpunkt och riktpunkt sammanfaller på 50 m. Används om förbandet förväntar kortare stridsavstånd och inte har tillgång till längre skjutavstånd för kontrollskjutning. Metod där man gör på samma sätt oberoende av vapentyp och placering av riktmedel.</p> <p>Alternativ 2: Träffpunkt och riktpunkt sammanfaller på 100 m. Används om förbandet förväntar längre stridsavstånd och inte har tillgång till uppgifterna som krävs för Alternativ 3. Metod där man gör på samma sätt oberoende av vapentyp och placering av riktmedel.</p> <p>Alternativ 3: Mörkerriktmedlets visirlinje är i sida parallell med kärnlinjen och träffpunkt sammanfaller i höjd med riktpunkt på 200 m. Ger möjlighet till samma skjutregler som för RPS EHV ut till 200 m. Kräver tillgång till linjal. Träfflägen enligt banhöjdstabellerna för mörkerriktmedel i <i>SKJUTR AK 2021</i>.</p> <p>Alternativ 1:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Skottställ vapnet med det ordinarie riktmedlet t.ex. rödpunktsikte. 2. Person 1: Rikta vapnet med hjälp av det ordinarie riktmedlet mot en tydlig riktpunkt på 50 meters avstånd. Håll kvar vapnet mot riktpunkten. 3. Person 2: Tänd den visuella lasern eller IR-lasern med konstant sken. Justera in lasern med nollställningsrattarna så att den pekar mot den valda riktpunkten. Börja med att justera i höjd och avsluta med att justera i sida. Tänk på behovet av överjustering vid moturs vridning med Mörkerriktmedel 13. 4. Person 2: Tänd både IR-lasern och IR-belysaren. Ställ in önskad storlek på laserloben. Justera laserloben så att den sammanfaller med den valda riktpunkten. Börja med att justera i höjd och avsluta med att justera i sida. Tänk på behovet av överjustering vid moturs vridning 5. Verifiera nollställningen genom att skifta plats så att person 2 riktar vapnet och person 1 istället observerar lasern. Kontrollera att lasern och IR-belysaren sammanfaller med riktpunkten för vapnets ordinarie riktmedel. Korrigera vid behov. <p>Alternativ 2: Enligt Alternativ 1 fast genomförs på 100 m.</p> <p>Alternativ 3:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kontrollskjut vapnet på 30 m med ordinarie riktmedel. 2. Mät upp och markera beräknad approximerad träffpunkt från riktprick enligt 	

- tabell ovan för 30 m skjutavstånd. Märk upp med klisterlapp motsv.
3. Tänd laser. Skytten riktar med ordinarie riktmedel på **uppmärkt klisterlapp**.
  4. Stridsparskamrat skruvar in laserpunkten så att den riktas mot tavlans riktprick.

Alla alternativ kan genomföras med synlig laser alternativt IR-pek med bildförstärkare.

Övning 60 Kontrollskjutning mörkerriktmedel

Avstånd	50/100/30 m
Mål	Skottställningstavla med riktprick och klisterlapp för träffläge enligt föregående övning.
Ställning	Liggande med stöd
Antal	Tills inskjuten
Träffkrav	3 samlade träff inom 3 cm från klisterlapp.
Fokus	
<p><i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i></p> <p>Alternativ 1: Kontrollskjut vapnet på 50 meter. Riktprick och medelträffpunkt ska sammanfalla. Justera vid behov.</p> <p>Alternativ 2: Kontrollskjut vapnet på 100 meter. Riktprick och medelträffpunkt ska sammanfalla. Justera vid behov.</p> <p>Alternativ 3: Rikta med laserpekaren i riktprick på 30 meter. Kontrollera träffläge vilket ska vara inom 3 cm från klisterlapp motsvarande förväntat träffläge på 30 meter. Justera vid behov.</p> <p>Genomför tills inskjuten. (MRM 13: Avsluta med att låsa skruvarna – 8 snäpp moturs, 8 snäpp medurs. Kontrollskjut.)</p>	

Övning 61 Kontrollskjutning mörkerriktmedel (alternativ 3)

Avstånd	100 m
Mål	Skottställningsstavla Ak 5 med riktprick och klisterlapp för träffläge enligt ovan.
Ställning	Liggande med stöd
Antal	Tills inskjuten
Träffkrav	3 samlade träff inom 10 cm från klisterlapp
Fokus	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Enligt ovan för alternativ 3. Ny klisterlapp med förväntat träffläge på 100 meter.	

Genomför därefter följande övningar ur Skjututbildning Bas:

- Övning 3 SAR Stående – svårare skott
- Övning 5 SAR Knästående utan stöd
- Övning 8 SAR Valfri liggande
- Övning 10 SAR Knästående med stöd
- Övning 19 100 m valfri liggande
- Övning 20 100m valfri knästående/sittande med/utan stöd
- Övning 23 Ställningsväxling
- Övning 26 Målväxling inom mål
- Övning 27 Målväxling inom mål

Skyttar med IRV-sikte genomför även Delmoment 18 Mörker långa avstånd. Delmoment 18 genomförs i sådana fall utan stridsfältsbelysning.

En serie per övning per konfiguration bör övas.

Delmoment 21 – Skjuttabellsskjutning

Målsättning

Skytten ska känna till sitt vapens träffläge på avstånd upp till 400 meter.

Genomförande

Träfflägen mäts vid olika avstånd och skytten ska tillverka en personlig skjuttabell för sitt vapen och sitt riktmedel. Skjuttabellen bygger på de individuella förutsättningarna för respektive skytt, vapen, ammunitionstyp och riktmedel och yttre förutsättningar som temperatur. Tabellen kan komma att bli inaktuell med hänsyn till pipslitage, montering av riktmedel på annan plats och andra faktorer. Tabellen behöver verifieras med jämna mellanrum, särskilt om skytten byter vapen, riktmedel eller ammunitionstyp.

Övning 62 Kontrollskjutningar

Avstånd	100 m
Mål	Tavla med riktprick som syns upp till 400 m
Ställning	Liggande utan stöd
Antal	5 skott
Träffkrav	9 cm (Ak 5C) alt. 11 cm (Ak 4B) över riktpunkt
Fokus	Samla träffbilden
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Genomförs till dess att skyttarnas vapen träffar 9 cm (Ak 5C) alt. 11 cm (Ak 4B) över riktpunkten – enligt manual för respektive vapen.	

Övning 63 Tabellskjutning

Avstånd	30-400 m
Mål	Tavla med riktprick som syns upp till 400 m
Ställning	Enligt nedan
Antal	5 skott per serie
Träffkrav	Träff i tavlan
Fokus	Samla träffbilden
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Hela skjutningen bör genomföras i en följd så att yttre förhållanden såsom temperatur, vind m.m. är så lika som möjligt mellan serierna. Skjut 5 skott per serie på följande avstånd och följande skjutställningar: 30 meter - knästående 75 meter - knästående 100 meter - liggande 150 meter - liggande med stöd 200 meter - liggande med stöd 250 meter - liggande med stöd 300 meter - liggande med stöd 350 meter - liggande med stöd 400 meter - liggande med stöd Efter varje serie ska markering ske. Medelträffpunkten bedöms. Dess läge i förhållande till riktpunkten antecknas och hålen klistras. När alla avstånd har skjutits har skytten alla data som krävs för att tillverka sin skjuttabell.	

Exempel på skjuttabell*Namn: S. Häyhä**Datum: 201217**Temperatur: -35 grader**Vapen: Ak 5C**Vapennummer: 123456**Riktmedel: RPS EHV**Individnr: CS 123456**Höjdrattssiffra: (RPS EHV): 2*

<i>Avstånd</i>	<i>Sida (cm)</i>	<i>Höjd (cm)</i>
<i>30 m</i>	<i>0</i>	<i>-1</i>
<i>75 m</i>	<i>0</i>	<i>+6</i>
<i>100 m</i>	<i>0</i>	<i>+9</i>
<i>150 m</i>	<i>0</i>	<i>+12</i>
<i>200 m</i>	<i>0</i>	<i>+8</i>
<i>250 m</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>300 m</i>	<i>+1</i>	<i>-14</i>
<i>350 m</i>	<i>+1</i>	<i>-36</i>
<i>400 m</i>	<i>+2</i>	<i>-66</i>

(- = vänster alt lågt, + = höger alt högt)

På RPS EHV är höjdrattssiffra är den siffra som höjdlägesratten visar när vapnet är inskjutet. På grund av siktets konstruktion kan ratten oavsiktligt ställas om. Känner skytten då till sin höjdrattssiffra kan skytten snabbt återställa ratten till rätt läge och låsa låsarmen.

Tabellen kan med fördel lamineras och klistras på vapnets sida.

Delmoment 22 – Skytte från stödaxel

Målsättning

Kunna verka med vapnet från båda axlarna.

Övning 64 Skytte från stödaxeln – torrövning

Avstånd	50 m
Mål	1/1 figur
Ställning	Stående grundställning med vapnet vid stödaxeln ("den andra" axeln)
Antal	
Träffkrav	
Fokus	Långsamt i början, hitta rätt ställning, använd rätt öga. Hitta reglage. Undvik att släppa greppet med skjuthanden för att osäkra/säkra. Använd pekfingrets knoge.
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Visa och instruera att från grundställning inta stående, hastigt knästående, knästående samt liggande skjutställning med vapnet från stödaxeln. Hitta reglage.	

Övning 65 Skytte från stödaxeln stående

Avstånd	50 m
Mål	1/1 figur
Ställning	Stående grundställning med vapnet vid stödaxeln - stående skjutställning
Antal	2 träff – 2 serier
Träffkrav	2 – SSSM
Målyta	ABC D-zon minus A-zon
Fokus	Långsamt i början, hitta rätt ställning, använd rätt öga
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Från grundställning inta stående skjutställning. All vapenhantering sker från stödaxeln.	

Övning 66 Skytte från stödaxeln knästående utan stöd

Avstånd	50 m
Mål	1/1 figur
Ställning	Stående grundställning med vapnet vid stödaxeln - knästående skjutställning utan stöd.
Antal	2 träff – 2 serier
Träffkrav	2 – SSSM
Målyta	ABC D-zon minus A-zon
Fokus	Långsamt i början, hitta rätt ställning, använd rätt öga.
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Från grundställning inta knästående skjutställning utan stöd. All vapenhantering sker från stödaxeln.	

Övning 67 Skytte från stödaxeln knästående med stödarmsstöd

Avstånd	50 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående grundställning med vapnet vid stödaxeln - knästående skjutställning med stödarmsstöd.	
Antal	2 träff – 2 serier	
Träffkrav	2 – SSSM	
Målyta	ABC	D-zon minus A-zon
Fokus	Långsamt i början, hitta rätt ställning, använd rätt öga.	
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Från grundställning inta knästående skjutställning med stödarmsstöd. All vapenhantering sker från stödaxeln.		

Övning 68 Skytte från stödaxeln liggande

Avstånd	50 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående grundställning med vapnet vid stödaxeln - liggande skjutställning.	
Antal	2 träff – 2 serier	
Träffkrav	2 ABC – SSSM	
Målyta	ABC	D-zon minus A-zon
Fokus	Långsamt i början, hitta rätt ställning, använd rätt öga.	
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Från grundställning inta liggande skjutställning. All vapenhantering sker från stödaxeln.		

Övning 69 Byte av axel torrövning

Avstånd	50	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående grundställning/färdigställning/anläggning med vapnet vid skjutaxeln.	
Antal		
Fokus	Långsamt i början, hitta rätt handgrepp, använd rätt öga.	
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Kontroll på vapnet, kasta inte. Individuella detaljskillnader kan förekomma, hitta det som fungerar bäst för skytten. Stillastående, därefter under förflyttning framåt/bakåt/sida.		

Övning 70 Byte av axel stående skjutställning

Avstånd	50 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående färdigställning med vapnet vid skjutaxeln.	
Antal	2 träff – 2 serier per riktning (framåt, bakåt)	
Träffkrav	2 – SSSM	
Målyta	ABC	D-zon minus A-zon
Fokus	Långsamt i början, hitta rätt handgrepp.	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Start stillastående. På eldkommando framrycker skytten ca 5 meter och byter axel under förflyttningen. Skytten skjuter stillastående från stående skjutställning. Förflyttning framåt resp. bakåt.		

Övning 71 Byte av axel knästående skjutställning

Avstånd	50 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående färdigställning med vapnet vid skjutaxeln	
Antal	2 träff – 2 serier per riktning (framåt, bakåt). Variera både knästående med stödarmsstöd samt knästående utan stöd.	
Träffkrav	2 – SSSM	
Målyta	ABC	D-zon minus A-zon
Fokus	Långsamt i början, hitta rätt handgrepp	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Start stillastående. På eldkommando framrycker skytten ca 5 meter och byter axel under förflyttningen. Skytten skjuter från knästående skjutställning med stödarmsstöd samt knästående skjutställning utan stöd. Förflyttning framåt resp. bakåt.		

Övning 72 Byte av axel liggande skjutställning – målväxling inom mål

Avstånd	50 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Liggande färdigställning med vapnet vid skjutaxeln	
Antal	2 + 2 träff – 2 serier	
Träffkrav	2 (skjutaxel) + 2 (stödaxel) – SSSM	
Målyta	A+ABC	B + (D-zon minus A-zon)
Fokus	Långsamt i början, hitta rätt handgrepp	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Start liggande färdigställning. På eldkommando skjuter skytten två träff från skjutaxeln, byter till stödaxeln och skjuter två träff.		

Delmoment 23 – Skjutning med begränsande vapen-, skjutställnings- och riktmedelslägen

Målsättning

Skjuta med olika typer av begränsningar i syfte att lära sig den enskilda soldatens bortre gräns för vad som är möjligt.

Omfattning

Skjuta med lutat vapen, från icke optimala skjutställningar, ur balans, skjuta med felfunktioner på RPS. Se *Reglemente Skjutning Automatkarbin* för skjutregler med lutade vapen. Observera att regeln om vilket håll man ska rikta mot blir omvänt på avstånd upp till ca 30 m. Övningarna med lutat vapen syftar till att förstå hur och hur mycket träffläget förändras.

FARA!

Dubbla hörselskydd bör användas (propp+kåpa) eftersom vissa ställningar kan föra hörselkåpor något ur sitt läge.

Övning 73 Kontrollskjutning

<i>Avstånd</i>	100 m
<i>Mål</i>	Tavla med riktprick
<i>Ställning</i>	Liggande med stöd
<i>Antal</i>	5 skott
<i>Träffkrav</i>	9 cm (Ak 5C) alt. 11 cm (Ak 4B) över riktpunkt.
<i>Fokus</i>	Samla träffbilden
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i>	
Genomförs till dess att skyttarnas vapen träffar 9 cm (Ak 5C) alt. 11 cm (Ak 4B) över riktpunkten enligt manual för respektive vapen/egen tabell.	

Övning 74 Lutat vapen 10 meter

Avstånd	10 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående	
Antal	5 skott – 1 serier	
Träffkrav	5– Egen takt	
Målyta	A-box	A-box
Fokus	Samma riktpunkt för varje skott.	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i>		
Träffbildens läge i förhållande till riktpunkten noteras.		
Skytten skjuter ett skott med vapnet i lod.		
Ett skott med vapnet lutat 45° åt vänster.		
Ett skott med vapnet lutat 90° (eller max lutning) åt vänster.		
Ett skott med vapnet lutat 45° åt höger.		
Ett skott med vapnet lutat 90° (eller max lutning) åt höger.		
Samma riktpunkt för varje skott, notera vad som då händer med träffbilden.		

Övning 75 Lutat vapen tillämpat 10 meter

Avstånd	10 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående	
Antal	5 skott – 1 serier	
Träffkrav	5 träff i A - box	
Målyta	A-box	A-box
Fokus	Samla träffbilden i bokstaven A i A-box – Egen takt.	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i>		
Skytten anpassar riktpunkten efter hur träffläget förändras vid lutning. Skytten strävar efter att alla skotten ska träffa i näsroten mitt i A-box.		
Skytten skjuter ett skott med vapnet i lod.		
Ett skott med vapnet lutat 45° åt vänster.		
Ett skott med vapnet lutat 90° (eller max lutning) åt vänster.		
Ett skott med vapnet lutat 45° åt höger.		
Ett skott med vapnet lutat 90° (eller max lutning) åt höger.		

Övning 76 Lutat vapen 50 meter

Avstånd	50 m
Mål	Tavla med riktprick
Ställning	Liggande med stöd
Antal	15 skott – 1 serier
Träffkrav	15 träff i tavlan – Egen takt
Fokus	Samma riktpunkt för varje skott.
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Träffbildens läge i förhållande till riktpunkten noteras. Skytten skjuter tre skott med vapnet i lod. Tre skott med vapnet lutat 45° åt vänster. Tre skott med vapnet lutat 90° åt vänster. Tre skott med vapnet lutat 45° åt höger. Tre skott med vapnet lutat 90° åt höger.	

Övning 77 Lutat vapen tillämpat 50 meter

Avstånd	50 m
Mål	1/1 figur
Ställning	Liggande med stöd
Antal	5 skott – 1 serie
Träffkrav	5 – Egen takt
Målyta	A
Fokus	Samla träffbilden
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Skytten anpassar riktpunkten efter hur dennes träffläge förändras vid lutning. Alla skotten ska träffa i A-zon. Skytten skjuter ett skott med vapnet i lod. Ett skott med vapnet lutat 45° åt vänster. Ett skott med vapnet lutat 90° åt vänster. Ett skott med vapnet lutat 45° åt höger. Ett skott med vapnet lutat 90° åt höger.	

Övning 78 Lutat vapen 100 meter

Avstånd	100 m
Mål	Tavla med riktprick
Ställning	Liggande med stöd
Antal	15 skott – 1 serie
Träffkrav	15 träff i tavlan – Egen takt
Fokus	Samma riktpunkt för varje skott.
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Träffbildens läge i förhållande till riktpunkten noteras. Skjuter tre skott med vapnet i lod. Tre skott med vapnet lutat 45° åt vänster. Tre skott med vapnet lutat 90° åt vänster. Tre skott med vapnet lutat 45° åt höger. Tre skott med vapnet lutat 90° åt höger.	

Övning 79 Lutat vapen tillämpat 100 meter

Avstånd	100 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Liggande med stöd	
Antal	15 skott – 1 serie	
Träffkrav	15	
Målyta	ABC	D-zon minus A
Fokus	Samla träffbilden	
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Skytten anpassar riktpunkten efter hur hans träffläge förändras vid lutning. Alla skotten ska träffa i ABC-zon. Skytten skjuter tre skott med vapnet i lod. Tre skott med vapnet lutat 45° åt vänster. Tre skott med vapnet lutat 90° åt vänster. Tre skott med vapnet lutat 45° åt höger. Tre skott med vapnet lutat 90° åt höger.		

Övning 80 Klockan runt – torrövning

Avstånd	30 m
Mål	1/1 figur
Ställning	Stående - anläggning
Antal	Torröva: Flytta fötternas vinkel mot målet mellan varje anläggning. Kl 12 (fötterna pekar mot målet), kl 1,30 (fötterna pekar något till höger om målet, kl 3 osv varvet runt). Fötterna står kvar i marken (fastgjutna), rotera överkropp, höfter och knän. Identifiera när du behöver övergå från att skjuta från skjutaxeln till att skjuta från stödaxeln. Sträva efter att kunna verka hela varvet runt, hitta din eventuella begränsning Torröva från skjut- resp stödaxeln.
Träffkrav	
Fokus	Säker vapenhantering, svep inte kamrater. Balans.
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Sträva efter att ha en så god rekyllkontroll som möjligt i varje läge, anpassa och tillämpa dock när det behövs. Det viktiga är att siktbilden är tillräcklig och att avfiringen är tillräckligt kontrollerad. Säkerhet: Kontroll på mynningen hela tiden, inga svepningar. Stridsparskamrat beredd att ingripa.	

Övning 81 Klockan runt

Avstånd	30 m
Mål	1/1 figur
Ställning	Stående - anläggning
Antal	Skjut 2 träff, flytta fötternas vinkel mellan varje serie. Kl 12 (fötterna pekar mot målet), kl 1,30 (fötterna pekar något till höger om målet, kl 3, 6, 7.30, 9, avsluta med kl 12). Fötterna står kvar i marken (fastgjutna), rotera överkropp, höfter och knän. Identifiera när du behöver övergå från att skjuta från skjutaxeln till att skjuta från stödaxeln. Sträva efter att kunna verka hela varvet runt, hitta din begränsning. Genomförs från skjut- eller stödaxeln.
Träffkrav	Samtliga träff – Egen takt
Målyta	ABCD Hela tavlan minus A-zon
Fokus	Säker vapenhantering, svep inte kamrater. Skjut endast när siktbilden är tillräcklig. Balans.
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Sträva efter att ha en så god rekyllkontroll som möjligt i varje läge, anpassa och tillämpa dock när det behövs. Det viktiga är att siktbilden är tillräcklig och avfiringen är tillräckligt kontrollerad. Säkerhet: Kontroll på mynningen hela tiden, inga svepningar. Stridsparskamrat beredd att ingripa.	

Övning 82 Klockan runt sittande på pall – torrövning

Avstånd	15 m
Mål	1/1 figur
Ställning	Sittande på stol/pall - färdigställning
Antal	Torröva: Flytta kroppens vinkel mot målet mellan varje anläggning. Kl 12 (sitter rakt mot målet), kl 3, 6 (eller maximal möjlig vinkel), 9, avsluta med kl 12. Ändan kvar mot sitsen, knäna mot en imaginär torpedvägg/kardantunnel och fötterna kvar i marken, rotera överkropp och höfter. Hitta ditt maxläge/din begränsning. Identifiera när du behöver övergå från att skjuta från skjutaxeln till att skjuta från stödaxeln. Torröva från skjut- resp stödaxeln.
Träffkrav	
Fokus	Säker vapenhantering, svep inte kamrater eller dig själv. Balans.
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Sträva efter att ha en så god rekyllkontroll som möjligt i varje läge, anpassa och tillämpa dock när det behövs. Det viktiga är att sikt bilden är tillräcklig och att avfiringen är tillräckligt kontrollerad. Säkerhet: Kontroll på mynningen hela tiden, inga svepningar. Stridsparaskamrat beredd att ingripa.	

Övning 83 Klockan runt sittande på pall

Avstånd	15 m
Mål	1/1 figur
Ställning	Sittande på stol/pall - färdigställning
Antal	Skjut 2 träff, flytta kroppens vinkel mot målet mellan varje serie. Kl 12 (sitter rakt mot målet), kl 3, 6 (eller maximal möjlig vinkel), 9, avsluta med kl 12. Ändan kvar mot sitsen, knäna mot en imaginär torpedvägg/kardantunnel och fötterna kvar i marken, rotera överkropp och höfter. Hitta ditt maxläge/din begränsning. Identifiera när du behöver övergå från att skjuta från skjutaxeln till att skjuta från stödaxeln. Genomförs från skjut- eller stödaxeln.
Träffkrav	10 – Egen takt
Målyta	ABCD Hela tavlan minus A-zon
Fokus	Säker vapenhantering, svep ej kamrater eller dig själv. Balans
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Sträva efter att ha en så god rekyllkontroll som möjligt i varje läge, anpassa och tillämpa dock när det behövs. Det viktiga är att sikt bilden är tillräcklig och att avfiringen är tillräckligt kontrollerad. Säkerhet: Kontroll på mynningen hela tiden, inga svepningar. Stridsparaskamrat beredd att ingripa.	

Övning 84 Klockan runt knästående - torrövning

Avstånd	15 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Knästående utan stöd - färdigställning	
Antal	Torröva: Flytta kroppens vinkel mot målet mellan varje anläggning Kl 12 (står i knästående utan stöd vänd rakt mot målet), kl 3, 6 (eller maximal möjlig vinkel), 9, avsluta med kl 12. Byt knä i marken vid behov för öka rörelseomfånget. Knä och stödjepunkter kvar i marken (fastgjutna) Hitta ditt maxläge/din begränsning. Identifiera när du behöver övergå från att skjuta från skjutaxeln till att skjuta från stödaxeln. Torröva från skjut- resp stödaxeln.	
Träffkrav		
Målyta	ABCD	Hela tavlan minus A-zon
Fokus	Säker vapenhantering, svep inte kamrater eller dig själv. Balans	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Sträva efter att ha en så god rekyllkontroll som möjligt i varje läge, anpassa och tillämpa dock när det behövs. Det viktiga är att siktbilden är tillräcklig och att avfiringen är tillräckligt kontrollerad. Säkerhet: Kontroll på mynningen hela tiden, inga svepningar. Stridsparskamrat beredd att ingripa.		

Övning 85 Klockan runt knästående

Avstånd	15 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Knästående utan stöd - färdigställning	
Antal	Skjut 2 träff, flytta kroppens vinkel mot målet mellan varje serie. Kl 12 (står i knästående utan stöd vänd rakt mot målet), kl 3, 6 (eller maximal möjlig vinkel), 9, avsluta med kl 12. Byt knä i marken vid behov för öka rörelseomfånget. Knä och stödjepunkter kvar i marken (fastgjutna) Hitta ditt maxläge/din begränsning. Identifiera när du behöver övergå från att skjuta från skjutaxeln till att skjuta från stödaxeln. Genomförs från skjut- eller stödaxeln.	
Träffkrav	10 – Egen takt	
Målyta	ABCD	Hela tavlan minus A-zon
Fokus	Säker vapenhantering, svep inte kamrater eller dig själv. Balans	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Sträva efter att ha en så god rekyllkontroll som möjligt i varje läge, anpassa och tillämpa dock när det behövs. Det viktiga är att siktbilden är tillräcklig och att avfiringen är tillräckligt kontrollerad. Säkerhet: Kontroll på mynningen hela tiden, inga svepningar. Stridsparskamrat beredd att ingripa.		

Övning 86 Begränsat rödpunktssikte

Avstånd	15 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående färdigställning	
Antal	2 träff – 2 serier/konfiguration. 1. Avstängt rödpunktssikte (batteri slut/elektronik sönder). Sikta genom tuben med öppet främre linsskydd. 2. Tänd rödpunkt, stängt främre linsskydd. Se punkten med ena ögat, se målet med andra.	
Träffkrav	2 per konfiguration – Egen takt	
Målyta	HAXBCD	Hela tavlan
Fokus	Centrera målet i tuben. ”Se genom” främre linsskydd, centrera målet. Notera eventuella avvikelser i träffbild.	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i>		

Delmoment 24 – Skjutning från tillämpade skjutställningar**Målsättning**

Skytten ska kunna skjuta från olika tillämpade skjutställningar samt kunna skjuta runt skydd utan att ta av föremål.

Genomförande

Övningarna omfattar olika situationer där skytten måste anpassa sin ställning. Exempel på skjutställningar som kan omfattas:

- stående lutande runt hörn
- knästående robotställning
- omvänd knästående, hukande
- sittande med och utan ryggstöd, skraddarställning
- liggande på rygg
- K-ställning
- liggande på sidan med uppdragna knän
- liggande med vapnet nära marken
- knästående med vapnet nära marken.

Se *Reglemente Skjutning Automatkarbin* för detaljer kring skjutställningarna.

Övningarna bör genomföras i stridspar där en genomför och den andre är observatör/säkerhetskontrollant. Kamrat säkerställer att mynningar går fria från skjutstöd motsvarande och hjälper skytten med utvärdering och eldobservation.

Övningarna kan med fördel genomföras på stålmål eller fallmål. Se även *Bilaga 3 - Exempel på stående skjutstöd*. Kontrollera lokala bestämmelser för skjutbana.

FARA!

Dubbla hörselskydd bör användas (propp+kåpa) eftersom vissa ställningar kan föra hörselkåpor något ur sitt läge.

FARA!

Notera höjdvinklar som kan uppstå vid liggande skytte. Om inte skjutbana tillåter förekommande höjdvinklar ska momenten genomföras på skjutfält.

Övning 87 Tillämpade skjutställningar stående/knästående – torrövning

Avstånd	50 m
Mål	1/1-figur
Ställning	Stående färdigställning
Antal	Torröva: <ul style="list-style-type: none"> – Stående lutande runt hörn – Robotställning – från rak höft till sittande på fötterna – Knästående lutande runt hörn. – Djupt hukande – från stående hela vägen ner till maximalt djup knäböj. <p>Alla ställningarna ska genomföras även från stödaxeln. Använd högt skjutstöd motsvarande att luta runt. Undvik att röra vid skjutstödet.</p>
Träffkrav	
Målyta	
Fokus	Säker vapenhantering, inga kroppsdelar framför mynning. Inte osäkra innan vapnet pekar mot målet.
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i>	
Stående lutande runt hörn- kroppen bakom skydd, vapnet visas bara tillräckligt mycket.	
Robotställning – båda knäna i marken. Varierande djup sittställning från rak höft till sittande på fötterna, även runt skjutstöd	
Knästående lutande runt hörn – enligt stående lutande runt hörn. Foten närmast skjutsidan är isatt, bortre benets knä är isatt.	
Djupt hukande – från stående hela vägen ner till maximalt djup knäböj. I nedre lägen prova att ta armbågsstöd mot knäna.	
Använd högt skjutstöd motsvarande att luta runt. Undvik att röra vid skjutstödet.	

Övning 88 Tillämpade skjutställningar stående/knästående

Avstånd	50 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående färdigställning	
Antal	2 träff från varje ställning: <ul style="list-style-type: none"> – Stående lutande runt hörn – Robotställning – från rak höft till sittande på fötterna – Knästående lutande runt hörn. – Djupt hukande – från stående hela vägen ner till maximalt djup knäböj. 	
Träffkrav	2 per ställning – SSSM	
Målyta	ABC	D-zon minus A-zon
Fokus	Säker vapenhantering, inga kroppsdelar framför mynning. Inte osäkra innan vapnet pekar mot målet.	
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Stående lutande runt hörn- kroppen bakom skydd, vapnet visas bara tillräckligt mycket. Robotställning – båda knäna i marken. Varierande djup sittställning från rak höft till sittande på fötterna, även runt skjutstödet Knästående lutande runt hörn – enligt stående lutande runt hörn. Foten närmast skjutsidan är isatt, bortre benets knä är isatt. Djupt hukande – från stående hela vägen ner till maximalt djup knäböj. I nedre lägen prova att ta armbågsstöd mot knäna. Använd skjutstöd motsvarande att luta runt. Undvik att röra vid skjutstödet.		

Övning 89 Tillämpade skjutställningar sittande – torrövning

Avstånd	50 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Sittande färdigställning	
Antal	Torröva: <ul style="list-style-type: none"> – liggande på rygg, skjutning mellan uppdragna ben – liggande på sida, uppdragna ben på sida åt båda hållen (fotsulorna mot målet) – liggande på sida åt båda hållen (K-ställning) – liggande platt på mage med vapnet nära marken – knästående med vapnet nära marken. Torröva från skjut- respektive stödaxeln.	
Träffkrav		
Fokus	Säker vapenhantering, inga kroppsdelar framför mynning. Inte osäkra innan vapnet pekar mot målet.	
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Använd stabilt högt skjutstöd, lämplig vägg eller motsvarande att ta stöd mot.		

Övning 90 Tillämpade skjutställningar sittande

Avstånd	50 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Sittande färdigställning	
Antal	2 träff från varje sittande ställning: <ul style="list-style-type: none"> – med raka ben – med ena benet uppdraget, stöd vapen mot knät. Båda knäna ska provas. – med båda benen uppdragna. Stöd vapen mot knäna. – skräddarställning, stöd armbågar mot knäna. Alla ställningarna ska genomföras både med och utan ryggstöd samt de med stöd mot knä även från stödaxeln.	
Träffkrav	2 per ställning – SSSM	
Målyta	ABC	D-zon minus A-zon
Fokus	Säker vapenhantering, inga kroppsdelar framför mynning. Inte osäkra innan vapnet pekar mot målet.	
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Använd stabilt högt skjutstöd, lämplig vägg eller motsvarande att ta stöd mot		

Övning 91 Tillämpade skjutställningar liggande – torrövning

Avstånd	50 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Liggande färdigställning	
Antal	Torröva: <ul style="list-style-type: none"> – liggande på rygg, skjutning mellan uppdragna ben – liggande på sida, uppdragna ben på sida åt båda hållen (fotsulorna mot målet) – liggande på sida åt båda hållen (K-ställning) – liggande platt på mage med vapnet nära marken – knästående med vapnet nära marken. Torröva från skjut- respektive stödaxeln.	
Träffkrav		
Fokus	Säker vapenhantering, inga kroppsdelar framför mynning. Inte osäkra innan vapnet pekar mot målet.	
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Använd stabilt högt skjutstöd, lämplig vägg eller motsvarande att ta stöd mot		

Övning 92 Tillämpade skjutställningar liggande

Avstånd	50 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Liggande färdigställning	
Antal	Skjut 2 träff från varje ställning: <ul style="list-style-type: none"> – liggande på rygg, skjutning mellan uppdragna ben – liggande på sida, uppdragna ben på sida åt båda hållen (fotsulorna mot målet) – liggande på sida åt båda hållen (K-ställning) – liggande platt på mage med vapnet nära marken knästående med vapnet nära marken. 	
Träffkrav	2 per ställning – SSSM	
Målyta	ABC	D-zon minus A-zon
Fokus	Säker vapenhantering, inga kroppsdelar framför mynning. Inte osäkra innan vapnet pekar mot målet.	
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Använd stabilt högt skjutstöd, lämplig vägg eller motsvarande att ta stöd mot		

Delmoment 25 – Skjutning från eldställning med skjutstöd

Målsättning

Skytten ska kunna träffa vid skjutning med olika skjutstöd samt genom skottglugg.

Se *Reglemente Skjutning Automatkarbin* för detaljer kring skjutställningarna. Se även *Bilaga 3 - Exempel på stående skjutstöd*.

Övningarna bör genomföras i stridspar där en genomför och den andre är observatör och säkerhetskontrollant. Kamraten säkerställer att mynningar går fria från skjutstöd samt hjälper skytten med utvärdering och eldobservation.

FARA!

Dubbla hörselskydd bör användas (propp+kåpa) eftersom vissa ställningar kan föra hörselkåpor ur sitt läge.

OBSERVERA!

Beakta lokala bestämmelser vid skjutning med skjutstöd på skjutbana.

Övning 93 Skjutning från eldställning med skjutstöd – torrövning

Avstånd	50 m
Mål	1/1 figur
Ställning	Stående färdigställning
Antal	<ul style="list-style-type: none"> – Stående skjutstöd höger samt vänster – Horisontalt skjutstöd – Genom skottglugg (olika lutningar på vapen) – Stående, knästående, liggande – Robotställning – Knästående - omvänd knästående med skjutstöd Torröva från skjut- respektive stödaxel.
Fokus	Kärnlinjen ska gå fri från skjutstödet. Undvik pipa/gasblock i kontakt med skjutstöd. Hitta ställning och fattning som ger bra stöd och inte belastar handskydd mer än nödvändigt.
<p><i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i></p> <p>Använd stabilt skjutstöd och oömt bord motsv för skjutning med liten exponering över föremål.</p> <p>Gå igenom för-, nackdelar och risker med skjutstöd.</p> <p>Icke friflytande pipa, stöd direkt mot pipan - träfflägesförflyttning, kärnlinje vs visirlinje - risk för splitter.</p> <p>Fördelar: Bra stöd för skytten, kan ge bra skydd.</p> <p>Nackdelar: Kan ändra träffläge på vapnet, kan röja skytten om pipan sticker förbi in i terräng som inte kontrolleras. Träffas föremål nära skytten kan splitter bildas (k=50m). Skjutstöden kan greppas hårt, endast lätt vidröras vid alt inte alls vidröras. Fördelar/nackdelar med alla tre alternativen.</p> <p>Använd skjutstöd när det behövs och är möjligt, men värdera alltid först om det är stridtekniskt lämpligt.</p> <p>Gå igenom fattningar vid stöd mot vägg till vänster och höger om vapnet.</p> <p>Vertikal högervägg: C-grepp/handflatan mot väggen alternativt handflata mot väggen och vapnet läggs över handled.</p> <p>Vertikal vänstervägg: C-grepp med lill-, ring- och långfinger samt handflata stödjande mot väggen.</p> <p>Horisontal yta: Sträva mot ett hörn, C-grepp.</p> <p>Skjutning med liten exponering över föremål: Vapnet läggs på sidan. Stödhanden greppar om RP-sikte, axelstödet stöds mot arm alt används inte. Säkerställ att manöverhandtaget går fritt om vapnet läggs på högersidan.</p> <p>Knästående: Sträva efter att ha skjutsidans fot i marken och ta stöd med skjuthandens armbåge mot knät. Beroende på skjutstödet höjd även robotställning.</p> <p>Liggande: Samma princip som stående, sök stöd mot skjutstöd.</p>	

Övning 94 Skjutning från eldställning med skjutstöd stående

Avstånd	50 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående färdigställning	
Antal	Skjut 2 träff från varje ställning: <ul style="list-style-type: none"> – vertikal vänstervägg – vertikal högervägg – horisontal yta. Övningen genomförs en gång från skjut- respektive stödaxeln.	
Träffkrav	2 per ställning – SSSM	
Målyta	ABC	D-zon minus A-zon
Fokus	Kärnlinjen ska gå fri från skjutstödet. Hitta ställning och fattning som ger bra stöd och inte belastar handskydd mer än nödvändigt.	
<p><i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Använd stabilt skjutstöd Vertikal högervägg: C-grepp/handflatan mot väggen alternativt handflata mot väggen och vapnet läggs över handled. Vertikal vänstervägg: C-grepp med lill-, ring- och långfinger samt handflata stödjande mot väggen. Horisontal yta: Sträva mot ett hörn, C-grepp.</p>		

Övning 95 Skjutning från eldställning med skjutstöd knästående

Avstånd	50 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående färdigställning	
Antal	Skjut 2 träff från varje ställning: <ul style="list-style-type: none"> – vertikal vänstervägg – vertikal högervägg – horisontal yta. Skjut både från knästående och robotställning med skjutstöd. Övningen genomförs en gång från skjut- respektive stödaxeln.	
Träffkrav	2 per ställning – SSSM	
Målyta	ABC	D-zon minus A-zon
Fokus	Kärnlinjen ska gå fri från skjutstödet. Hitta ställning och fattning som ger bra stöd och inte belastar handskydd mer än nödvändigt.	
<p><i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Använd stabilt skjutstöd Vertikal högervägg: C-grepp/handflatan mot väggen alternativt handflata mot väggen och vapnet läggs över handled. Vertikal vänstervägg: C-grepp med lill-, ring- och långfinger samt handflata stödjande mot väggen. Horisontal yta: Sträva mot ett hörn, C-grepp. Robotställning: Hitta olika höjdlägen som kräver olika ställning, allt från raka höfter till</p>		

sittande på fötterna.

Knästående: Sträva efter att ha skjutsidans fot i marken och ta stöd med skjuthandens armbåge mot knät (omvänd knästående).

Övning 96 Skjutning från eldställning med skjutstöd liggande

Avstånd	50 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående färdigställning	
Antal	Skjut 2 träff från varje ställning: – vertikal vänstervägg – vertikal högervägg Övningen genomförs en gång från skjut- respektive stödaxeln.	
Träffkrav	2 per ställning – SSSM	
Målyta	ABC	D-zon minus A-zon
Fokus	Kärnlinjen ska gå fri från skjutstödet. Hitta ställning och fattning som ger bra stöd och inte belastar handskydd mer än nödvändigt.	
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Använd stabilt skjutstöd Vertikal högervägg: C-grepp/handflatan mot väggen alternativt handflata mot väggen och vapnet läggs över handled. Vertikal vänstervägg: C-grepp med lill-, ring- och långfinger samt handflata stödjande mot väggen.		

Övning 97 Skjutning från eldställning med skjutstöd med liten exponering över föremål– torrövning

Avstånd	50 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående färdigställning	
Antal	Torröva: Från robotställning, knästående och hukande beroende på skjutstödet höjd och skyttens fysiska förutsättningar	
Träffkrav		
Fokus	Kärnlinjen ska gå fri från skjutstödet. Hitta ställning och fattning som ger bra stöd och inte belastar handskydd mer än nödvändigt.	
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Använd oömt bord motsv i motorhuvshöjd som skjutstöd. Försök hitta i olika höjder. Skydda vid behov bordsyta med kartongskiva motsv. Skjutning med liten exponering över föremål: Vapnet läggs på sidan mot bordet. Stödhanden håller runt rödpunktssikte/knytnäve under handskyddet. Skjuthanden greppar pistolgreppet. Axelstödet kan läggas mot axeln eller vara opåverkat beroende på skjutstödet höjd och skyttens fysiska förutsättningar. Visa så lite yta som möjligt mot målet.		

Övning 98 Skjutning från eldställning med skjutstöd med liten exponering över föremål

Avstånd	50 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående färdigställning	
Antal	2 träff - 1 serier från med liten exponering över föremål. Skjut från både robotställning samt hukande ställning beroende på skjutstödet höjd	
Träffkrav	2 per ställning – SSSM	
Målyta	ABC	D-zon minus A-zon
Fokus	Kärnlinjen ska gå fri från skjutstödet. Hitta ställning och fattning som ger bra stöd och inte belastar handskydd mer än nödvändigt.	
<p><i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Använd oömt bord motsv i motorhuvshöjd som skjutstöd. Försök hitta i olika höjder. Skydda vid behov bordsyta med kartongskiva motsv. Skjutning med liten exponering över föremål: Vapnet läggs på sidan mot bordet. Stödhanden håller runt rödpunktssikte/knytnäve under handskyddet. Skjuthanden greppar pistolgreppet. Axelstödet kan läggas mot axeln eller vara opåverkat beroende på skjutstödet höjd och skyttens fysiska förutsättningar. Visa så lite yta som möjligt mot målet. Skjuts från robotställning, knästående och hukande beroende på skjutstödet höjd och skyttens fysiska förutsättningar.</p>		

Övning 99 Skjutning genom skottglugg – torrövning

Avstånd	50 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående färdigställning	
Antal	Torröva: Skjutning genom skottgluggar i varierande höjd och med varierande lutning på vapnet. Tillämpa skjutställning efter behov. Torröva från skjut- respektive stödaxel.	
Träffkrav		
Fokus	Kärnlinjen ska gå fri från skjutstödet. Tillämpa skjutställningar efter behov.	
<p><i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Använd stabilt skjutstöd. Kontrollera att mynningar går fria. Teknik vid byte av glugg: Vapnet flyttas i längsled. Bak, flytta, fram. Mynningen pekar mot målet. Märk ev. upp målen med tydlig färg, bokstav eller motsv. Det kan vara svårt att urskilja sitt mål.</p>		

Övning 100 Skjutning genom skottglugg

Avstånd	50 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående färdigställning	
Antal	Skjut 2 träff genom varje skottglugg. Tillämpa skjutställning efter behov. Övningen genomförs en gång från skjut- eller stödaxel.	
Träffkrav	2 per glugg – SSSM	
Målyta	ABC	D-zon minus A-zon
Fokus	Kärnlinjen ska gå fri från skjutstödet. Tillämpa skjutställningar efter behov.	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Kontrollera att mynningar går fria. Använd stabilt skjutstöd.		

Delmoment 26 – Skjutning med burna sensorer 2**Målsättning**

Kunna verka i mörker med burna sensorer från båda axlarna, olika typer av begränsningar, tillämpade skjutställningar, skydd, skjutstöd samt genom skottglugg.

Genomförande

Skjut ett urval av övningar ur delmoment 21-25 med burna sensorer.

Delmoment 27 – Rörligt mål**Målsättning**

Få förståelse och känsla för hur mycket framförhållning som behövs vid olika farter och avstånd.

Genomförande

Fallmål kan med fördel användas. Om fallmål finns bör flera serier genomföras.

Övning 101 Rörligt mål – torrövning

Avstånd	30 m
Mål	1/1 figur profil, 4 m/s (15 km/h). Löpsträcka 20 m.
Ställning	Stående färdigställning
Antal	Torröva tekniker och framförhållningsavstånd. 1. Svinga förbi – gå in i målet bakifrån och accelerera förbi. Avfira när kornpunkten är på väg att passera riktpunkten. 2. Målföljning – konstant framförhållning. 3. Syftpunkt. Välj riktpunkt framför målet, låt målet köra in mot riktpunkten. Avfira när målet är på väg att passera riktpunkten – används vid små eldområden.
Träffkrav	
Fokus	Teknik för målföljning
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Teknik för målföljning. Om möjligt skjut övningen med fallmål.	

Övning 102 Rörligt mål

Avstånd	30 m
Mål	1/1 figur profil, 4 m/s (15 km/h). Löpsträcka 20 m
Ställning	Stående färdigställning
Antal	3 träff per riktning – 2 serier
Träffkrav	3 – SSSM
Målyta	HAXBCD Hela tavlan
Fokus	Teknik för målföljning
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Teknik för målföljning. Om möjligt skjut övningen med fallmål.	

Övning 103 Rörligt mål

Avstånd	50 m
Mål	1/1 figur profil, 4 m/s (15 km/h), Löpsträcka 20 m
Ställning	Valfri
Antal	3 träff per riktning – 2 serier
Träffkrav	3 – SSSM
Målyta	HAXBCD Hela tavlan
Fokus	Teknik för målföljning
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Teknik för målföljning. Om möjligt skjut övningen med fallmål.	

Delmoment 28 – Skjutning under förflyttning

Skjutövningarna i detta delmoment är de tillåtna skjutövningar som anges som ”grundövningar” i SÄkR.⁵ Stegringsplanen utgörs av att övningarna genomförs i angiven ordning.

Förkunskapskrav innan detta delmoment påbörjas är godkänd skjututbildning BAS. Övningarna genomförs med fördel med hjälp av fallmål och om möjligt på skjutfält.

Målsättning

Skytten ska få förståelse för när det är lämpligt att skjuta under förflyttning och kunna träffa flera mål under egen förflyttning.

Övning 104 Skjutning under framryckning – torrövning

Avstånd	10-15 m
Mål	1/1 figur
Ställning	Färdigställning -> gående anläggning
Antal	Torröva skjutning under framryckning framåt, åt båda sidorna samt bakåt. Prova både att backa och att gå framåt och skjuta bakåt. Genomförs i fyrkant enligt övning 103.
Träffkrav	
Fokus	SAR. Sikt bilden styr när skottet avfyras. Eldgivning sker när skytten är i rörelse.
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Förståelse för när skjutning under framryckning är lämplig. Sikt bilden styr när skottet avfyras. Övningen genomförs en gång från skjut- respektive stödaxel, samt med- och moturs runt fyrkanten.	

Övning 105 Skjutning under framryckning – fyrkanten

Avstånd	10-15 m
Mål	1/1 figur
Ställning	Färdigställning -> gående anläggning
Antal	3 träff per riktning – 1 serie per framryckningsriktning.
Träffkrav	3 – SSSM
Målyta	HAXBCD Hela tavlan
Fokus	SAR. Sikt bilden styr när skottet avfyras. Eldgivning sker när skytten är i rörelse.
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> kapa fyrkant med 5 m sidor med närmsta konen 10 m från målet. Börja vid bakre höger kon (högerskytt). På kommandot ” Framåt ” framrycker soldaterna. Byter riktning vid konen och rör sig ett varv runt tillbaka till utgångsläget. Skjuter 3 träff per sträcka utan att stanna.	

⁵ Se SÄK R EHV/PV kap 1.

Vid förflyttning bakåt – ena serien gå med tårna framåt, andra serien backa med hämlarna först. Övningen genomförs en gång från skjut- eller stödaxeln, samt med- och moturs runt fyrkanten.

Säkerhet: Mynning – Finger, bibehåll balansen.

Övning 106 Skjutning under förflyttning - X:et

Avstånd	10 – 15 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående färdigställning -> Knästående utan stöd	
Antal	3 träff per riktning – 1 serie per riktning	
Träffkrav	3 – SSSM	
Målyta	HAXBCD	Hela tavlan
Fokus	SAR. Eldgivning sker när skytten är i rörelse.	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i>		
Utgå från fyrkanten i övning 103. Markera mitten med en kon som ska symbolisera skydd.		
Börja varje serie från någon av ytterkonerna.		
På kommando ” Framåt ” framrycker soldaterna i riktning mot mittenkonen, skyddet. Skytten skjuter sig ner till knästående vid mittenkonen.		

Övning 107 Stridsparsövning - framryckning, förbiskjutning

Avstånd	25 - 15 m	
Mål	2 x 1/1 figur per skytt Ca 5 meter mellan soldaternas målgrupper	
Ställning	Stående färdigställning -> knästående -> liggande	
Antal	2 träff per ställning - 2 serier	
Träffkrav	6 – SSSM	
Målyta	HAXBCD	Hela tavlan
Fokus	På soldaternas rörelse, mynning och finger	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i>		
Börja 25 m från målen		
2:an 5m bakom 1:an och 5m förskjutet i sida åt höger		
På kommando ” Framåt ” framrycker soldaterna		
Eldkommando då 1:an passerat 20 m markeringen		
1:an skjuter sig ner i knästående (åt vänster) och intar liggande färdigställning		
2:an skjuter mot sina figurer sig ner i knästående (åt höger) och intar slutligen liggande färdigställning i jämnhöjd med 1:an.		
Ingen eldgivning i liggande ställning.		
Säkerhet: Antal skyttar		

Övning 108 Framryckning genom dörröppning – torrövning

Avstånd	5 - 10 m
Mål	1 x 1/1 figur
Ställning	Stående färdigställning -> gående anläggning
Antal	Torrövning enligt övning 107
Träffkrav	
Fokus	Fokus på avfyrning och att den sker i rörelsen
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Vapenhantering och fotarbete.	

Övning 109 Framryckning genom dörröppning

Avstånd	5 - 10 m	
Mål	1 x 1/1 figur	
Ställning	Stående färdigställning -> gående anläggning	
Antal	3 träff - 2 serier. 1 från vänster sida dörren, 1 från höger sida dörren	
Träffkrav	3 – SSSM	
Målyta	HAXBCD	Hela tavlan
Fokus	Fokus på avfyrning och att den sker i rörelsen	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Utgångsläge 1 meter från öppningen vid väggen stående vänd mot öppningen. På kommandot ” Framåt ” framrycker soldaten in igenom öppningen – går mot hotet och skjuter under förflyttningen och tar eldställning. Fokus på avfyrning och att den sker i rörelsen samt fosisättning vid passage av dörröppning.		

Övning 110 Stridsparsövning, framryckning genom dörröppning – torrövning

Avstånd	5 - 10 m
Mål	1-2 x 1/1 figur/skytt
Ställning	Stående färdigställning -> gående anläggning
Antal	Torrövning enligt övning 109
Fokus	Vapenhantering och förbiskjutningsregler
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Torrövning enligt övning 109	

Övning 111 Stridsparsövning, framryckning genom dörröppning

Avstånd	5 - 10 m	
Mål	1-2 x 1/1 figur/skytt	
Ställning	Stående färdigställning -> gående anläggning	
Antal	3 träff - 8 serier. 2 från vänster sida 2 från höger sida. 2 som 1:a 2 som 2:a.	
Träffkrav	3 – SSSM	
Målyta	HAXBCD	Hela tavlan
Fokus	Vapenhantering och förbiskjutningsregler	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i>		
Utgångsläge 1:an, 1 meter från öppningen, vid väggen stående färdigställning mot öppningen. 2:an direkt bakom 1:an. På kommandot ” Framåt ” framrycker soldaterna in igenom öppningen - 1:an väljer håll och skjuter under förflyttning. 2:an går åt andra hållet i öppningen och skjuter under förflyttning. Fokus på 2:ans vapenhantering vad gäller riktning och omställare.		

Övning 112 Omgång, framryckning genom dörröppning – torrövning

Avstånd	5 - 10 m	
Mål	1-2 x 1/1 figur/skytt	
Ställning	Stående färdigställning -> gående anläggning	
Antal	Torrövning enligt övning 111	
Fokus	Vapenhantering och förbiskjutningsregler	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i> Torrövning enligt övning 111		

Övning 113 Omgång, framryckning genom dörröppning

Avstånd	5 - 10 m	
Mål	1-2 x 1/1 figur/skytt	
Ställning	Stående färdigställning -> gående anläggning	
Antal	3 träff - 8 serier. Alla skyttar på alla positioner från båda sidor dörren	
Träffkrav	3 – SSSM	
Målyta	HAXBCD	Hela tavlan
Fokus	Vapenhantering och förbiskjutningsregler	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i>		
Utgångsläge 1:an, 1 meter från öppningen, vid väggen stående i färdigställning mot öppningen. 2:an, 3:an och 4:an direkt bakom 1:an. På kommandot ” Framåt ” framrycker soldaterna in igenom öppningen 1:an väljer håll och skjuter under förflyttning. 2:an går åt andra hållet i öppningen och skjuter under förflyttning. 3:an går åt andra hållet i öppningen och skjuter under förflyttning. 4:an går åt andra hållet i öppningen och skjuter under förflyttning.		

Delmoment 29 – Nödförfarande Eldhandgrepp

Målsättning

Skytten ska utan belastning i stående och liggande ställning kunna genomföra eldhandgrepp med en hand/arm.

Omfattning

Eldhandgrepp vid ladda, magasinbyte, omladdning och åtgärder vid eldabrott.

Situation: Vänster hand är obrukbar. Höger hand är obrukbar. Vänster arm är obrukbar. Höger arm är obrukbar.

FARA!

Laddblind används intill dess erforderlig kompetens nås

Övning 114 Nödförfarande laddning – torrövning

Avstånd	20 m
Mål	1/1 figur
Ställning	Stående - vapen hängande i vapenrem. Inget magasin i vapnet, magasinerna förvaras i magasinsficka. Laddblind används.
Antal	3 serier med vänster/höger hand samt vänster/höger arm utslagen.
Träffkrav	
Fokus	Säker vapenhantering, inga kroppsdelar framför mynning. Inte osäkra innan vapnet pekar mot målet.
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Ladda vapnet med angiven begränsning och gör anläggning. Mynningsmedvetenhet. Torröva från skjut- respektive stödaxeln.	

Övning 115 Nödförfarande laddning utslagen arm

Avstånd	20 m
Mål	1/1 figur
Ställning	Stående - vapen hängande i vapenrem. Inget magasin i vapnet, magasinerna förvaras i magasinsficka.
Antal	2 träff – 3 serier med vänster respektive höger arm utslagen.
Träffkrav	2 – SSSM
Målyta	HAXBCD Hela tavlan
Fokus	Säker vapenhantering, inga kroppsdelar framför mynning. Inte osäkra innan vapnet pekar mot målet.
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Ladda vapnet med angiven begränsning och skjut två träff. Mynningsmedvetenhet. Övningen genomförs från skjut- respektive stödaxeln.	

Övning 116 Nödförfarande magasinbyte/omladdning – torrövning

Avstånd	20 m
Mål	1/1 figur
Ställning	Stående - anläggning. Laddblind används.
Antal	3 serier magasinbyte respektive omladdning med vänster/höger hand samt vänster/höger arm utslagen.
Träffkrav	
Fokus	Säker vapenhantering, inga kroppsdelar framför mynning.
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Börja i anläggning med angiven begränsning. Byt magasin respektive ladda om, avsluta i anläggning Mynningsmedvetenhet. Torröva från skjut- respektive stödaxeln.	

Övning 117 Nödförfarande magasinbyte utslagen arm

Avstånd	20 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående - anläggning.	
Antal	2 träff – 3 serier med vänster respektive höger arm utslagen.	
Träffkrav	2 – SSSM	
Målyta	HAXBCD	Hela tavlan
Fokus	Säker vapenhantering, inga kroppsdelar framför mynning.	
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Börja i anläggning med angiven begränsning. Byt magasin/ladda om och skjut två träff. Mynningsmedvetenhet. Övningen genomförs från skjut- respektive stödaxeln.		

Övning 118 Nödförfarande åtgärd eldavbrott – torrövning

Avstånd	20 m
Mål	1/1 figur
Ställning	Stående - anläggning. Laddblind används.
Antal	3 serier åtgärd eldavbrott öppen mekanism respektive eldavbrott stängd mekanism. Genomförs med vänster/höger arm utslagen. Använd laddblind.
Träffkrav	
Fokus	Säker vapenhantering, inga kroppsdelar framför mynning.
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Börja i anläggning med angiven begränsning. Stängd mekanism: Laddblind i patronläget, magasin med laddblind i vapnet. Öppen mekanism: Laddblind/tomhylsa klämd i utkastarhålet, magasin med laddblind i vapnet. Åtgärda eldavbrottet, avsluta i anläggning. Mynningsmedvetenhet. Torröva från skjut- respektive stödaxeln.	

Övning 119 Nödförfarande åtgärd eldavbrott stängd mekanism utslagen arm

Avstånd	20 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående - anläggning.	
Antal	2 träff – 3 serier med vänster respektive höger arm utslagen.	
Träffkrav	2 – SSSM	
Målyta	HAXBCD	Hela tavlan
Fokus	Säker vapenhantering, inga kroppsdelar framför mynning.	
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Börja i anläggning med angiven begränsning. Laddblindpatron i patronläget, magasin med minst fem skott i vapnet. Åtgärda eldavbrottet och skjut två träff. Mynningsmedvetenhet. Övningen genomförs från skjut- respektive stödaxeln.		

Övning 120 Nödförfarande åtgärd eldavbrott öppen mekanism utslagen arm

Avstånd	20 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående - anläggning.	
Antal	2 träff – 3 serier med vänster respektive höger arm utslagen.	
Träffkrav	2 – SSSM	
Målyta	HAXBCD	Hela tavlan
Fokus	Säker vapenhantering, inga kroppsdelar framför mynning.	
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i> Börja i anläggning med föreskriven begränsning. Laddblind/tomhylsa klämd i utkastarhålet, magasin med minst fem skott i vapnet. Åtgärda eldavbrottet och skjut två träff. Mynningsmedvetenhet. Övningen genomförs från skjut- respektive stödaxeln.		

Delmoment 30 – Automateld

Målsättning

Att utan belastning i stående ställning kunna skjuta kontrollerade eldskurar.

OBSERVERA!

Beakta lokala bestämmelser beträffande automateld.

Övning 121 Eldskur

Avstånd	10 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående - färdigställning.	
Antal	4 skott – 4 serier	
Träffkrav	4 – SSSM	
Målyta	HAXBCD	Hela tavlan
Fokus	Säker vapenhantering, rekylkontroll.	
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i>		
Börja i färdigställning. Säkringsomställaren i läget för automateld.		
Sträva efter att ha en så god rekylkontroll som möjligt. Driv vapnet mot målet.		
Säkerhet: Kontroll på mynningen hela tiden, inga stegringar utanför kulfång.		
Säkerhetskontrollant beredd att ingripa.		

Övning 122 Höftskott

Avstånd	10 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående – grundställning.	
Antal	4 skott – 4 serier	
Träffkrav	2 – SSSM	
Målyta	HAXBCD	Hela tavlan
Fokus	Säker vapenhantering, rekylkontroll.	
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i>		
Från grundställning förs vapnet ner till höfthöjd. Axelstödet trycks mot höftens utsida med underarmen.		
Sträva efter att ha en så god rekylkontroll som möjligt. Driv vapnet mot målet.		
Säkerhet: Kontroll på mynningen hela tiden, inga stegringar utanför kulfång.		
Stridsparskamrat beredd att ingripa.		

Övning 123 Eldskur med infällt axelstöd

Avstånd	10 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående – grundställning.	
Antal	4 skott – 4 serier	
Träffkrav	2 – SSSM	
Målyta	HAXBCD	Hela tavlan
Fokus	Säker vapenhantering, rekyllkontroll.	
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i>		
Vapenremmen fastsatt i främre och mellersta rembygel alternativt konfigurerad för kort slinga. Vapnet hänger i remmen med axelstödet infällt. Målen bekämpas med axelstödet infällt. Sträck ut vapnet så att remmen spänns mot kroppen.		
Sträva efter att ha en så god rekyllkontroll som möjligt. Driv vapnet mot målet.		
Säkerhet: Kontroll på mynningen hela tiden, inga stegringar utanför kulfång.		
Stridsparskamrat beredd att ingripa.		

Övning 124 Långa eldskurar

Avstånd	10 m	
Mål	2 x 1/1 figur med ca 1 meters avstånd i sida	
Ställning	Stående – färdigställning.	
Antal	8-10 skott – 4 serier	
Träffkrav	6 – SSSM , båda målen träffade.	
Målyta	HAXBCD	Hela tavlan
Fokus	Säker vapenhantering, rekyllkontroll.	
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i>		
Börja i färdigställning. Säkringsomställaren i läget för automateld.		
Båda målen bekämpas i samma eldskur.		
Sträva efter att ha en så god rekyllkontroll som möjligt. Driv vapnet mot målet.		
Säkerhet: Kontroll på mynningen hela tiden, inga stegringar utanför kulfång.		
Säkerhetskontrollant beredd att ingripa.		

Delmoment 31 – Skjutning med påtagna skidor eller snöskor

Övningarna genomförs med fördel med hjälp av fallmål och om möjligt på skjutfält.

Trampa till en yta om 3x3 m där skytten ska öva.

Variera handbeklädning under övningarna.

Torröva samtliga övningar inledningsvis.

Målsättning

Med påtagna skidor eller snöskor, från olika skjutställningar med varierande belastning och med stöd kunna träffa mål upp till 100 m.

OBSERVERA!

Beakta utbildningsståndpunkten vad gäller skidåkning. Halkrisk/fallrisk medför risk för vådaskott.

Övning 125 Klockan runt – skidor

Avstånd	50 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående – knästående – liggande	
Antal	<p>Utgångsläge skidmarsch stillastående. Inled med grundställning grundläggande eldberedskap, stegra därefter till högre och högsta eldberedskap och variera däremellan. Inled med skjuthandske av, stegra därefter till tumhandske på och att kasta eller bita av handsken vid eldöppnande.</p> <p>Skjut 2 träff, flytta skyttens vinkel mot målet mellan varje serie. Kl 12 (skidspetsarna pekar mot målet), kl 3, 6, 9, avsluta med kl 12. Skidornas vinkel mot målet bibehålls, rotera överkropp, höfter och knän. Identifiera när du behöver övergå från att skjuta från skjutaxel till att skjuta från stödaxel. Sträva efter att kunna verka hela varvet runt, hitta din begränsning. Genomförs från skjut- eller stödaxel.</p> <p>Genomförs ett varv stående, därefter ett varv knästående. Avsluta med ett varv i liggande skjutställning från Y-ställning, K-ställning, liggande på rygg, K-ställning liggande på andra sidan och avsluta med liggande på stödsidan med huvudet framåt och fötterna bakåt. Ge akt på risken att skjuta genom skidorna vid skjutning i K-ställning Se <i>Reglemente Skjutning Ak</i> 9.6 samt övning 81,85 och 92 i denna handbok.</p>	
Träffkrav	Samtliga träff – Egen takt	
Målyta	HAXBCD	Hela tavlan
Fokus	Säker vapenhantering, svep ej kamrater. Skjut endast när sikt bilden är tillräcklig. Balans	
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i>		
<p>Sträva efter att ha en så god rekyllkontroll som möjligt i varje läge, anpassa och tillämpa dock när det behövs. Det viktiga är att sikt bilden är tillräcklig och att avfyringen är tillräckligt kontrollerad. Säkerhet: Kontroll på mynningen hela tiden, inga svepningar. Stridsparskamrat beredd att ingripa.</p>		

Övning 126 Skjutning vid skidmarsch mot målen

Avstånd	100-50 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående – knästående	
Antal	2 träff per eldöppnande – 3 serier. En stående, en knästående, en stående+knästående.	
Träffkrav	2 – SSSM	
Målyta	HAXBCD	Hela tavlan
Fokus	Säker vapenhantering, rekylkontroll.	
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i>		
Utgångsläge skidmarsch på 100m skjutavstånd, vapen i grundställning med grundläggande eldberedskap (myningen snett uppåt).		
På kommando: åk sakta framåt. På eldkommando – stanna och skjut två träff så snart som möjligt. Efter första eldöppnandet hålls vapnet i grundställning med förhöjd eldberedskap (myningen nedåt). Ca 5 eldöppnanden per serie.		
Vid 50 m skjutavstånd kommenderas eld upphör, skyttarna skidar tillbaka till utgångsläget.		
Första serien skjuts stående. Andra skjuts knästående och tredje serien skjuts två träff stående, därefter två träff knästående.		

Övning 127 Skjutning vid skidmarsch från målen

Avstånd	50-100m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående – knästående	
Antal	2 träff per eldöppnande – 3 serier. En stående, en knästående, en stående+knästående.	
Träffkrav	2 – SSSM	
Målyta	HAXBCD	Hela tavlan
Fokus	Säker vapenhantering, rekylkontroll.	
<i>Genomförande/ instruktörskontroller:</i>		
Utgångsläge skidmarsch på 50m skjutavstånd med ryggen mot målen, vapen i grundställning med grundläggande eldberedskap (myningen snett uppåt).		
På kommando: åk sakta framåt (mot 100m-avståndet). På eldkommando – stanna, vrid bakåt tillräckligt mycket och skjut två träff så snart som möjligt. Efter första eldöppnandet hålls vapnet i grundställning med förhöjd eldberedskap (myningen nedåt). Vid 100 m skjutavstånd kommenderas eld upphör.		
Första serien skjuts stående. Andra skjuts knästående och tredje serien skjuts två träff stående, därefter två träff knästående.		

Övning 128 Skjutning vid skidmarsch parallellt med målen

Avstånd	50-100m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående – knästående	
Antal	2 träff per eldöppnande – 2 serier. En medsols slinga, en motsols	
Träffkrav	2 – SSSM	
Målyta	HAXBCD	Hela tavlan
Fokus	Säker vapenhantering, rekylkontroll.	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i>		
<p>Utgångsläge skidmarsch på 50m skjutavstånd med målen rakt i sida, vapen i grundställning med grundläggande eldberedskap (mynningen snett uppåt). Målen står med ca 10 m avstånd emellan sig. Skjutlaget skidar i slinga i varandras spår med motsvarande avstånd till framförvarande och bakomvarande skytt som avstånden mellan målen.</p> <p>På kommando: åk sakta framåt. Efterhand som målen blir skjutbara 90 grader mot skidriktningen stannar skytten och skjuter två träff så snart som möjligt. Efter första eldöppnandet hålls vapnet i grundställning med förhöjd eldberedskap (mynningen nedåt).</p> <p>Efter första varvet åks ett varv till, den gången skjuts två träff från knästående ställning.</p> <p>Efter andra varvet byts åkriktning och två likadana varv genomförs med skjutriktning åt andra hållet.</p>		

Övning 129 Klockan runt -skjutning med stavstöd

Avstånd	50 m	
Mål	1/1 figur	
Ställning	Stående – knästående.	
Antal	2 träff per ställning – 4 serier	
Träffkrav	Samtliga träff –egen takt	
Målyta	HAXBCD	Hela tavlan
Fokus	Säker vapenhantering, rekylkontroll.	
<i>Genomförande/instruktörskontroller:</i>		
<p>Genomförs enligt övn 124 fast i stående och knästående och med stavstöd. Skjut två träff från respektive armvecksstöd, klyka och stöd mot stavarna i varje riktning.</p> <p>Genomförs ett varv stående, därefter ett varv knästående.</p>		

6. Prisskjutning

Prisskjutning genomförs för att stimulera och belöna skjutskickligheten hos skyttar och deras instruktörer. Skytten får ett bevis på sin skicklighet genom medaljer och märken. Prisskjutning genomförs även för att stimulera till att upprätthålla den skjutskicklighet som utbildningsarbetet och krigsplaceringen kräver. Förbandens resultat speglar indirekt även chefers prioriteringar och instruktörers kompetens. Hur skyttemedaljer och märken bärs regleras i *Reglemente Uniformsbestämmelser*.

Bild 6.1 Arméns skyttemedalj (silver) och Automatvapenmärke (guld). Johan Ström/Försvarsmakten

6.1. Bedömningar och krav

6.1.1. Genomförande

Var och en av de tre övningarna (se *kapitel 6.3*) skjuts med tre serier. Helfigur 2020 används. Skjuttiden mäts med skjuttimer och tiden mäts mellan startsignal och sista skott. Skytten får i övning 1 och 2 bättre dåliga skott genom att skjuta fler än tre skott, de bästa träffarna räknas. Observera att det inte är meningen att skyttarna ska försöka utnyttja reglerna genom att skjuta orimligt många skott väldigt fort utan bättringen ska komma som en effekt av att skytten läser riktmedlen. Poängkvoten beräknas enligt *kapitel 1.3.1*.

Innan prisskjutningsserierna skjuts bör skyttarna få tillfälle att kontrollskjuta och vid behov skottställa sitt vapen.

Det är tillåtet att skjuta en prisskjutning per halvår och endast ett försök per tillfälle. Ett tillfälle omfattar tre serier vardera av de tre övningarna nedan.

6.1.2. Krav

Vapenhantering ska genomföras enligt respektive manual och *SäkeR*. Vid osäker eller felaktig vapenhantering blir skytten underkänd.

Övning 1 och 2 belönas med skyttemärke och skyttemedalj. Övning 3 belönas med automatvapenskyttemärke.

För att bli tilldelad skyttemärke i silver, skyttemedalj i silver, automatvapenskyttemärke i brons eller silver behöver 1 av 3 serier uppfylla angiven poängkvot. För att bli tilldelad skyttemedalj i guld eller automatvapenskyttemärke i guld behöver 2 av 3 serier uppfylla angiven poängkvot.

Tabell 6.1 Poängkvotskrav för tilldelning av skyttemärke alternativt skyttemedalj.

3 serier skjuts	Skyttemärke	Skyttemedalj Silver	Skyttemedalj Guld
Övn 1 Ak 5C/D	1,6	2,0	2,4 (2 av 3 serier)
Övn 2 Ak 5C/D	1,6	2,0	2,4 (2 av 3 serier)
Övn 1 Ak 4B/C	1,6	2,0	2,4 (2 av 3 serier)
Övn 2 Ak 4B/C	1,6	2,0	2,4 (2 av 3 serier)

Tabell 6.2 Poängkvotskrav för tilldelning av Automatvapenmärke.

3 serier skjuts	Automatvapenmärke Brons	Silver	Guld
Övn 3 Ak 5C/D	3,2	4,0	4,8 (2 av 3 serier)
Övn 3 Ak 4B/C	2,8	3,5	4,2 (2 av 3 serier)

Exempel 1 Ak 5C

Övning 1. Serie 1: 2,0 Serie 2: 2,2 Serie 3: 2,5

Övning 2. Serie 1: 2,5 Serie 2: 2,3 Serie 3: 2,4

Skytten tilldelas skyttemedalj i silver

Exempel 2 Ak 5C

Övning 1. Serie 1: 2,4 Serie 2: 1,5 Serie 3: 2,4

Övning 2. Serie 1: 2,4 Serie 2: 1,5 Serie 3: 2,5

Skytten tilldelas skyttemedalj i guld

Exempel 3 Ak 4C

Övning 3. Serie 1: 2,8 Serie 2: 3,4 Serie 3: 3,5

Skytten tilldelas automatvapenskyttemärke i silver

6.2. Utrustning

Tillåtna vapen är Ak 5C, Ak 5D, Ak 4B och Ak 4C. Skytten bär för förbandet reglementerad stridsutrustning inklusive hjälm. Samtliga övningar skjuts med samma vapen, riktmedel och utrustning.

6.3. Övningar

Övning 1 Valfri liggande med stöd

Avstånd	100 m
Mål	1/1-figur
Ställning	Stående grundställning -> Valfri liggande skjutställning. Stöd är tillåtet. (ryggsäck, terrängföremål, magasin, skjutstöd. Benstöd är inte tillåtna)
Antal	Tre serier skjuts
Krav	Se separat tabell
<i>Genomförande och instruktion till skytten:</i> ” Startposition: Stående grundställning bakom eldställningen. På signal inta liggande skjutställning, med stöd om så önskas. Skjut tre träff i tilldelad figur. Har skytten några frågor?”	

Övning 2 Knästående eller sittande

Avstånd	100 m
Mål	1/1-figur
Ställning	Stående grundställning -> Valfri knästående eller sittande skjutställning
Antal	Tre serier skjuts
Krav	Se separat tabell
<i>Genomförande och instruktion till skytten:</i> ” Startposition: Stående grundställning bakom eldställningen. På signal inta knästående skjutställning. Skjut tre träff i tilldelad figur. Har skytten några frågor?”	

Övning 3 Målväxling flera mål

Avstånd	20 m
Mål	3 x 1/1-figur med ca 1 meters lucka
Ställning	Stående med ryggen mot målen -> Stående skjutställning
Antal	2+2+2 skott, omladdning, 2+2+2 skott. Tre serier skjuts
Krav	Se separat tabell
<i>Genomförande och instruktion till skytten:</i> ” Startposition: Stående grundställning med ryggen mot målen. Vapnet laddat med ett magasin med sex patroner. På signal vänd om och skjut i stående ställning två skott mot varje av de tre tilldelade 1/1 figurerna. Genomför en omladdning med ett magasin som finns i en stängd magasinshicka och skjut i stående ställning ytterligare två skott mot varje av de tre tilldelade 1/1 figurerna. Har skytten några frågor?”	

Bilaga 1 – Prov vapenhantering och säkerhetsbestämmelser automatkarbin

Detta prov är ett av kraven för att bli godkänd brukare på basnivå.

Moment 1-10 genomförs innan första skjutövningen.

Moment 1

Skytten ska med egna ord eller i skrift redogöra för de fyra grundläggande säkerhetsreglerna för vapenhantering.

Moment 2

Skytten ska med egna ord eller i skrift beskriva begreppet ”Ofarlig riktning”.

Moment 3

Skytten ska med egna ord eller i skrift beskriva vad som gäller för överlämning av vapen.

Moment 4

Skytten ska med egna ord eller i skrift redogöra för när hörselskydd och skyddsglasögon ska bäras.

Moment 5

Skytten ska med egna ord eller i skrift kunna skilja på laddblind patron, skarp patron, spårlyspatron och lös patron.

Moment 6

Skytten står med oladdat och tomt vapen i grundställning. Magasin med laddblind bärs i utrustning.

Händelse: Provledare kommenderar ”**Ladda**”.

Handling: Skytten laddar vapnet enligt bestämmelserna i manual.

Moment 7

Skytten står med laddat vapen i grundställning.

Händelse: Provledare kommenderar ”**Färdigställning**”.

Handling: Skytten intar färdigställning.

Moment 8

Skytten står med laddat vapen i färdigställning.

Händelse: Provledare kommenderar ”**Anläggning**”.

Handling: Skytten intar anläggningsställning.

Moment 9

Skytten står med laddat vapen i anläggning.

Händelse: Provledare kommenderar ”**Grundställning**”.

Handling: Skytten intar grundställning.

Moment 10

Skytten står med laddat vapen i grundställning.

Händelse: Provledare kommenderar ”**Patron ur**”.

Handling: Skytten genomför patron ur enligt bestämmelserna i manual.

Moment 1-10 måste genomföras innan första skjutövningen.

Moment 11

Skytten ska med egna ord eller i skrift ange vapnets riskområde med hänsyn till tryckpåverkan, riskvinkel för sidspridning (V) och riskvinkel vid studs (Q) i hårda föremål och träd.

Moment 12

Skytten ska med egna ord eller i skrift beskriva begreppen ”skjutgräns” och ”eldområde”.

Moment 13

Skytten ska med egna ord eller i skrift redogöra för när vapnet får vara osäkrat.

Moment 14

Skytten ska med egna ord eller i skrift ange hur många skott som får skjutas i snabb följd.

Moment 15

Skytten ska med egna ord eller i skrift ange det kortaste avstånd som är tillåtet till ammunitionsupplag eller lastat ammunitionsfordon i samband med rökning eller annat användande av öppen eld.

Referenser

- SäkR G
- SäkR Ehv/Pv
- Reglemente Skjutning Automatkarbin
- Manual Ak 5 resp. Ak 4B.

Bedömnings- och svarsprotokoll

1. Redogör för de fyra grundläggande säkerhetsreglerna för vapenhantering.	G	U
2. Beskriv begreppet ”ofarlig riktning”.	G	U
3. Beskriv vad som gäller för överlämning av vapen.	G	U
4. Redogör för när hörselskydd och skyddsglasögon ska bäras.	G	U
5. Skilj på laddblind patron, skarp patron, spårljus patron och lös patron.	G	U

6. Ladda - Bedömning av handlingar.		G	U
Godkända Mynningsmedveten. Vapnet hålls om pistolgreppet i ofarlig riktning med pekfingret utanför varbygel. Genomför åtgärder enligt manual.	Underkända Osäker vapenhantering - pekar på sig själv eller kamrat. Vapnet blir inte laddat.		
7. Färdigställning - Bedömning av handlingar.		G	U
Godkända Mynningsmedveten. Vapnet osäkras. Fingret utanför varbygel. Blicken ovanför riktmedlen.	Underkända Osäker vapenhantering - pekar på sig själv eller kamrat. Vapnet är säkrat. Fingret innanför varbygel. Tittar genom riktmedlen.		
8. Anläggning - Bedömning av handlingar.		G	U
Godkända Mynningsmedveten Vapnet är osäkrat Fingret på avtryckaren - tryckpunkt tagen Siktat genom riktmedlen	Underkända Osäker vapenhantering pekar på sig själv eller kamrat Vapnet är säkrat Fingret utanför varbygel Blicken ovanför riktmedlen		
9. Grundställning - Bedömning av handlingar		G	U
Godkända Mynningsmedveten. Vapnet säkras. Fingret utanför varbygel. Blicken ovanför riktmedlen.	Underkända Osäker vapenhantering pekar på sig själv eller kamrat. Vapnet är osäkrat. Fingret innanför varbygel. Tittar genom riktmedlen.		
10. Patron ur - Bedömning av handlingar.		G	U
Godkända Mynningsmedveten. Fingret är utanför varbygel. Genomför åtgärder enligt manual. Vapnet blir oladdat.	Underkända Osäker vapenhantering pekar på sig själv eller kamrat. Vapnet är osäkrat. Fingret innanför varbygel. Vapnet förblir laddat.		
Datum och tid:	Förband och plats:		
Kommentarer:	Resultat Mom 1-10	G	U
Namn	FMID/Nummer	Signatur	
Skytten			
Provförrättare			

11. Ange vapnets riskområde med hänsyn till tryckpåverkan, riskvinkel för sidspridning (V) och riskvinkel vid studs (Q) i hårda föremål och träd.			G	U
12. Beskriv begreppen "skjutgräns" och "eldområde".			G	U
13. Redogör för när vapnet får vara osäkrat.			G	U
14. Ange hur många skott som får skjutas i snabb följd.			G	U
15. Ange det kortaste avstånd till ammunitionsupplag eller lastat ammunitionsfordon som rökning eller annat förande av öppen eld får ske.			G	U
Datum och tid:		Förband och plats:		
Kommentarer:		Resultat Mom 1-15		G U
	Namn	FMID/Nummer	Signatur	
Skytten				
Provförrättare				

Bilaga 2 – Omutbildning mellan vapen

Omutbildning mellan automatkarbiner för skyttar som har fullständig skjututbildning består i att genomföra delmoment enligt nedanstående. En förutsättning för omutbildning är att skytten är fullständigt utbildad sedan tidigare. Om skytten bara är delvis utbildad ska utbildningen kompletteras med det nya vapensystemet.

Ingående delar

Grundövningar (tillämpliga delar)

- Övning 2 – Delars namn och grundläggande funktion.
- Övning 3 – Ladda och patron ur.
- Övning 4 – Ammunitionskunskap.
- Övning 8 – Stridsparsvis torrövning.
- Övning 11 – Vapenställningar (vapenställningar och vapenremmen).
- Övning 13 – Vapenkontroll.
- Övning 14 – Åtgärder före och efter skjutning.
- Övning 15 – Prov vapenhantering och säkerhetsbestämmelser.
- Övning 16 – Vårda ditt vapen.
- Övning 17 – Öva med ditt vapen.

Skjututbildning Bas

- Delmoment 2 - SAR Stående: Övning 3
- Delmoment 3 - SAR Knästående utan stöd: Övning 5
- Delmoment 4 – SAR Liggande: Övning 6, 8
- Delmoment 5 – SAR Knästående/sittande med stöd: Övning 10, 11
- Delmoment 6 – Eldhandgrepp: Övning 13, 14, 15, 16
- Delmoment 7 – 100 m: Övning 17, 18, 19, 20, 21.
- Delmoment 10 – Skyddsmask: Övning 30, 31, 32, 33.
- Delmoment 11 - Kompetensprov Bas

Bilaga 3 - Exempel på stående skjutstöd

Det finns en mängd olika typer av skjutstöd som går att använda för skjutövningarna i delmoment 24 och 25.

Skjutstöden som används bör uppfylla följande kriterier:

- De ska vara tillverkade av material som inte ger upphov till splitter vid direktträff och som är väderbeständigt. Lämpliga material är trä/plywood eller tjockare plastskivor. Inte metall.
- De ska enkelt kunna monteras och demonteras för enkel transport.
- De ska tillåta att skjutning med stöd används, dvs. ha viss stabilitet och egenvikt.
- De ska ge möjlighet att skjuta genom gluggar i varierande höjder inklusive låga gluggar mot marken.
- Det ska vara möjligt att använda horisontellt och vertikalt stöd.
- De ska vara vändbara och gå att lägga med långsidorna nedåt för att öka variationsgraden.

Väggarna bör fästas mot stödbenen med hjälp av skruv/klämtvingar. Då går det snabbt att montera och demontera skjutstöden och det går att variera hur skjutstöden monteras. Ett alternativ till tvingar är att använda vagnsbult och mutter. Vid produktion av sådana skjutstöd bör hål och gängtappar mätas upp och placeras så att stödben går att använda till flera väggar. Para inte ihop enskilda stödben med specifika väggar.

En vanligt förekommande typ av stående skjutstöd som uppfyller huvuddelen av ovanstående kriterier är VTAC-skjutstödet.

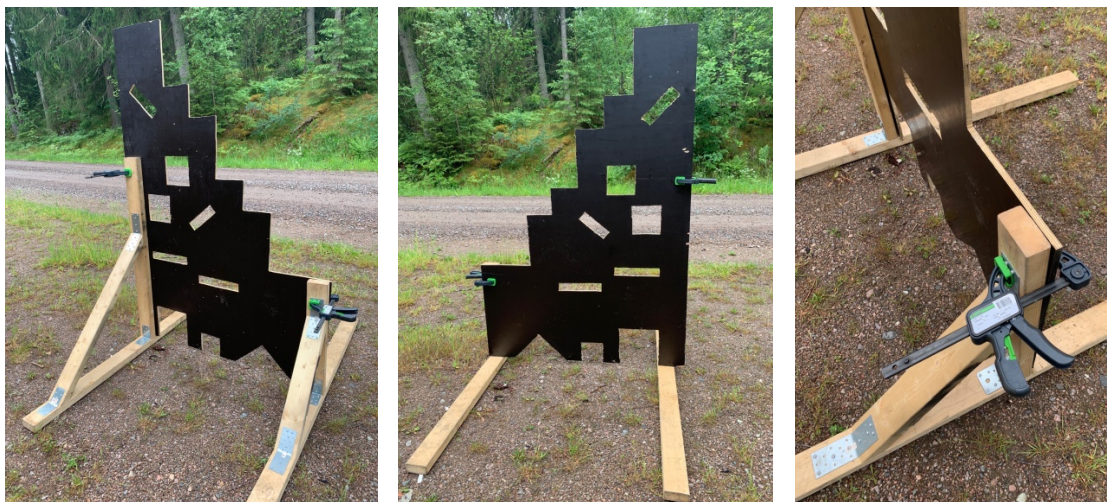

Bild B3.1 Exempel på stående skjutstöd Fredrik Jacobsson/Försvarmakten

Bilaga 4 – Minneskort skjutregler

Minneskort för andra vapen och riktmedel kommer att finnas tillgängliga på samarbetsytan.

TILLRÄCKLIG VERKAN SÅ SNART SOM MÖJLIG DU HAR RESTEN AV DITT LIV PÅ DIG

Rikta med den **siktbild** och **avfyr** med den teknik som **skottets svårighetsgrad** kräver
Kontrollera rekyl så du kan skjuta igen så snart som möjligt

SIKTBILD AVFYRNING REKYLKONTROLL

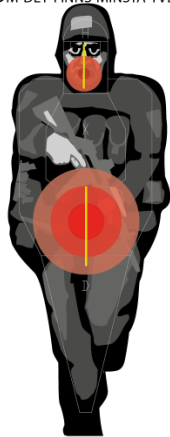
FAKTORER SOM PÅVERKAR SKOTTETS SVÅRIGHETSGRAD		
LÄTT SKOTT ←		→ SVÅRT SKOTT
Hög	Skyttens kompetens	Låg
Gott om tid	Tid	Ont om tid
Kort	Avstånd	Långt
Stor	Tillgänglig målyta	Liten
Enkla	Yttre faktorer	Svåra
SIKTBILD		
INGEN ←	GROV	→ PERFEKT
Ser inte riktmedel	Ser konturer av vapen	Riktmedel grovt centrerade
		Tydligt och centrerat
AVFYRNINGSTEKNIK		
IN&UT ←	TRYCK	→ KRAMA
Släpp helt och ta tryckpunkt i rekyrlörelsen		

OM SKOTTETS SVÅRIGHETSGRAD MEDGER DET RIKTA SÅ ATT TRÄFF FÅS I HUVUDET

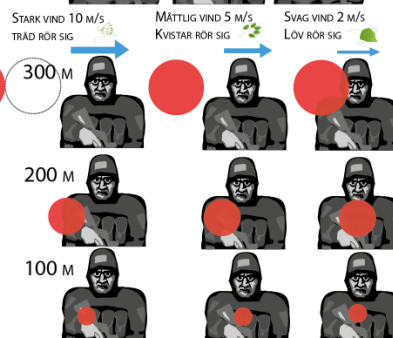
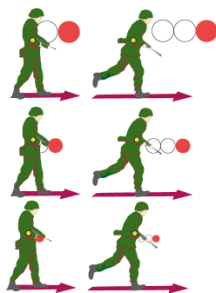
OM SKOTTETS SVÅRIGHETSGRAD INTE MEDGER TRÄFF I HUVUDET OCH FIENDEN BÄR KROPPSSKYDD MED HÖG SKYDDSNIVÅ, RIKTA I HÖJD MED BYXBÄLTET

OM SKOTTETS SVÅRIGHETSGRAD INTE MEDGER TRÄFF I HUVUDET OCH FIENDEN **INTE** BÄR KROPPSSKYDD MED HÖG SKYDDSNIVÅ, RIKTA I BRÖSTKORGEN I HÖJD MED ARMHÅLORNA

OM DET FINNS MINSTA TVEKSAMHET KRING VAL AV RIKTPUNKT RIKTA MITT I SYNLIG MÅLYTA

30M (4 cm)
100M (12 cm)
RÖDPUNKTEN
TÄCKER DENNA
YTA PÅ
100M (12 cm)
200M (24 cm)
300M (36 cm)

BANHÖJD	10 M	30M	50M	100M	150M	200M	250M	300M
AK5C	-5	-1	+3	+10	+12	+9	0	-15
AK4B	-5	0	+4	+11	+13	+9	0	-17
MITT								
KLICK FLYTTAR	0,5	1,5	2,5	5	7,5	10	12,5	15

HANTERA ALLTID ALLA VAPEN SOM OM DE ÄR LADDADE.
RIKTA ALDRIG MYNNINGEN MOT NÅGOT SOM DU INTE ÄR BEREDD ATT BEKÄMPA.
HÅLL FINGRET FRÅN AVTRYCKAREN TILLS VAPNET RIKTAS MOT MÅLET.
VAR SÄKER PÅ DITT MÅL OCH DESS OMGIVNING.

Bild B4.1. Minneskort skjutregler för Ak 5C och Ak 4B. Johan Ström/Försvarsmakten.

Redaktionell information

Utvecklingen av skjutteknik och skjututbildning har pågått sedan 2005 då beslut fattades om att uppdatera SkjutR A PEK från 1994. I ”Övningsförteckning och kompetensprov automatkarbin 2016” skedde ett paradigmskifte där förhållningssätten med tillräcklig verkan så snart som möjligt och siktbild – avfyrning – rekylkontroll fastställdes. Detta skifte uppstod ur ett antal olika krav och insikter. GMU skulle genomföras med två olika vapensystem som behövde kunna bedömas lika för krav på godkänd utbildning. Den grundläggande officersutbildningen var och är i grunden förändrad vilket ställde krav på en mer lättförståelig skjututbildning. Metoden som användes var att genomföra kvalitativa studier av skjutteknik och skjututbildning i äldre svenska reglementen, andra länders militära skytte samt även polisiärt skytte och civilt jakt- och tävlingsskytte. Genom dessa studier hittades en minsta gemensam nämnare.

I handboken fastställs en helfigur med nya träffzoner. Dessa träffzoner är indelade och poängsatta efter förväntad verkan mot levande mål med och utan skyddsutrustning. Indelningen är gjord efter en FOI-rapport, ”Ny zonindelning för måltavla ”stående helfigur”.

Reglementet bygger på beprövad erfarenhet och tidigare gällande skjutreglementen. Även utländska reglementen, facklitteratur och kurser har bidragit till innehållet. Texten och metoderna är utarbetade av personal vid Markstridsskolan: kn Johan Ström, fv Fredrik Jacobsson och Alexander Stankovic. Regfv Kenneth Felldén, fj Lina Sundström och civ Karin Kvarnlöf har granskat och kompletterat texterna. Sakinnehållsansvarig har varit Arméns vapenofficer, kn Johan Ström.

Yttrande på arbetsutgåva av *Reglemente Skjutning Automatkarbin* har inhämtats genom tillämpning av arbetsutgåva fastställd genom direktiv och senare genom remissfrågor till samtliga förband och skolor som bedriver skjututbildning och de stridskrafts-, eller försvarsgrensstaber som leder dessa. Remissen ställdes också internt till enheterna på MSS.

Svar på arbetsutgåva 2 har erhållits från HKV LEDS JUR, LG, I 19, Ing 2, TrängR, 3.sjöstridsflj, FS, Hkpflj, MR V, MR N, HvSS, MSS TränE och MSS UtvE (UtvA Kvarn).

Remisstiden varade mellan 2021-04-16-2021-05-14.

Remissvaren har gått igenom av redaktören, som då har gjort förtydliganden och rättningar av språk.

Sammanställning och bearbetning av erfarenheter vid användning av arbetsutgåvan finns dokumenterade i FM2020-13607:3.

Sammanställning och bearbetning av remissvar på arbetsutgåva 2 finns dokumenterade i FM2020-12555:1-6.

Manuset har legat ute för granskning på Emiliasidan Begäran om synpunkter – kommande publikationer 2021-04-26 till 2021-05-14.

Publikationen föredrogs för C MSS överste Rickard Johansson 2021-05-24.

Publikationen föredrogs för AC generalmajor Karl L E Engelbrektson 2021-06-07.

Bildförteckning

I den här publikationen förekommer följande bilder med verkshöjd.

Bild nr	Fotograf/illustratör	Hur FM säkrat rätten till bilden
Omslag	Johan Ström, MSS	FM2020-12555:9
1.1	Johan Ström, MSS	FM2020-12555:9
1.2	Johan Ström, MSS	FM2020-12555:9
1.3	Johan Ström, MSS	FM2020-12555:9
1.4	Johan Ström, MSS	FM2020-12555:9
2.1	Ur SkjutR FM Grunder 2011	Försvarmaktens bild
2.2-2.9	Johan Ström, MSS	FM2020-12555:9
4.1	Anna-Karin Wetzig, GP	Försvarmaktens bild
4.2	Anna-Karin Wetzig, GP	Försvarmaktens bild
4.3	Peppe Ericsson, Studio Ljusspel	FM2020-12555:9
4.4	Låg verkshöjd	Försvarmaktens bild
4.5	Johan Ström, MSS	FM2020-12555:9
6.1	Johan Ström, MSS	FM2020-12555:9
B3.1	Fredrik Jacobsson, MSS	FM2020-12555:9
B4.1	Johan Ström, MSS	FM2020-12555:9

Källförteckning

I den här versionen av handboken har följande källor använts:

- Hildebrandt, Johanne 2011. *Krigare: Ett personligt reportage om de svenska soldaterna i Afghanistan*. Bokförlaget Forum. ISBN 978-91-37-13614-1

Källor inom Försvarsmakten

- Skjutlära för armén 1986, gällande från och med 1986-11-10
- Vapenlära för armén 1986, gällande från och med 1986-02-21

Källor som utgör FFS, FIB, reglemente och handbok

FFS 2010:7	Försvarsmaktens föreskrifter om användande av skjutvapen vid vaktjänst m.m. inom Försvarsmakten, gällande från och med 2010-12-01
FIB 2020:5	Försvarsmaktens interna bestämmelser med arbetsordning för Försvarsmakten (FMArbO), gällande från och med 2021-01-01
FIB 2013:5	Försvarsmaktens interna bestämmelser om hantering, förvaring och transport av skjutvapen och ammunition, gällande från och med 2007-04-01
Reglemente	Verksamhetssäkerhet Gemensam 2020, gällande från och med 2020-02-01
Reglemente	Verksamhetssäkerhet – Ehv/Pv 2020, gällande från och med 2020-02-01
Reglemente	Skjutreglemente för Försvarsmakten Grunder 2011, upphävd 2021-04-01
Reglemente	Skjututbildning 2021, gällande från och med 2021-04-01
Reglemente	Skjutning Automatkarbin 2021, gällande från 2021-07-01
Reglemente	Skjutreglemente för armén, pansarskott, eldhandvapen och kulsprutor (del 1 & 2) 1994, gällande från 1994-03-28
Manual	Automatkarbin 5 2018, gällande från och med 2018-01-01
Manual	Automatkarbin 4B 2016, gällande från och med 2016-02-01
Manual	Utrustning för mörkerstrid 2018, gällande från och med 2018-04-01
Handbok	Markstrid Motståndaren 2021, gällande från och med 2021-01-01
Handbok	Markstrid – Taktiska/Fältmässiga grunder 2016, gällande från och med 2016-07-01
Handbok	Utbildningsmetodik 2013, gällande från och med 2016-03-01

Handbok Skjututbildning Automatkarbin redogör för de teoretiska och praktiska övningar en brukare behöver genomföra för att uppnå föreskriven kompetens för basnivån.

Handboken innehåller även övningar för olika tilläggsnivåer och beskriver hur instruktören mest effektivt ska lära skytten att uppnå tillräcklig verkan så snart som möjligt

FÖRSVARSMAKTEN